

Tegevuse ülevaade 2015–2016

NAISKODUKAITSE

NAISKODUKAITSE

NAISKODUKAITSE

Tegevuse ülevaade 2015–2016

Naiskodukaitse
2017

Fotode autorid:

- lk 6*   *Maakaitsepäev Tartus 2015*
Pilt: Tartu ringkonna fotokogu
- lk 122*   *Naiskodukaitse esinaine ülesannetes Ave Proos üle andmas Liiaristi III*
klassi Tartu ringkonna tegevliikmele Liisa Pedoksaarele NKK aastapäeval
2015. aastal Jõgevamaal Kuremaa lossis
Pilt: Naiskodukaitse fotokogu
- lk 126*   *Väike mälestus suviselt ürituselt.*
Pilt: Ave Paavo
- lk 127*   *Lääne ringkonna võistkond Koormusmatkal 2016*
Pilt: Anne Kull
- viimane lk*   *Naiskodukaitse meeneid*
Pilt: Egge Edussaar-Harak

Väljaandja: Naiskodukaitse ja trükikoda Pajo
Koostaja ja toimetaja: Leane Morits (NKK Tartu ringkond)
Kujundus: Egge Edussaar-Harak (NKK Tartu ringkond)

© Naiskodukaitse, 2017

ISSN 2346-5654

SISUKORD

NAISKODUKAITSE LIIKMESKOND JA TEGEVUS AASTATEL 2015 - 2016	7
ALUTAGUSE RINGKOND	19
HARJU RINGKOND	26
JÕGEVA RINGKOND	32
JÄRVA RINGKOND	36
LÄÄNE RINGKOND	44
PÕLVA RINGKOND	52
PÄRNUMAA RINGKOND	57
RAPLA RINGKOND	63
SAAREMAA RINGKOND	68
SAKALA RINGKOND	75
TALLINNA RINGKOND	83
TARTU RINGKOND	88
VALGA RINGKOND	94
VIRU RINGKOND	99
VÕRUMAA RINGKOND	105
Ringkondade juhatused ja revisjonikomisjonid 2015-2016	109
Jaoskondade esinaised ja juhatused 2015-2016	111
Naiskodukaitse keskjuhatuse liikmed	120
Naiskodukaitse autasud 2015-2016	122
Naiskodukaitse võistluste tulemused 2015-2016	125

NAISKODUKAITSE LIIKMESKOND JA TEGEVUS AASTATEL 2015 - 2016

Airi Tooming, Ave Proos, Nele Pernits

Juhtimine

Aastatel 2015-2016 toimus mitmeid muutusi organisatsiooni juhtimises. Naiskodukaitse esinaine Airi Tooming siirdus 2015. a maikuust puhkusele seoses lapse sünniga, sama aasta sügisest jätkas tegutsemist osalise tööajaga, tegeledes arengukava koostamise ning mõne teise konkreetse projektiga. Esinaine ülesandeid täitis vahepealsel ajal Naiskodukaitse esinaine asetäitja Ave Proos. Esinaine asetäitja ülesandeid täitsid Eveli Nõgu ning 2016. a kevadest Harju ringkonna esinaine Helen Allas. 2016. a augustikuus lahkus töölt Naiskodukaitse väljaõppe arendusspetsialist Kersti Podmošenski, soovides keskenduda oma õpingutele meditsiinivallas. Oma põhikohale naasis Airi Tooming 2016. a sügisest. Esinaine asetäitjana jätkas Ave Proos ning Naiskodukaitse väljaõppe arendusspetsialistina asus tööle Helen Allas.

Naiskodukaitse keskjuhatuse pidas kahe aasta jooksul koosolekuid 19 korral. Käsitleti üsna tavapäraseid teemasid: tunnustamine, ajaloo ja sümboolika komisjoni-desse liikmete valimine, aastaaruannetega tutvumine, Võsu majaga seotud küsimused jne. 2016. a lõpus kinnitati Naiskodukaitse ajaloo kogumise ja säilitamise juhend ning arenguveestluste läbiviimise juhend. Keskjuhatuse liikmed on kaasatud ka koostööprojektidesse Eesti Politsei Naisühendusega ning nad viivad läbi arenguveestlusi ringkondade esinaistega.

Oluliseks teetähiseks saab pidada kindlasti Naiskodukaitse arengukava 2016-2020 koostamist ning valmimist. Arengukava koostamise protsessi kaasati teadvalt suur hulk liikmeskonnast, vastavatel seminaridel oli võimalik osaleda kõikidel soovijatel. Konkreetse tekstiga töötati juba väiksemates gruppides valdkonna spetsialistidega. Loomulikult koosneb arengukava paljudest eesmärkidest ja meetmetest, ent selgelt fookuses on lähiaastatel ohutushoiu valdkonna arendamine, erialaväljaõppe senisest selgem eesmärgistamine ja liikmete rakendamine Kaitseliidu poolt ettevalmistatavates üksustes.

Liikmeskond

Naiskodukaitse liikmete arv tõusis kahe aasta jooksul 255 liikme võrra. Kui 2015. aasta tulemus oli viimaste aastate kontekstis tavapärane, siis 2016. aastal kasvas organisatsiooni liikmeskond oluliselt tagasihoidlikumalt. Seda ühelt poolt organisatsioonist lahkunute arvelt (126 liiget), ent suuresti ka seetõttu, et uusi liikmeid lisandus vähem kui eelnevatel aastatel. Loodame, et tegemist ei ole kestva tendentsiga ning 2017. a toob meile tuntuse tõusu ning kaasnevalt ka uusi liikmeid.

	1.01.2015	Kasv	1.01.2016	Kasv	31.12.2016
Tegevliikmed	2074	156	2230	63	2293
Auliikmed	12	-1	11	2	13
Toetajaliikmed	42	9	51	14	65
Noorliikmed	17	9	26	2	28
Liikmestaatus peatatud	26	-5	21	6	27
Kokku	2171	168	2339	87	2426

Iseenesest on uute liikmete leidmine ja seeläbi organisatsiooni tegevusulatus suurendamine kõikide ringkondade fookuses. Samas on näha, et mõnel pool õnnestub see paremini kui mujal. Tulemused on ka aastati kõikuvad ning kui mõnes ringkonnas keskendutakse passiivsete liikmete väljaarvamisele, siis on ka kasvunumbrid selgelt väiksemad.

Arvuliselt on kahe aasta jooksul enim kasvanud Harju, Viru, Tartu ja Valga ringkonnad. Samas on protsentuaalselt kõige suurem kasv olnud Pärnumaa ringkonnas. Veel mõned aastad tagasi teistest kaugemale maha jäänud Pärnumaa ringkond on tänaseks juba ka arvuliselt teistele üsna lähedale jõudnud .

	Noorliikmed	Tegeвлиikmed	Auliikmed	Toetajaliikmed	Liikmestaatus peatatud	KOKKU
Alutaguse	3	145	0	2	0	150
Harju	1	238	0	4	0	243
Jõgeva	2	129	2	0	3	136
Järva	2	150	0	3	2	157
Lääne	1	191	0	3	0	195
Põlva	4	99	1	2	0	106
Pärnumaa	4	86	4	2	0	96
Rapla	3	122	0	1	1	127
Saaremaa	0	146	0	2	5	153
Sakala	2	102	2	1	1	108
Tallinna	0	270	0	12	1	283
Tartu	5	211	3	17	14	250
Valgamaa	1	111	0	7	0	119
Viru	0	158	0	1	0	159
Võrumaa	0	135	1	8	0	144
Kokku:	28	2293	13	65	27	2426

Kui arvuliselt on liikmeskonna kasv veidi aeglustunud, siis tasakaaluks võib rõõmustada selle üle, et senisest suurem hulk naiskodukaitsjaid osaleb aasta jooksul Naiskodukaitsese tegevuses. Kui aastatel 2013 ja 2014 jäi see näitaja 75% kanti, siis 2015. aastal oli vastav näitaja 79,2% ning 2016. aastal 80,1%.

Liikmemaksu tasumise kohustuse täitis 2015. aastal 72,4 ja 2016. aastal 75,0 protsenti liikmetest. Nii kõrgeid näitajaid pole Naiskodukaitsese ajaloos veel seni olnud. Ühelt poolt näitab see ilmselt organisatsioonikultuuri paranemist, liikmed teavad oma kohustusi ja ka täidavad neid, ent teisalt tuleneb see kindlasti ka üha paranevast administreerimisvõimekusest. Järjepidev ja eesmärgistatud tegelemine aitab kaasa mistahes valdkonna edenemisele.

Väljaõpe

Väljaõppe läbiviimise loogikas olulisi muutusi kahe aasta jooksul toimunud ei ole. Kõige aluseks on ringkondades läbiviidav baasväljaõpe, lisaks teevad ringkonnad vastavalt kohapealsele vajadusele erialaseid täiendõppeid. Üle-eestiliselt viiakse läbi erialakursuseid ning erialainstruktorite väljaõpet. Olulise rõhuasetuse oleme seadnud elanikkonnakaitse valdkonnale. Mõnevõrra on selle teemaga tegeletud juba aastaid, nõnda oli meil igapäevaturvalisuse kursus, mida aeg-ajalt ringkondades ka läbi viidi. Aastatel 2014 ja 2015 sai teema aga uue hingamise, kui valmis uus ohutushoiu kursuse kava, millest lähiaastatel saab baasväljaõppe lahutamatu osa.

2016. aastal jõudsimme ka tsentraalse vabatahtlike instruktorite andmebaasi loomiseni. See peaks tagama senisest optimaalsema instruktorite rakendamise ning ühtlasi tõstma väljaõppe kvaliteeti.

Baasväljaõpe

Baasväljaõppe mooduleid viiakse läbi kõikides ringkondades, suuremates ka kaks korda aastas. Üldiselt on uutele liikmetele hästi teada, et baasõppe läbimine on kohustuslik ja ühtlasi liikme jaoks väga vajalik. Samas on palju staažikamaid liikmeid, kellel üks või teine moodul siiani läbimata ning nende suunamine väljaõppele on tihtipeale keeruline. Nõnda ei saa siiani öelda, et valdav osa naiskodukaitsjatest oleks baasväljaõppe läbinud. Siiski on kõik moodulid läbinud liikmete osakaal igal aastal suurenenud, st me koolitame igal aastal rohkem inimesi kui uute liikmetena lisandub. Kui näiteks 2013. aasta lõpuks oli baasväljaõppe läbinud 46% kõikidest liikmetest, siis 2016. a lõpuks oli sama näitaja 55,5%.

Baasväljaõppe täismahus läbinute osakaal (%) liikmeskonnast.

	Alutaguse	Harju	Jõgeva	Järva	Lääne	Põlva	Pärnumaa	Rapla	Saaremaa	Sakala	Tallinn	Tartu	Valga	Viru	Võrumaa	Kokku
2015	64.4	46.2	64.9	49.3	42.5	49.5	55.8	61.2	37.3	47.1	53.7	54.7	42.6	68.5	26.8	51.0
2016	63.4	51.7	73.6	53.3	45.5	52.5	54.7	65.6	47.3	49.0	59.3	65.4	45.9	66.5	31.9	55.5

Naiskodukaitses elanikkonna kaitsel – ohutushoiu kursus

Muutunud väliskeskonnast ning meie enda liikmete soovil ja praktilistest vajadustest lähtuvalt sai Naiskodukaitses välja töötatud ja 15. augustil 2016 kinnitatud uus ohutushoiu kursuse õppekava. Kava koostamise protsessi juhtis Riina Kütt. Antud õppekava aluseks on Merle Kodu poolt Kaitseliidu koolis 2011. aastal koostatud igapäevaturvalisuse õppekava. Kursuse üldeesmärk on suurendada inimeste toimevõimet ning ühiskonna turvalisust ja stabiilsust nii tava- kui ka hädaolukordades.

Ohutushoiu kursuse kava sisu tugineb suures ulatuses 2015. ja 2016. aastal läbi viidud kursuse instruktorite seminaridel välja töötatud materjalidele ja otsustele. Kursuse instruktoriteks on eelkõige Naiskodukaitses vabatahtlikud liikmed. 2016. aastal toimus neli pilootmoodulit.

Ohutushoiu alase sisuga mooduli lisamine Naiskodukaitse baasväljaõppele on loogiline jätk laiapiindse riigikaitse arenguga kaasas käivatele muutustele riigikaitse tegevuste ümbermõtestamisel ja vastutuse jagunemisel erinevate struktuuride vahel ning ohutushoiu ja elanikkonnakaitse alase tegevuse intensiivistumisele riiklikul tasandil.

2016. aastal alustasime kooskõlastatult Riigikantselei juures tegutseva elanikkonnakaitse rakkerühmaga elanikkonnakaitse alaste nõuannetega mobiilirakenduse ja veebipõhiste materjalide, mis sisaldavad nii Naiskodukaitstes juba aastaid õpetatavaid eluks vajalikke teadmisi (nt esmaabi, käitumine metsa eksimise korral jm) kui ka uue kursuse raames omandatavaid konkreetseid juhiseid erinevates olukordades käitumiseks, väljatöötamist.

Ka Kaitseliit tervikuna pöörab elanikkonnakaitse alasele tegevusele üha rohkem tähelepanu. 9. novembril 2016 toimus Tartus Kaitseliidu 98. aastapäevale pühendatud konverents "Kaitseliit elanikkonna kaitsele". Konverentsil astus teiste seas ettekandega üles Naiskodukaitse esinaine Airi Tooming, kes rääkis Naiskodukaitse olulisest rollist elanikkonnakaitse süsteemi arendamisel.

Naiskodukaitse kursused

Mitmed erialakursused on aastate jooksul korralikult sisse töötatud ning suuremate uuenduste järgi pole vajadust olnud. Küll aga on lisandunud toiduhügieeni kursus e-õppena, uuendatud on välikoka kursust ning senist rühmaparameedikku erialakursust viiakse nüüd läbi kahe eraldi kursusena (sanitari kursus ja parameedikku kursus).

Ohutushoiu kursusel õpitakse muuhulgas tulekustuti käsitlemist. Pilt: Helen Allas

	2015	2016	KOKKU
Naiskodukaitse avalike suhete kursus	11	20	31
Naiskodukaitse mentori kursus	10	14	24
Organisatsiooniõpetuse instruktori kursus	1	15	16
Organisatsiooniõpetuse instruktori täiendõpe	11	0	11
Administreerimiskursus NKK vabatahtlikule juhile (e-kursus)	54	37	91
Välikoka kursus	30 (22)	22 (15)	52
Toiduhügieeni kursus (e-kursus)	54 (52)	53 (45)	107
Esmaabi instruktori kursus	2 (0)	18 (14)	20
Rühmaparameediku erialakursus Kaitseliidus	1 (0)	17 (4)	18
Staabiassistendi baaskursus	35	16 (15)	51
Kokku osaluskordi	209	212	421

Selgitus: sulgudes toodud arv näitab kursuse lõpetanud naiskodukaitsjate arvu, kui kursusel osalesid ka kaitseliitlased.

Siinkohal anname veidi pikema ülevaate e-õppe arengust ning ohutushoiu kursuse tekkeloost.

E-õpe Naiskodukaitses

2015. ja 2016. aastal jätkas Naiskodukaitse oma pioneeriteed Kaitseliidu e-kursuste maastikul sammukesi tippides.

Plaanipäraselt viidi läbi **administreerimiskursust Naiskodukaitse vabatahtlikule juhile**, mille lõpetas 2015. aastal 54 ja 2016. aastal 37 naiskodukaitsjat. Kursus on endiselt populaarne ja vajadus kursust läbi viia on ikka veel suur. Osalejate tagasiside on valdavalt väga positiivne, mistõttu on hakatud järjest enam küsima ka jätkukursuse kohta.

2016. aasta lõpuks sai kõigi administreerimiskursuse e-kursusena läbinud naiskodukaitsjate arvuks täpselt 222. Kõige enam läbinuid on Tallinna (28), Sakala (24), Lääne (19) ja Põlva (19) ringkondades.

Uue tegijana sööstis Naiskodukaitse kursuste sekka ehk sai peale pikka loomisprotsessi 2015. aasta septembris valmis **toiduhügieenikursus**. Tegu on senise praktikaga võrreldes täiesti erineva kursusega, kuna see ei vaja instruktorit. Samuti ei suhtle ka õppijad omavahel. Kursuslane võib õppimist alustada suvalisel endale sobival hetkel ja lõpetada kursuse endale sobival hetkel, sest läbimist kinnitav lõputest on iseennast kontrolliv. Korraga võib kursusel õppida kui palju tahes inimesi ja neil võib kuluda kursuse läbimiseks piiramatult aeg.

Toiduhügieenikursus Kaitseväge e-õppe keskkonnas Ilias sisaldab teste, multfilme, harjutusi, videoloenguid ja peaks osalejale küllaltki vaheldusrikas olema. Ühena esimestest läbis kursuse ka Naiskodukaitse esinaine Airi Tooming: „Kursuse läbinuna võin öelda, et õppimine e-keskkonnas oli igati lõbus ja inspireeriv. Tegemist ei ole kuiva «pilve laotud tekstiga», vaid sisaldab hulgaliselt õppimist soodustavaid interaktiivseid õppematerjale (loengud, multikad, videod, enesekontrolli küsimused jne).

Tõenäoliselt võib küsida, kas e-kursuse puhul mitte kvaliteet ei kannata? Omast kogemusest võin öelda, et kindlasti mitte. Kuigi läbisin üsna süvenenult kogu kursuse sisuosa, ei olnud test kindlasti mitte liiga kerge ning pidin nii mõneski kohas oma ajurakke kõvasti pingutama. Kui ma poleks materjale läbi töötanud, siis poleks ma kindlasti ka testi sooritanud ja seega kursust läbinud.“

Kursuse materjalide loomisse andsid oma suure panuse naiskodukaitsjad Ave Rallmann, Riina Kütt, Marilin Prants ja Mariana Maasik. Kokku on pooleteise aasta jooksul toiduhügieenikursuse läbinud 97 naiskodukaitsjat ja 11 kaitseliitlast. Enim läbinuid (18) on Naiskodukaitse Lääne ringkonnast.

Uuendused võtsid võimu ka **välikoka kursusel** – esmakordselt oli 2016. aastal kursusel ka e-osa. Neli nädalat sooritasid välikokahakatised ülesandeid e-õppes. Läbiti järgmised teemad: menüü ja kalkulatsioon, väliköök ja toitlustamine. Kursus oli uudne ja vajab sisetöötamist nii instruktorite kui kursuslaste jaoks. Kokkuvõtvalt sai nentida, et vajalikud teadmised omandati ning kellel aga endal huvi oli, sai e-õppes veel palju kohustuslikule programmile lisakski õppida. Nagu ikka kukkusid nõrgemad e-õppes välja ja seega ka kursuse praktilisele osale ja hilisemale praktikale ei pääsenud.

Kursuse e-õpiobjektide valmimine oli mitmete Naiskodukaitse instruktorite ühistöö. Eriti suur oli Mariana Maasiku, Elle Vinni, Merlit Aldošini ja Ave Rallmanni panus. Võib öelda, et välikoka kursuse läbiviijate ammune unistus teostus selle kursuseosa näol. Nüüd saab unistust veel parendada ja arendada, aga ta on olemas.

Kokkuvõtvalt leiame, et Naiskodukaitse künnab e-põldu juba kolme väärt ja ajas aina paremaks muutuva kursusega. Laseme seemnel idaneda, küll vili peagi võrsuma hakkab, kus ta pääseb.

2016. aastal Ida-Virumaal toimunud NKK koormusmatka võitis ja pääsu Admiral Pitka luureretkele kindlustas Rapla ringkonna rõõmsameelne nelik koosseis (vasakult) Mervi Kreem, Triin Tähtla, Reelika Rohuste, Evelyn Gold. Pilt: Kristjan Prii

Meditsiinivaldkonna erialakursused

Algselt väljatöötatud ja paaril korral ka läbiviidud rühmaparameediku erialakursusest sai kõnesolevatel aastatel kaks iseseisvat kursust: **sanitari erialakursus Kaitse-liidus** ja **parameediku erialakursus Kaitseliidus**. Kogu valdkonna eestkõnelejaks ja tagantlökkajaks on olnud Kersti Podmošenski.

2016. aasta sanitaride väljaõpet iseloomustab veel fakt, et esmakordselt viidi kursust korraga läbi kahes kohas ning korraldamise põhiraskus lasus Tartu ja Lääne ringkondadel. Lääne ringkonnas läbiviidud kursust koordineeris meie oma liige Küllike Tammeveski. Valdkonna nõrkuseks võib pidada, et siiani on mõlemate kursuste kavad kinnitamata. Samuti on murettekitav asjaolu, et kursuslaste seas on naiskodu-kaitsjad selges vähemuses.

Võistlused

Traditsiooniliselt toimus mõlemal aastal **Naiskodukaitse laskevõistlus sportrelvade-st**. 2015. aastal oli korraldajaks Tallinna ringkond, võistlus toimus Männiku laske-tiirus. 2016. aastal oli korraldajaks Sakala ringkond ning toimumiskohaks Väluste välitiir. Mõlemal aastal saavutas üldvõidu Alutaguse ringkond, samas 2016. aastal oli võit juba ülinapp. Võrdsete punktidega jäi teiseks Rapla ringkond.

Naiskodukaitse koormusmatka korraldas 2015. aastal Põlva ning 2016. aastal Alutaguse ringkond. Kui mõni aeg tagasi oli paljudel ringkondadel mure, et sõjalis-sportlikele võistlustele oli raske võistkonda välja saada, siis nüüd oleme pigem hädas sellega, et raske on kõiki soovijaid vastu võtta. Nõnda oli Põlvas rajal 17 ning Ida-Virumaal suisa 21 võistkonda. Mõlemal aastal pääses koormusmatka võitjavõistkond ka Admiral Pitka luureretkele: 2015. aastal Valga ja 2016. aastal Rapla naised.

Erialavõistlustest toimusid 2015. aastal side ja staabi erialavõistlus Võrumaal ning avalike suhete ja ajaloo erialavõistlus Hiiumaal. Staabiassistentide mõõduvõtt oli uuenduslikult läbi viidud rännaku formaadis, kus lisaks erialastele teadmistele ja oskustele pandi proovile ka võistlejate füüsiline vastupidavus.

2016. aastal korraldas Viru ringkond esmaabi, Tallinna ringkond toitlustamise eriala-võistluse ning Valga naised üle-eestilise spordivõistluse. Lisaks toimus kultuurigrup-pide erialavõistlus Järva naiste initsiatiivil ja suurepärasel teostusel.

Naiskodukaitse suvepäevad

2015. aasta suvel toimusid Järvamaal Metsajõe puhkemajas traditsioonilised Nais-kodukaitse suvepäevad. Seekord oli aga lisaks põnevale vaba aja veetmise võima-lusele pandud oluline rõhk ka sisulisele tööle. Viidi läbi Naiskodukaitse erialagrup-pide töötoad, mille eesmärk oli kaardistada erialagruppide tegevuse hetkeolukord, hoogustada tegevust ja teha tulevikuplaane. Järva ringkonna ettevõtlik korraldustiim oli kokku pannud uuendusliku programmi, mille raames Järva maleva kaitseliitlased korraldasid suvelaagri osalejatele meeoleolukad kombineeritud võistlused. Lisaks oli kõikidel naistel võimalik osaleda koolitussarjas „Meestelt naistele“. Uusi teadmisi õpiti ainult meestelt ja teemadeks olid oskused, mida mehed natukene paremini oskavad ja naised võiksid osata. Lisaks tagasid kogu laagri toitlustamise ainult Järva maleva mehed.

2015. aastal Kärđlas toimunud Vöidupüha paraadil olid kaitseliitlaste kõrval tuletoojateks Naiskodukaitsse tegevuse taastajad. Pildil vasakult: Alutaguse – Merle Kodu, Harju – Järvi Kirs, Jögeva – Aive Kivioja, Järva – Tiia Mettus, Hiiumaa – Anne Kaasik, Läänemaa – Tiina Leesik, Pölvä – Karin Kivi, Pärnumaa – Maret Kommer, Rapla – Lemmi Vörahanso, Saaremaa – Maiu Välbe, Sakala – Egle Reinup, Tallinn – Pirjo Land, Tartu – Marit Birgholts, Valga – Anu Lillipuu-Blank, Viru – Aive Ott, Vörumaa – Marje Kangro. Pilt: Rein Säinas

Naiskodukaitsjatest tuletoojad

Taas kord oli naiskodukaitsjatel au koos kaitseliitlastega viia vöidutuli oma kodumaa-kondadesse. Tuletoojateks valiti 2015. aastal Naiskodukaitsse ja Kaitseliidu tegevuse taastajad. Nönda saime teha kummarduse neile, kes aastate eest raskusi trotsides meie organisatsiooni üles ehtasid ning samas veel ka tänasel päeval aktiivselt tegutsevad.

Aasta naiskodukaitsja

Juba mitmeid aastaid vääristame vabatahtlikku tööd oma organisatsioonis aasta naiskodukaitsja valimise ning kõikidele nominentidele tunnustusürituse korraldamisega. See on suurepärane võimalus näidata, et meie organisatsiooni väärtus ja tugevus seisneb meie inimestes. Aasta naiskodukaitsjaks valiti 2015. aastal Triinu Künäl Jögeva ringkonnast ning 2016. aastal Kristlin Körgesaar Järva ringkonnast.

Ukraina heaks!

2014. aasta sügisel tegi Naiskodukaitsse üleskutse koguda Ukraina vöitlejate ja sise-pagulaste abistamiseks kokku võimalikult suur hulk Ukraina-Eesti värvides isetehtud villaseid sokke ja sörmkindaid, soovides lisada neile soojad tervitused ning saata asjad piirkonda, kus neid kõige enam vaja läheks. Seda, et Ukrainas toimuvad sündmused lähevad Eesti inimestele korda, näitab erinevate inimeste suur hulk, kes projektis kaasa löid - üle Eesti kogusid naiskodukaitsjad kokku üle 1700 paari villaseid sokke ja kindaid.

Kaitseväe ja Kaitseliidu veteranide toetuseks korraldatava heategevusliku kampaania „Anname au!“ raames saavad naiskodukaitsjate käest sinilille rinda tuhanded inimesed. Pilt: Naiskodukaitsje fotokogu

Naiskodukaitsje esindajad andsid kudumid üle koostööpartneritele MTÜ Vaba Ukraina ja Eesti Pagulasabi MTÜ. Sokkide ja kinnaste sihtkohta jõudmisel oli suur roll ka Ukraina Kultuurikeskusel, mille kaudu liikus Eestist Ukrainasse kokku ligi 50 tonni talvevarustust.

Anname au!

Mõlemal aastal panustasid sajad naiskodukaitsjad veteranide toetuskampaania „Anname au!“ kordaminekusse. Kampaania kutsus üles kandma veteranipäeva (23. aprill) eel ja ajal sinilille rinnamärki Eesti Kaitseväe ja Kaitseliidu veteranide ning nende lähedaste toetuseks. 2015. aastaks oli Naiskodukaitsjest kampaania korraldamisel saanud MTÜ Eesti Vigastatud Võitlejate Ühingu peamine ja suurim partner, kes aitas kampaaniasõnumit viia igasse Eesti maakonda, linna ja külasse.

Naiskodukaitsje ringkonnad kogusid kahe aasta jooksul üle 71 000 euro annetusi, mis on märkimisväärne ja üllatuslikult suur summa. 2015. aastal soetati kogutud raha eest Haapsalu Neuroloogilisele Rehabilitatsioonikeskusele selja- ja peaju kahjustuste tõttu tekkinud halvatus raviks vajalik kõnnirobot. 2016. aastal jagunesid annetused esimest korda mitme eesmärgi ja projekti vahel ning Sinilillega tehtud heategevus jõudis palju laiemale sihtgrupini. Muu hulgas toetasid kampaania tulud MTÜ Peasjad psühholoogilist nõustamist ja noorte vaimse tervise edendamist. Pärnu haigla taastusravi- ja heaolukeskusele soetati uus seade, mida võib kasutada trauma- ja operatsioonijärgsel taastusravil, aga ka üldfüüsilise vormi parandamisel ning pärast liigeste proteesimist ja eri seisunditest tingitud lihaskõrvaliste korral. Kampaania ajal toimus väga palju üritusi kogu Eestis – ainuüksi Naiskodukaitsje korraldas 2016. aastal eri maakondades sõnumi ja lillede levitamiseks pea 50 aktsiooni.

Naiskodukaitsje Võsu õppe- ja puhkekeskus

Võsu majast sai Naiskodukaitsje hallatav õppe- ja puhkekeskus 2002. aastal. Kuna sivililaks ehitatud maja ei saanud aastaringelt kasutada, lähtus senine haldamine

NKK esinaine kohustes Ave Proos peab kõnet Saaremaal toimunud üle-eestilisel Naiskodukaitse aastapäeval 2016. Pilt: Irina Mägi

põhimõttest, et kulutused oleksid võimalikult madalad ning suurem osa tödest saaks teostatud vabatahtlike osalusel.

2015. aastaks oli Naiskodukaitse Võsu õppe- ja puhkekeskus ilusam ja kasutusintensiivsus suurem kui kunagi varem. Seni kehvast olukorrast virelenud maja oli läbinud jõudumööda põhjaliku värskenduskuuri. Alumise korruse magamistoad said täiesti uue kuue, ka igas toas asuv dušinurk remonditi põhjalikult. Samuti tehti ringi senine köök, mis sai uue planeeringu, mööbli ja siseviimistluse. Majas on veel palju teha, kuid suur samm on siiski astunud.

2016. aasta kevadel pandi kokku Võsu maja tulevikuprognos, kus on kirjas maja võimalikud kasutusvaldkonnad ning Naiskodukaitse poolne ettepanek maja täielikuks renoveerimiseks.

Naiskodukaitse esitatud ideed, millisena näeme renoveeritud ning aastaringseks kasutamiseks mõeldud Võsu õppe- ja puhkekeskust:

Võsu maja kui NKK väljaõppekeskus

Võsu maja kui NKK organisatsioonikultuuri kandja

Võsu maja kui KL Viru maleva ja kogu KL väljaõppe ja seminaride läbiviimise koht

Võsu maja kui Viru maleva kohaliku malevkonna/üksikkompanii kodu ja tulevase NKK kohaliku jaoskonna kodu

Võsu maja kui KL noorteorganisatsioonide vabatahtlike juhtide koolitamise ja noorte rühmalaagrite korraldamise paik

Võsu maja kui KL, NKK ja noorteorganisatsioonide liikmete puhkekeskus

Võsu maja kui Vihula valla koostööpartner kohaliku elu arendamisel ja intensiivistamisel

NAISKODUKAITSJA – MINA!

Triinu Küünal

Aasta naiskodukaitsja 2015

Ikka ja jälle olen ma viimase nelja aasta jooksul pidanud vastama küsimusele, miks ma olen Naiskodukaitsse liige, mida ma seal teen ja mis ma sellest saan. Nüüd, mil kõik rohkemal või vähemal määral Eesti julgeoleku peale mõtlevad, olen ka mina ise selle peale rohkem mõtlema hakanud.

Miks ma olen ja mis ma sellest saan? Selle üle juureldes jäid mulle kogemata ette Naiskodukaitsse väärtused, mis ühekorraga kõik minu mõtted ja tunded raami panid ja selgeks raputasid:

1. Organiseerumine naistena – Naiskodukaitsse ühendab eri põlvkondadest ja erineva sotsiaalse taustaga tegusaid naisi, andes neile kõigile võimaluse mitmekülgseks ning kasulikuks ühiskondlikuks tegevuseks.

Naiskodukaitsjad on Naised suure algustähega. Meid on väga noori ja meid on elukogenuid. Igaühel meist on oma väärtus, igaühel meist on midagi anda ja igaühel meist on tahe seda väärtus teistega jagada. Nende naistega koos olles on tunne, et 1+1 pole mitte ainult kolm vaid suisa neli. Meis peitub võimas jõud koos ühise asja nimel tegutsedes.

2. Vastutus – Naiskodukaitsse koondab liikmeid, kes tunnetavad oma vastutust isamaa ja ühiskonna ees ning on vajadusel valmis kiiresti reageerima täitmaks vabatahtlikult oma riigikaitselisi kohustusi.

Mitte ainult vastutus, vaid võimalus seda vastutust võtta, on see, mis mind siia tõi ja mis mind siin hoiab. Võimalus midagi reaalselt teha, olemas olla, panustada. Jah, ma olen nõus selle nimel öösiti tööd tegema. Rasket tööd. Jah, ma olen selle nimel nõus perest eemal olema, kauem kui mõnikord sooviks. Jah, ma vastutan oma töotuse eest kaitsta põhiseadusega maksmapandud riigikorda. Ka siis, kui on raske.

3. Eneseareng – Naiskodukaitsse on organisatsioon, mis tõstab läbi eneseteostusvõimaluste, üksteiselt õppimise ja koolituste naiste sotsiaalset toimetulekuvõimet. Omandatud teadmised ja oskused on rakendatavad nii organisatsiooni siseselt kui ka väliselt.

Naiskodukaitsse on suurepärane võimalus õppida. Õppida just seda, mis endale huvitavam tundub. Veel väärtuslikumad kui teadmised ja oskused on kogemused, mis nende omandamise käigus on osaks saanud. 1190 oma kätega komplekteeritud kuivtoidupakki, raske seljakotiga 36 tunni jooksul 78 km võistlusrada või juhikursus Kaitseliidu koolis on kõik väga erinevad õppetunnid, mis igaüks lisaks uutele tarkustele õpetavad ka iseennast paremini tundma. Selliseid väljakutseid kogeda ja midagi uut teada saada pole pakunud üksi varasem üli- ega tavakooli kogemus.

4. Turvalisus – Naiskodukaitsse aitab oma tegevuse ja hoiakutega kaasa turvalisema elukeskkonna loomisele. Iga Naiskodukaitsse liige suudab hädaolukorras ise hakkama saada ja ka teisi aidata.

Ma tean, kuidas siduda haava, ma tean, kuidas metsas ellu jääda ja ma tean, kuidas levib tulekahju. Ma tean, kuidas õnnetuse puhul käituda, aga ma tean ka seda, kuidas viia õnnetuse juhtumise võimalust minimaalseks.

5. Pärimuse hoidmine – Naiskodukaitse hoiab au sees organisatsiooni traditsioone ja rahvuslikke tavasid ning jäädvustab ja väärtustab organisatsiooni ajalugu.

Naiskodukaitse on pikk ja väärikas ajalugu koos traditsioonidega. Nende hoidmise ja kandmisega avaldame austust neile tublidele naistele, kes enne II maailmasõda seda organisatsiooni arendasid ja kes hilisemate sünduste käigus raskelt kannatasid.

Triinu Kүүnal. Pilt: Martin Andreller

ALUTAGUSE RINGKOND

Ave Paavo, Liisi Bäärt

2015. aasta algul oli Alutaguse ringkonnas 139 liiget, nende hulgas kolm noorliiget. 2016. aasta lõpuks oli arv tõusnud 150 liikmeni sh. kaks toetajat. Ringkond koosneb neljast jaoskonnast: Lüganuse, Jõhvi, Avinurme ja Narva.

Läbi on viidud õppepäev arenguvestluste läbiviimisest ning vestlustega ka algust tehtud.

Naiskodukaitse siseveebi kasutamine on ringkonnas kesine. Jaoskonnad on kolinud hoopis sotsiaalmeediasse (Facebook) ning paremini õnnestub liikmetega ühendust pidada sealtkaudu ja e-maili teel. Kõige tulemuslikum on muidugi otsesuhtlus.

Nii Naiskodukaitse kodulehel kui ka kohaliku ajalehe Põhjarannik lisas Malevlane on mõlemal aastal ilmunud artikleid ja kajastusi ringkonna tegemistest ning üritustest.

Aastad 2015-2016 olid tegutsemise mõttes väga aktiivsed ning alljärgnev salm Alutaguse ringkonna laulukesest NKK suvepäevadel „Vihma sajab, kak s vedra,/ skoro budet Narva./ Miljõi ütles nichevo,/ Sind saab näha harva...“ ei kehti üldse, sest kokkusaamisi oli päris tihedalt.

Ringkonna esindus on olnud väljas kõikidel vabariiklikel võistlusel. Osaletud on üle-eestilises suvelaagris, juhtide laagris, avalike suhete ning side ja staabi erialavõistlustel, koormusmatkadel ning laskevõistlusel.

Malevas on liikmed kaasatud formeerimismeeskondade tegevusse ning vastava väljaõppe saanud naiskodukaitsjad on maleva väljaõppes osalenud välitoitlustuse, staabiassistentide ning side funktsioonides. Näiteks 2015. aastal õppusel Kilp oldi abis nii toitlustamisel kui staabiassistentidena. Samal aastal toimunud suurõppuse Siil formeerimisele oli kaasatud 34 naist. 2015. aasta reservõppe kogunemisel olid abiks Jõhvi jaoskonna liikmed.

Kodutütarde laagris, mis toimus 2015. aastal Võsul, tutvustati NKK erialasid läbi mängude, praktiliste tegevuste ja orienteerumise. Mõlemal aastal osaleti kindral Tõnissoni rännakjooksul ning viidi läbi ka lõpuüritusena toimunud perepäev Jõhvis. Samuti on antud oma panus veteranipäeva sinilillede müüki. Traditsiooniks on saamas perepäevad Avinurmes. 2016. aastal toitlustati osalejaid võimlemispeol Hingelind, kus suur planeerimise ja organiseerimise töö oli Alutaguse ringkonna kanda eesotsas instruktor Elle Vinniga.

2015. aastal osaleti kahe võistkonnaga „Metsavenna retkel“ Uljaste järvede lähistel. 2016. aastal korraldati Lüganusel ringkonna spordipäev, millest võtsid aktiivselt osa kõikide jaoskondade esindused. 2016. aastal viidi Ida-Virumaal läbi Naiskodukaitse koormusmatk, millest saab lugeda täpsemalt allolevast lisaloost.

2016. aastal korraldati Lüganusel esmakordselt nii talvine kui suvine ellujäämis-kursus. Narvas toimus enesekaitse õpe motivatsiooniürituse raames. Osaletud on koos malevaga laskeharjutustel. Narva jaoskond harjutab laskmist regulaarselt Narva tiirus. Tänu ringkonna enda laskeinstruktorile Kristina Varjendile oli 2016. aastal võimalus harjutada laskmist Muru lasketiirus.

2016. aasta kevadel avati Narvas uuendatud malevkonna maja, mis on parandanud ka Narva jaoskonna võimalusi erinevateks tegevusteks.

Ellujäämiskursus Virunurmes

Ellujäämiskursused talvel! Hoidsin kodus diivanist kramplikult kinni. Mõte ööbida onnis hämaras talvises metsas tundus kohutav. Kunagi aga ei või ju teada, mil neid oskusi vaja võib minna. Vedasin end diivanilt üles.

Kokkulepitud kohtumiskohast Virunurmes liikusime seltskonnaga edasi metsa ning meie juhendaja Aivar Raudsepp Lüganuse malevkonnast selgitas esmalt, mida on vaja onni ehitamiseks. Näidatud pilt tundus algul lihtsalt üks oksarägastik, aga „projekt“ riputati puu külge ja tööd jaotati. Esimene etapp oli maapinna puhastamine lumest ja oksadest. Seejärel meenutas meie tegevus parve ehitustöid kultusfilmist „Mehed ei nuta“ – igaüks rahmeldas kuskil metsa vahel. Võttis küll paar tundi, aga tulemuseks oli korralik kuuseokstega kaetud avar ööbimiskoht ning lisaks ka lumeonn. Viimase ehitamisel ladusime oma kotid hunnikusse, katsime need kõik lumega ning sikutasime uuristatud ukseaugust kotid uuesti välja. Lumest pesa oligi valmis.

Seejärel tassisime vurna lõkkepuud. Kuiv süütematerjal ning taela toksimine saavutasid eesmärgi. Lõke süttis ning peagi valmis sellel ka priimusesse pandud toit ning kuum vaarikaokstest tee.

Kuna söögiriistad puudusid, sai need valmistatud käepärastest materjalidest – kes vestis noaga puuoksast kahvli ja lusika, kes painutas sobivaks toidupakendi, osad olid olnud ka ettenägelikud ja riistad juba kodust kaasa võtnud.

Lumises metsas müttamisest olid mõnelgi jalanõud märjaks saanud ning need laoti lõkke kõrvale ritta. Saimme õppetunni, et tavaelus turvalised ning mugavad jalatsid ei pruugi metsas seda mitte olla. Märgi sokke sai hoitud ka lõkke kohal oksa küljes. Õnneks ükski ei süttinud, aga kuivemaks said küll.

Onni põhja olime katnud kuuseokstega ning oligi aeg magamiskotid valmis sättida. Lõke veel pröksumas oli mõnus kuuselõhnalises onnis soojas magamiskotis pikutada ja toimekat päeva meenutada. Diivan ei tulnud sel hetkel enam meeldegi.

Hommik algas taas lõkke süütamisega ning maitsva pudru ja hommikukohviga. Ka lumeonnis ööbija ronis rõõmsalt välja ja kiitis koha soojapidavust. Seejärel jagas Aivar soovitusi räätshade valmistamiseks vajaliku materjali kohta ning hargnesime taas erinevaid oksa hankima. Üks räät näidiseks silme ees asusime hangitud painutama ja usinalt kokku siduma. Õpetussõnade saatel saime lõpuks kõik oma räätsad valmis. Võiks öelda, et lumel käimise katsed läbisid need, arvestades tegijate kogenematust, suhteliselt edukalt.

Premeerisime end kaasavõetud koogikesega ning tegime õpitust kokkuvõtte. Õppisime, mida metsa minnes peab kaasa võtma, kuidas jagada töid, ehitada onni, süüdata lõket, käsitleda priimust, valmistada ööbimiseks, kasutada valgusmarkereid ja veel palju-palju muud. Aivar Raudsepa rahulik ja kannatlik õpetamine oli imetlusväärne. Ka praegu diivanil järele mõeldes – oli ikka üks vingelt vahva ja kasulik ettevõtmine koos toredate osalejatega!

Narva malevkonna maja avamine 2016. aastal. Pilt: Ave Paavo

Tegus perepäev Avinurmes 2016

Need, kes 20. augusti, meie taasiseseisvumispäeva hommikul kella kaheksa ajal juhtusid Avinurme kooli staadioni läheduses ringi liikuma, märkasid kindlasti staadionil sagimist ja askeldamist. Püstitati telke, mille all leidsid koha laudade ja pingide. Platsile sõitsid nii vabatahtliku päästekomando kui ka politsei autod, koha võtsid sisse Maanteeameti töötajad ja kohale veeres ka väikebuss kirjaga „Vanglateenistus“.

Paika pandi välikatel, mille korstnast tõusis taeva poole peagi suitsu. See andis märku, et valmimas on sõdurisupp. Kõrval ootas suur pann pannkookide küpsetamise algust. Ringi lippasid kollaste mütsituttide ja kaelarättidega kodutütred.

Kell 11.00 kõlasid üle staadioni avasõnad Avinurme vallavanemalt Aivar Saarelalt ja Alutaguse ringkonna instruktorilt Elle Vinnilt ning alanud oligi Avinurme perepäev, mille eestvedajateks olid juba kolmandat aastat Avinurme jaoskonna naiskodukaitsjad koos Avinurme malevkonna kaitseliitlastega. Ürituse eesmärgiks on tutvustada Kaitseliidu organisatsiooni ja nende koostööpartnereid.

Ringi liikudes ja erinevate laudade juures peatusi tehes sai teada palju uut ja huvitavat - emmed-issid said teha pimetesti tundmaks ära erinevaid maitseaineid, asjatundjad Päästeametist tutvustasid tuletoorje ohutusega kaasnevat, vanglateenistuse meeskond rääkis ja näitas enda tööpetsiifikaga seonduvat. Põnev oli ka see, et nii tuletoorjeautot kui vanglateenistuse bussi sai näha ka seestpoolt, mida tavaelus ei juhtu. Uudistamiseks olid välja pandud ka erinevad relvad. Tähtsa ja asjalikuna takseeris enda ümber toimuvat teenistuskoer. Tundus, et üritus oli tal igati kontrolli all. Avinurme malevkonna mehed sõitsid kohale lausa ratastel tunnisaunaga.

Lüganuse jaoskonna suvine ellujäämiskursus. Purtse vabatahtliku merepääste ühingu liikmed õpetavad päästeparve kasutamist. Pildid: Ave Paavo

Politsei ja Maanteeamet panid nii suurtele kui väikestele uudistajatele südamele, et liikluses tuleb olla tähelepanelik ja ettevaatlik olenemata sellest, kas oled autoolis, sõidad rattaga, liigud jalgsi või kasvõi hobusega. Viimane oli kohapeal täitsa olemas ja huvi korral sai ka hobuvankriga sõita.

Võimalik oli veel mängida paintballi, lahendada erinevaid ristsõnu, joonistada ja teha muudki põnevat. Peagi lippasid ringi uhkete näomaalingustega lapsed käes paberid küsimustega, millele oli vaja leida vastused.

Lõbusaks vahepalaks oli vihmadušš, mida tuletõrjujad korraldasid. Kõik, kel vähegi soovi, said vihmastantsida. Lapsed kasutasid seda võimalust aktiivselt.

Esmaabi telgis sai proovile panna oma teadmised ja oskused elupäästva esmaabi andmiseks. Kätt sai proovida kolme erineva elustamisnuku peal – täiskasvanu, lapse ja imiku. Kuigi teoreetiliselt tundub kõik selge olevat, siis praktikas ei pruugi see nii olla. Just selleks tulebki pidevalt enda teadmisi värskendada ja sellistel üritustel esmaabi telk üles otsida, tõesed nii mõnigi telki külasthanutest. Rõõm oli näha, et ka lapsed tundsid huvi, kuidas toimida, kui keegi abi vajab ja kuidas teha kindlaks, kas kannatanu on teadvusel ja hingab.

Kuna tegus päev pani kõhud korisema, siis said kõik soovijad süüa suppi ja pannkooke moosiga.

Märkamatu oli aeg niikaugel, et kodutee võtsid jalge alla nii perepäeva külastajad kui ka korraldajad.

Seda ma teile garanteerin – võistluse lõppedes on kõigil kopp ees!

Reede õhtu. Muru lasketiiru vurab juurde järjest autosid. „Mandaati ja kohe laskma!“, kõlab üle platsi Alutaguse instruktori Elle Vinni kõlav hää. Võistlejad haaravad varustuse ja lähevad lasketiiru. See on selleaastase (2016) koormusmatka esimene katsumus. Alles pärast seda võivad osalejad siirduda õhtusööki nautima. Esindajad kogunevad instruktaaži saamiseks.

Seekordsele koormusmatkale on registreerinud 23 võistkonda.

Keha kinnitamise järel rivistutakse matka avamiseks. Võistlejaid tervitab malevapealik major Margus Ets: „Elu on näidanud, et naised on ühiskonnas edasiviivaks jõuks, sest naised ei virise. Visadust ja jõudu!“

Naiskodukaitse Alutaguse instruktor Elle Vinni sõnul on antud endast kõik, et rada oleks tore ja põnev. „Edu, jõudu, julgust, vastupidavust! Olete tublid!“

Innustavate soovide järel suunduvad autod võistlejatega starti. Osalejate näod on naerul ja fotograafi jaoks võetakse stardijoonel lõbusaid poose. „Siin pidi palju karusid olema!“ „Pildistage oma kaart üles. Kui ära kaotate, ei ole nii õnnatud.“ „Sul tuleb vett kotist! Jalad on juba enne rada märjad.“ „Sakala, Sakala – alati saab hakkama!“ „Karu tülles seiske kõik kõrvuti, tundute suuremad.“ „Kui lõpetame, lähme kohe puhvetisse!“ „See uus kott on täiega nõme – juba hõõrub!“ „Finišis ootame šampust, torti ja lilli!“

Korraldaja Alutaguse malevast Aivar Raudsepp ütleb kõigile startijatele: „Ühte ma teile garanteerin – finišis on kõigil kopp ees!“ Naiskonnad asuvad järjekorras teele.

Varustuse kontroll, metsavenna punker ja muudkui edasi. Võistlejatega liitub suur koer, kes ilmselgelt naudib head seltskonda. Eelmisel päeval olnud vihmasadu on metsaaluse muutnud märjaks ning enamus võistlejaid jõuavad kolmandasse punkti märgade jalgadega. Näod on jätkuvalt naerul. Korraldajad on maha asetanud kolm nuputamishahendit – arvelaua, lükati ja Rubiku kuubiku. Enim tekitab raskust lükati. Nooremad võistlejad pole sellist „kalkulaatorit“ varem näinud. „Ma mäletan, et ehitused seisid, kui Rubiku kuubik tuli.“ „See on nihik!“ „Neetud, ma vist kasutasin seda joonestamises.“

Pikk metsasiht on pikitud teadmisi ja nuputamist vajavate ülesannetega. Üks neist nõuab käemärkide tundmist. „Ei tea. Vahet pole, paneme midagi kirja.“ „See vist

Alutaguse võistkond 2016. a NKK koormusmatkal ülesannet lahendamas. Pilt: Ave Paavo

näitab, et - seisa! Miks nad seisma peaks jääma? Äkki põiehäda puhul?“ „See on nagu koerale – „Lama!““

Kauguse määramise ülesandeks tuleb ületada kraav sellele langenud palgi abil. Võistlejad hoiavad püüdlikult tasakaalu. „See on parim sild, mida me täna üle vee näinud oleme ja tõenäoliselt jääb see ka ainukeseks.“

Järgmises punktis tuleb kokku panna erinevad mehaanilised kodumasinad. „Keerulisem kui relvade kokkupanek.“ „Töötab!“ „ Seda ma küll ei tea, mis masin see peaks olema.“ „Tsjort poberi, požaluista!“

Jõuan punkti, kus tuleb ära tunda erinevate ringkondade lipud. Ülesande lahendamiseks on võimalik visata end külili. Seda võimalust kasutatakse agaralt. Näod on muutunud võrreldes stardiga tunduvalt tõsisemaks. „Ma paneks selle ringkonna, tundub ilus. See lipp tundub liiga ülbe. Ilmselt on Tallinn.“ „Pikutame oma aja lõpuni. Meil on ülesande lahendamiseks veel kolm minutit aega.“

Umbes pool teed on läbitud. Uurin nüüd, kuidas seni läinud on. „Vesi! Jälle vesi!“ „Vastutegevuslased täristasid. Andsime neile täiega vastu! Olime kohutavad isegi enda jaoks.“ „Muud pole hullu midagi, aga õlad on kuratlikult valusad.“ „Võtame kõik, mis võtta annab - käime kõik kraavid läbi.“

Võistlejad on jõudnud Ida-Virumaa tuntud turismiobjekti Aidu karjääri ümbrusse. Siin saab lõpuks kohtuda ka oma võistkonna esindajaga, kes osalejaid võimaluste piires turgutavad.

Järgmises punktis tuleb ette võtta kanuusõit ja tuua ära pakike. On näha, et mõnele paatkonnale on see uus kogemus. Kanuu võtab suuna vaheldumisi ühe ja siis teise kalda poole. Mõnikord pöörab end üldse seljaga sihi poole. Vaatamata sellele jõuavad kõik õnnelikult pakikesega tagasi. „Mul tõmbas näpud nii krampi, et ei saanud enam sirgeks.“ „Varbaküüned on läbi, aga aidati kinni teipida. Kanuus ei seganud.“ „Esimene suund oli õppimiseks, tagasi juba sõitsime.“

Kanuust välja ronimisel vajub üks võistleja vööni vette. Tuju ei lange. Hakatakse taas kaarti uurima. „Kas kuulame teisi või otsustame ise?“ „Kuhupoole? Teeme kivi-paber-käärid.“

Mõned punktid veel ning lõpuks jõuavad võistkonnad üksteise järel lõpujooksule, mis toimub läbi vanade kaevanduskäikude. Paistab lõpp-punkt – suur kaevanduskopp! Väsinud kaaslasi toetatakse koppa ronimisel. Saabub joostes ka võistleja, kelle lõpetamises ma kahtlesin. Mõne võistkonna lõpujooks näeb välja aga selline nagu seljaga ei olekski pikka raske varustuse ja magamata ööga rännakut. Silmad säravad taas, visatakse nalja ning naeratus on näol nagu stardis.

Mis emotsioon tuleb esimesena meelde möödunud matka meenutades?

„Kõige lähedamad ülesanded viimase nelja aasta jooksul!“ „Kivihunnikud ja vesi!“ „Lõpujooks oli väga äge!“ „Palju üllatusi!“ „Esimene emotsioon on vesi, sest kukkusin kopas ka näoli vette.“ „Ära täna midagi küsi. Tahan koju!“ „Kas tõesti on Eestis selliseid kohti?“ „Väga, väga äge! Lõpp oli lahe!“

Pühapäeva hommikul kogunevad kõik reipalt taas kopa juurde. Sõna võtab Kaitseliidu ülem brigaadikindral Meelis Kiili: „See, mis te tegite, on super! Naised, te annate meestele väga head eeskujut. Minu poolt täielik respekt!“

Kiidusõnadega ei ole kitsi ka malevapealik Margus Ets: „Nagu avakõnes ütlesin, on Eesti naine sitke. Täna kõiki osavõtjaid!“

Kuulutatakse välja võitjad – esimene on Rapla naiskond, teiseks tuleb Põlva ja kolmandaks Võru.

Kogu võistluse kaasa teinud koer puhkab kuuse all. Korraldajad arutavad, kes ta stardipunktis asuvasse koju tagasi viib.

Koormusmatka kanuusõit. Pilt: Ave Paavo

HARJU RINGKOND

Veronika Isberg, Marje Verbo, Liina Riismaa

Harju ringkonna liikmeskond on aastatel 2015-2016 tublisti kasvanud. Kui 2015 algul oli meil 190 liiget, siis aasta lõpus 226 liiget (eesmärk oli 200) ning 2016 lõpus 243 liiget (eesmärk oli 240). Mõlemal aastal lisandusid ringkonda ka uued jaoskonnad, nimelt taasasutati 15. jaanuaril 2015 Rae jaoskond ning 20. juulil 2016 Harku jaoskond. Mõlemad jaoskonnad on hoogsalt käivitunud ja ei jää oma tegemiste poolest alla staažikatele jaoskondadele. Ringkonna kõik kaheksa erialagruppi on elujõulised ja toimetavad usinalt oma valdkonnas.

Naiskodukaitsse vabatahtlikke juhte kasutame baasväljaõppe läbiviimisel (organisatsiooniõpe, esmaabi, toitlustamine). Riviõppel ja sõdurioskuste moodulil toetavad meid väga agaralt ka kaitseliitlased, samuti tulevad nad meile vastu erinevate täiendõpete läbiviimisel (staabiassistendid, relvaõpe, laskmine, topograafia). Viimasel kahel aastal on meil baasväljaõppest osa võtnud ka tublid kodutütred (organisatsiooniõpe, esmaabi). Samal perioodil on ringkonna toitlustusinstruktor Anu Tolsa viinud läbi baasväljaõppe III moodulit Rapla ja Järva ringkonnas. Mitmed ringkonna naiskodukaitsjad panustavad instruktorina ka ohutushoiu kursusel. Kasutatud on Kaitseliidu kooli kursustel käimise võimalusi. Ilmeka näitena saab tuua esile Männiku jaoskonna aseesinaine Teele Raja, kes läbis kolme kuuga Kaitseliidu koolis kolm kursust (instruktorikursus, avalik esinemine, juhtimine praktikas 1) ja julgustas ka teisi naiskodukaitsjaid aktiivselt õppima: "Õppustel loeb iga okas. Teadmistel loeb iga tarkusetera, mis jagatud teistega."

Maleva ülesannete täitmisel on naised kaasatud toitlustamisel, esmaabi tagamisel ja formeerimisel, vähem on kasutatud staabiassistente. 2016. aasta seisuga kuulub erinevatesse Kaitseliidu ettevalmistatavatesse üksustesse 61 naist.

Ringkonna koostöö- ja heategevuse näidetena saab 2016. aasta kohta välja tuua järgmised sündmused: 30. aprillil 2016 toimus Tallinna Loomaaias koostöös

Tule sügist otsima! Pildil on Kose jsk võistkond Diana Mihkelsoo, Ivika Tammekun, Imbi Jensen ja Liina Gatski. Pilt: ringkonna fotokogu

Naiskodukaitse ja Kodutütardega vähekindlustatud perede tervisepäev, kus naised tegid ja jagasid suppi ning noored viisid läbi erinevaid sportlikke mängu. 11. juunil 2016 löödi kaasa Kadriorus Pardirallil, kus toilitustati korraldajaid. Pardiralli perepäevast osavõtjad said heategevuslikus õnneloosis soetada Harju ringkonna naiste kokkupandud esemeid ja maiust. Õnneloosi tulu anti üle Tartu Ülikooli Kliinikumile Lastefondile.

Politsei- ja Piirivalveametiga on Harju ringkonnal juba aastatepikkune koostöö. Ringkonna naised toilitustavad Politsei- ja Piirivalveameti võistlustel, näiteks kalapüügi-võistlustel Paunkülas. Politsei- ja Piirivalveameti instruktorid on aidanud läbi viia ringkonna koolitusi, samuti ollakse väljas oma telgiga maakaitsepäevadel. Koostöö raames on saanud naiskodukaitsjad tutvuda politseiametnike tööga Häirekeskuses.

Naiskodukaitse Harju ringkonna erinevatest tegevustest ja saavutustest aastatel 2015 - 2016 annavad hea ülevaate katked naiste endi poolt kirjutatud artiklitest.

Naiskodukaitsjatena oleme praktilise meelega inimesed. Mida saime teada praktiliste oskuste päeval:

Tulin. Nägin. Võitsin. Pille-Riin Moilanen 25.03.2015

Igapäevaselt tekkida võivate murede lahendamiseks saab teinekord abi ka loodusest ning vanarahvatarkusest. Palavikku saab alandada viina ja vee seguga, kurku kuristada soolalahusega jne. Saime palju praktilisi näpunäiteid ja juhiseid, kuidas valmistuda olukorraks, kus on vaja kodust lahkuda 5 min jooksul, kuidas saada sooja ja süüa, kuidas päästa ennast maja varingul korral.

Mis juhtub, kui kokku saavad naiskodukaitsjad ja kodutütred:

Minu esimene kõrv ja kummitav madrats ehk kuidas me kodutütardele laagrit tegime. Pille-Riin Moilanen 27.04.2015

Mina avastasin, et täispuhutaval madratsil magamine siseruumides pole hoopiski see, mis telgis. Pidin mitu korda vaatama, et kes see ohib ja kääksub... Eks ikka kummitus, mis muu...

Nii mõnelgi võib pühapäeviti kodus pannkooke süües Naiskodukaitse meelde tulla ja miks ka mitte!:

300 pannkooki ja 3 kilo moosi. Anu Tolsa 11.05.2015

Üritusel, mida vabalt võiks nimetada maiasmokkade kokkutulekuks, propageerisid Harju naiskodukaitsjad Kaitseliitlaste kõrval kohalikule laadale tulnud rahvale oma tegevust ja selle näitlikustamiseks kúpsutati välikatla pannil pannkooke.

„Nii maitsev! Nii suur pann! Kas tõesti kütate seda puudega?! Kas tõesti tasuta? Kas ma võin teise veel paluda?“

2015. aastat võib eriliseks pidada selle poolest, et esmakordselt korraldati ringkonnas erialagruppe tutvustav suvelaager, kus sai julgelt ja kohustuste vabalt lähemalt uudistada, mida õigupoolest teistes erialagruppides tehakse, kuhu enda jalg veel astunud ei olnud:

Sidespets köögis, fotograaf meditsiinis. Ave Nael, 09.06.2015

Naiskodukaitsjad ei jää üheski tegevuses maha oma erialaspetsialistidest. Kiirelt moodustatud huvitundjatest grupp Birgiti käe all, kes läksid katsetama ja otsima fotograafia nõkse ja võlusid. Teises punktis ootas Anu, kes hakkas tegema ettevalmistusi lõunasöögiks ja kus paljud nobedad näpud lõikusid ja viilutasid. Pille-Riini ja Riina eestvedamisel käis kibekiire näputöö unenäopüüdja meisterdamise kallal. Laagriplatsi keskel oli end sisse seadnud sidespetsialist Evely, kes sidehuvilisi proovile pani. Meditsiininurgas toimus midagi verist...

Kes siis enam ainult oma ringkonnaga piirdub, kui üle Eesti sõbrasuhted sõlmitud:

Kuidas Harju naised Põlva naistel külas käisid. Veronika Isberg, 15.07.2015

Hea koostöö ei sünni ilma heade kontaktideta, sellise mõttega asusid 3. juulil kaheksa Harju ringkonna naist teele Põlvamaa poole.

Vastseliina piiskopilinnuse lähedal mõisapargis võtsid meid vastu viis Põlva ringkonna naist, telk juba püsti, lõke põlemas ja õhtusöök valmimas. Millise kava võõrustajad meie tarvis olid kokku pannud, seda ei osanud ette aimata. Pärast tutvumisingi lõkke ääres läksime linnusesse, kus ootas meid meeskondlik ülesanne – köielt laskumine julgustavate lausete „Sa suudad“, „Sa saad hakkama“ saatel. Seda unustamatut kogemust elas nii mõnigi meist uuesti läbi oma unenäos.

Naiskodukaitsjad ja matkad on juba kokkukasvanud sõnapaar:

Pitkakese matk Keilas. Aita Viigi, 23.02.2016

Ka matkamine võib olla saladuslik: „Matkalistele üllatuseks jätsime info, et me teeme peatuse Keila linna piiril seisva lennuki juures. See teade pani poisid kohe kiiremini liikuma ja pidi tempot maha võtma, et rivi tagumine ots ka järele jõuaks...“

Kose jaoskond matkas möla ja vestiga. Diana Mihkelsoo, 23.07.2016

Seto muuseumit uudistamas 2015. Pilt: Tuuli Kotov

Anname Au! kampaania. Pilt: Birgit Vaarandi

Kinnitasime päästevestid, haarasime mõlad ja esimeseks päevaks planeeritud 5-tunnine sõit võis alata – selliste sõnadega suundusid 25 kilomeetrisele kanu-matkale Kose jaoskonna naised.

Keila Käbi vahva matk! Aita Viigi, 23.09.2016

Kui keegi Naiskodukaitse ridades mainib sõnu käbi ja fotojaht üles lauses, siis enamikule meist tekib kohe seos Keilaga. Seekord valisime teekonna Keilast Kumna poole. Et matka veidi huvitavamaks teha, siis sidusime selle fotojahiga. Martin Lutheri mälestusmärk. Mälestusmärk Keila lahingus hukkunud poiste auks. KUMNA - kolme mõisa küla. Kumna Kultuuriait.

Mis juhtub siis, kui teha röömuga:

Sportlik nädalavahetus Valgas. Lea Tann, 23.08.2016

Priimetsa kooli saabusime lausa esimestena. See andis meile võimaluse valida välja parim magamistuba ja muud kasulikud hüved. Kui olime magamiskohad valmis teinud, läksime tutvuma Valga linnaga ning sai tehtud ka esimesed selfid Pedeli jõe ääres. Nagu korralikele sportlastele kohaselt olime juba kell 23.00 kõik magamis-asendites.

Mis on sõnade "Harju keskmine" taga?:

Harju naised esindasid Naiskodukaitse 2016. a välitoitlustuse erialavõistlusel oma ringkonda vääriliselt – Harju keskmiselt! Anu Tolsa, 04.10.2016

Kolmas ülesanne oli juba füüsilisem, nimelt tuli kinnisilmi etteantud metsarajal $\frac{3}{4}$ ulatuses veega täidetud välikatla potti tassida. Kaks meeskonna liiget tassisid ja kaks juhendasid – samm paremale, hoogsalt edasi! ... Laupäeva õhtul läks lahti tõeliseks välikoka tööks. Ülesandeks oli valmistada õhtusöök välikatlas. Asja tegi keeruliseks, et toitu oli vaja teha 40 liitri asemel 4,5 liitrit, mis on ebaharilikult väike kogus. Harju võistkonna eeskava oli „läätsesupp“.

Porgand ja sibul. Autor tööhoos.Pilt: Anu Tolsa

JÕGEVA RINGKOND

Triinu Küünal

2015. aasta alguses oli Jõgeva ringkonnas 136 liiget. 2016. aasta lõpus oli liikmeskonna arv jäänud samaks, kuna Jõgeva ringkonnast astus nende kahe aasta jooksul välja 25 liiget ja liitus organisatsiooniga samuti 25 liiget.

Jõgeva ringkonna liikmeskonna jaotumine jaoskondades on viimastel aastatel suuresti muutunud. Juba 2014. aastal loodi kaks uut jaoskonda ja väikeste jaoskondade moodustamine on jätkunud ka järgneval perioodil - 2016. aastal loodi Jõgeva jaoskonna liikmete baasil Pedja jaoskond ja Järvemäe jaoskond.

Koos uute jaoskondade loomise ja uue juhtkonna tekkimisega on Jõgeva ringkonna suurim, Jõgeva jaoskond kahanenud poole võrra. Samas on suur töö ära tehtud kadunud liikmete ülesleidmisel, nende organisatsioonist väljaarvamisel, aga ka uuesti tegevusse toomisel.

Hinnanguliselt võib öelda, et uute väikeste jaoskondade loomine on tulnud ringkonnale kasuks. On tekkinud küll juurde palju uusi juhte, kuid liikmete haldamine ja nendeni jõudmine on lihtsam ning ka juhikohuste võtmine on juba mitteaktiivseid liikmeid jälle tegevusse toonud. Sellega koos on kahe viimase aasta jooksul tõusnud nii Naiskodukaitse tegevuses osalemise kui liikmemaksude laekumise protsent.

Ringkonna väljaõpe on toimunud üldjoontes rutiinselt, baasväljaõppe moodulid viiakse läbi tavapäraselt neli korda aastas. Samas pakutakse liikmetele võimalust osaleda erinevatel ühekordsetel koolitustel. Näiteks toimus nii 2015. aasta suvel kui 2016. aasta sügisel psühhosotsiaalse esmaabi koolitus, mis pälvis mõlemal aastal väga positiivset vastukaja.

Uued jaoskonnad on aktiivsed jaoskonnasiseste tegevuste poolest. Pedja jaoskond käis Põrgupõhjal metsavennaradasid uudistamas. Pilt: ringkonna fotokogu

Varasemast rohkem on pööratud tähelepanu relva- ja laskeväljaõppele. Kuna Jõgeva malev kolis 2015. aasta augustis uude staabi- ja tagalakeskuse hoonesse, on lisaks automaatrelvade väljaõppele võimalus aktiivsemalt tegutseda ka püstoliõppega. Relva- ja laskeväljaõppe läbiviimisel on ringkonnale väga suureks abiks instruktor Andreas Kangur, keda meie toetamise eest 2016. aasta Kaitseliidu aastapäeva tähistamisel tänati Naiskodukaitse Hõberistiga.

Viimase kahe aasta jooksul on ka erialagrupid üha rohkem võtnud südameasjaks korraldada oma grupisiseseid väljaõppepäevi. Kõik toimivad erialagrupid on rohkemal või vähemal määral korraldanud ja läbi viinud omaalgatuslikke väljaõppeid.

Koos uute jaoskondade loomisega on ka jaoskondade siseselt aktiivsemalt lisaks motivatsiooniüritustele hakatud korraldama ka väljaõpet. Need jaoskonnad, kes pole veel jõudnud seda teha, on andnud märku, et väljaõppelised üritused on planeerimisel.

Instruktoriteks kasutatakse nii baasväljaõpete kui ka muude väljaõpete läbiviimisel valdavalt oma ringkonna või siis Jõgeva maleva vabatahtlikke instruktoreid, kuid ka maleva palgalist ressursi. Näiteks side- ja staabi erialagrupil on väga hea koostöö maleva sidespetsialist Indrek Varuškiniga.

Koostöö malevaga on samuti järjest paranenud. Vastava väljaõppe saanud naiskodukaitsejaid rakendatakse nii suurõppustel kui malevasisestel õpetel. Peamiselt kaasatakse staabiassistente ja formeerijaid. Viimased said väga tugeva kogemuse ja hindamatu väljaõppekogemuse suurõppuse Siil 2015 raames, kui Jõgeva formeerimisüksus formeeris Kaitseväe 1. Jalaväebrigaadi üksuseid. Kui varem oligi formeerijate tegevusväljundiks vaid Kaitseväe tellimuse täitmine, siis 2016. aastal rakendas ka malev formeerijaid suurõppustele välja sõites.

Mariana Maasik ja Merlin Naudre 2016.aasta Läänetormil. Pilt: ringkonna fotokogu

Viimastel aastatel on kõikvõimalikelt patrullvõistlustelt Jõgeva ringkonnale häid kohti toonud raudleedide tiim Heli Palgi, Kersti Vahtre ja Kaisa-Mai Hütt. Pilt: ringkonna fotokogu

Staabiassistendid on osalenud erinevates rollides Põhjakkonnal, Wintercampil, Orkaanil, Läänetermil, lisaks maleva sideõppused, mis toimuvad neli korda aastas.

2016. aasta alguses paika saanud Naiskodukaitse arengukava annab võimaluse ja seab sihi veelgi suuremaks naiste osalemiseks Eesti riigi kaitstes. Arenguruumi selles valdkonnas veel on, kuid aasta lõpu seisuga oli näha, et soovi ning initsiatiivi naistel endale reaalseid kohustusi võtta jätkub. Jällegi toimub see peamiselt formeerijate, staabiassistentide ja sidemeeste baasil, kuid Jõgeva naiskodukaitsjaid leidub ka köögis, meditsiinitelgis ja reporterina rindel.

Endiselt on Jõgeva ringkond kuulus välikoka kursuse läbiviimisel, mis on küll ajaga muutunud ning märkimisväärne osa kursuse mahust on viidud e-õppekeskkonda Ilias. Välikoka kursuse praktika viiakse enamasti läbi Pitka luurevõistlusel, kuid selleks leidub ka teisi väljundeid.

Ringkonna muid tegevusi vaadates on hea meel tõdeda, et 2016. aastal taas elustati ringkonna käsitööpäev. Puurmani mõisa endises töllakuuris toimunud emotsioone täis pühapäevast võttis osa üle 30 naiskodukaitsja. Üks ürituse peakorraldajaid, ringkonna juhatuse liige Kairi Sumero, seletab päeva sisu lahti järgnevalt: „Kuna ürituse põhiline eesmärk oli, et inimesed saaksid kõik koos midagi teha, palusime ka töötubade läbiviijateks just oma naised. Kaisa-Mai Hütt õpetas tegema värvilisi adventiküünlaid, Katrin Loss juhendas purkidest ja salvrätikutest armsate küünlatopside tegemist, Kersti Kruus andis näpunäiteid, kuidas tikkida kõige ilusamad jõulukaardid, Terje Trei õpetas juurdelõikuse nippe, Tiina Arras avaldas kõige maitsvama sushi saladused, Merlin Naudre ja Marika Hütt juhatasid vägesid kõhutäie valmimisel köögis.”

Näppudel osavalt käia lastes aeti mõnusalt juttu, tutvuti uute liikmetega, uuendati vanu tutvusi, aeti Naiskodukaitse-juttu ja räägiti niisama maailma asjadest.

„Nii tore oli vaadata, kuidas see, et naisel on laps või isegi mitu, ei takista teda tulema kodust välja ja tegema endale meelepäraseid tegevusi. Meie naiskodukaitsjad saavad imetlusväärset hästi ühel üritusel korraga hakkama nii oma kaasavõetud lastele tegevuse pakkumise, ise meisterdamise ja jutuajamisega. Suuremad lapsed võtsid rõõmuga osa erinevatest töötubadest, väiksemad mängisid ja kes vajas natuke rahu-likumat aega, sai Naiskodukaitsje-teemalisi pilte värvida.

Korraks seisatades ja seda signat-saginat vaadates sain aru, et kui panna ühte tuppa 30 naiskodukaitsjat ja nende kümme last, pakkuda neile välja mõned erinevad tegevused, siis ei ole see mingi kaos, vaid loomulik mõnus kulgemine, kus igaüks leiab omale koha ja saab end hästi tunda. Isegi kui kõikidest töötubadest ei jõudnud osa võtta, siis oli sellegipoolest tore teisi näha, nendega muljeid vahetada ja veeta üks tore päev oma kaaslastega hubases toas. Ka hiljem jäi osalejatega vestlustest kõlama mõte, et sellised üritused on omavahelise tutvumise ja suhtlemise mõttes väga vajalikud ja oodatud. See on tore, sest aastaks 2017 on uus sarnane üritus juba planeeritud ning ees ootavad uued meisterdamised, uued jutud, uued maitsed ja loodetavasti lisaks vanadele olijatele ka uued liikmed, kes kampa löövad”, võttis Kairi kordaläinud ürituse kokku.

Isehitatud metsaonn on parim paik pisikeseks lõunauinakuks. Pilt: ringkonna fotokogu

JÄRVA RINGKOND

Taive Saar, Kirsika Ilmjärv, Reinika Tatter, Gerly Leit, Maire Arro, Vivika Barnabas, Kerli Sirila.

Koostöös peitub jõud

2015. aasta avasündmus oli Järva ringkonna tegevusele märgilise tähendusega. Nimelt tähistasid 15. jaanuaril Järva naiskodukaitsjad ja kodutütred koos ringkonnade taasloomise 15. aastapäeva. Hingemineval ja meeleolukal aktusel seisis laval kõrvuti Kodutütarde ja Naiskodukaitsje esinaised, tänati ja tunnustati tublimaid nii ühest kui teisest organisatsioonist. Kõike tehti koos. Just koostöö on üks märksõnasid, mida Järva ringkonna 2015/2016 iseloomustusena võib nimetada.

Koostööna maavalitsuse ja omavalitsustega viidi ellu ühiskondlike väärtuste märkamisele suunatud projekte – valiti aasta ema ja esmakordselt ka Järvamaa aasta isa. Aastal 2015 valiti kuuendaks Järvamaa aasta emaks kuue lapse ema Elve Kask ning 2016 omistati Järvamaa aasta ema tiitel nelja lapse emale Silva Kärnerile. Koostöös maavalitsusega pandi 2015. aastal alus uuele traditsioonile - Järvamaa aasta isa valimisele. Esimesel aastal omistati suur tunnustus Valeri Ivanovile, kes on kasvatanud suureks kolm eeskujulikku mehepoega ja 2016. valiti Järvamaa aasta isaks Reimo Kaasiku, kes on Ambla spordiklubi juhatuse esimees ning väga sportliku perekonna pea.

Maavalitsusega koostöös, kuid siiski Järva naiskodukaitsjate initsiatiivist kantuna viidi ellu heategevuslik projekt, kus parkümmend naist ühendasid jõud ja õmblesid

Naiskodukaitsje Järva ringkonna ja Kodutütarde Järva ringkonna 15. taasloomise aastapäeva tähistati ühiselt 15. jaanuaril 2015. aastal Paide kultuurikeskuse lava. Naiskodukaitsje esinaine Airi Tooming (vasakult) õnnitleb Järva ringkonna esinaint Kaire Lõhmust ja Kodutütarde ringkonnavanem Siiri Sitska võtab vastu õnnitlused Kodutütarde peavanemalt Angelika Nariselt. Pilt: Merle Juhanson

Naiskodukaitsje toitlustusgruppide liikmed üle Eesti tegid 1. augustil 2015. aastal Järva naiskodukaitsjate korraldatud Naiskodukaitsje suvelaagris maailmarekordi – meisterdasid kõige suurema naiskodukaitsjate tehtud küpsisetordi maailmas. Pilt: Merle Rüütel

valmis 15 öösarki Järvamaa haigla sünnitusosakonnale. Maavalitsuse ja sponsorite toel osteti sinna juurde veel 15 hommikumantlit ja kingitus anti üle 2016. aasta emadepäeval.

Koostöös politsei ja päästemetiga panustati laste harimisele. Naiskodukaitsjad loovad kaasa Kaitse end ja aita teist (KEAT) laagrites tegevuspunkti ülesannete korraldamises ja laagri toitlustamise tagamisel ning koolide võistkondade juhendajatena. Kokku panustas KEAT laagri läbiviimisesse kahe aasta jooksul ligemale 20 naist.

Lisaks osalevad naised tavapäraselt Türi sünnipäevale pühendatud kohvikute päeval, korraldavad Koeru Perekodu lastele vastlapäeva ning on juhtivas rollis Roosna-Alliku matkamängu läbiviimisel.

Väljaõppe läbiviimisel on Järva naiskodukaitsjad kutsunud endale appi Harju, Pärnu, Rapla, Tartu ja Saaremaa ringkonna naiskodukaitsjad – ringkondade ülene koostöö. Pea igas detailis on tihedalt põimunud ka Järva maleva sisene koostööimine kaitseliitlaste, noorte kotkaste, naiskodukaitsjate ning kodutütarde tegevuses.

Ringkonna areng uute suunajate käe all

Ehk on osa sellest ühises toimimises kantud ka uute tulijate tahtest kõike jagada. Nimelt vahetus 2015. aasta märtsis Järva ringkonnas nii instruktor kui ringkonna esinaine. Tiia Mettuse asemel asus ametisse Taive Saar ja kaks ametiaega esinaise kohustusi täitnud Kaire Lõhmuse asemel võttis juhtimise üle ja sai ringkonna esinaiseks Kirsika Ilmjärv. Uute tulijate uus õhin pani info kaugemale liikuma ja kaasas rohkem inimesi.

Järva ringkonnas oli 2015. aasta alguses 133 liiget, aasta lõpus aga juba 154 liiget – juurdekasv 21 inimest. 2016. aastal liitus ringkonnaga 15 uut liiget, kuid kuna jaoskondade juhid hakkasid põhjalikumalt tegelema liikmete staatuse ülevaatamisega,

nimekirjade korrastamisega ning selle tulemusena ka tegevusest kõrvale jäänud liikmete väljaarvamisega, kasvas ringkond aasta lõpuks vaid kolme liikme võrra. Erakordseks saab nimetada asjaolu, et esimest korda liitus Järva ringkonnaga kaks noorliiget – 16-aastased Ana-Bya Aedma ja Yasmriine Künarpuu. Esimese väljaõppena sattusid tüdrukud baasväljaõppe toitlustamise moodulile, mis 2016. aasta novembrikülmas peetuna ja oma varajaste ärkamiste ja suure füüsilise koormuse tõttu ei ole kõige kergem õpikogemus. Kuid raskused ei murdnud tüdrukute taht. „Meile meeldis ja kindlasti tuleme teistele üritustele ka,“ kinnitas Ana-Bya pärast kursuse lõppu.

Olulisim muutus kahe aasta jooksul oli uue jaoskonna loomine. Lisaks Paide, Türi ja Koeru jaoskonnale on alates 22. märtsist 2016. aastast Järva ringkonnas ka Roosna-Alliku jaoskond. Jaoskonnast sai 25. novembril 1927. aastal asutatud Roosna-Alliku jaoskonna õigusjärglane. Jaoskond moodustati Järva ringkonna esinaise Kirsika Ilmjärve ettepanekul ja Koeru jaoskonna esinaise Kerli Sirila nõusolekul Koeru jaoskonna liikmetest. Kui ühes jaoskonnas on üle 50 liikme ja need elavad seitsmes Järvamaa vallas, on aeg küps jagunemiseks. Jaoskond alustas 11 liikmelisena ja aasta lõpuks oli neil 14 tegevliiget. Kõige meeleolukama liitumistahte avalduse tegi Roosna-Alliku abivallavanem Anni Alev, kes lisaks vallapoolsele kingitusele tegi uuele jaoskonnale väga isikliku kingituse ehk andis 27. aprillil pidulikul, külalistele avatud jaoskonna esimesel koosolekul kõigi ees ja uhkustundega uue jaoskonna äsja valitud esinaisele üle oma sooviavalduse Naiskodukaitsega liitumiseks. Kuhu ta kuu aja pärast ka vastu võeti.

Ehkki uue jaoskonna nimi valiti territoriaalsel põhimõttel ja ajaloolist järjepidevust väärtustades, võiks jaoskonda nimetada ka spordijaoskonnaks. Just Roosna-Alliku naised löövad kõige rohkem kaasa erinevatel sportlikel tegemistel. Nii võis neid kohata Järva ringkonna spordiüritustel ning Roosna-Alliku tüdrukud osalesid mõlemal aastal ka Soomes Jotos'el, militaar-sportlikul patrullvõistlusel. Ning peamiselt selle

Kristlin Kõrgesaarel on põhjust torti lõigates uhkust tunda – 2016. aasta kevadel loodi Järva ringkonda uus jaoskond, Roosna-Alliku jaoskond, mille juhiks Kristlin valiti. Tordi lõikamist tunnistavad uue jaoskonna liikmed Eve Sissas (vasakul), Tiiu Väli, Maili Antons, Kerlin Tealane ja Maie Mäe. Pilt: Kerli Sirila

jaoskonna naistest koosnes ka Järva ringkonna esindus 2016. aasta Naiskodukaitse spordivõistlustel, kust tuldi koju üldarvestuse esimese kohaga.

Üks unistus oli jaoskonna esinaisal Kristlin Kõrgesaarel südamel: „Kuni oleme väikesed, püüame täita saajaprotsendilisel kohustusi, ehk kõik olla aktiivsed ja tasuda liikmemaksu.“ Need lubadused õnnetus väikesel jaoskonnal ka 2016. aastal täita.

Liikmemaksu laekumise protsent ringkonnas tervikuna kasvas kahe aasta jooksul viie protsendi võrra, kuid jäi siiski alla seatud eesmärgi (80%). Ka tegevuses mitte osalevate naiste arv oli Järva ringkonnas võrreldes teiste ringkondadega kõrgem. Ühte inimeste motiveerimise vahendit – arenguevestlust, ei olnud Järva ringkonnas mitu aastat rakendatud. Uued juhid said aru, et tegevuse hoogustumine saab õige suuna, kui kasvab juhtide tegutsemiskindlus ja seda saab omandada läbi väljaõppe. Nii toimuski 2015-2016 kokku neli väljaõpet ringkonna vabatahtlikele juhtidele. Esimene 2015. aasta sügisel Võsul aitas selgust saada Naiskodukaitse tegevust määravatest alusdokumentidest. Teine oli 2016. aasta kevadel Koerus ja keskenud arenguevestluste läbiviimise õppele. Kolmas sama aasta sügisel ning arendas ringkonna planeerimisvõimekust ning neljas sama sügise novembris, kus uuriti naiste võimalusi kuuluda riigikaitse struktuuridesse, õpiti kuidas mõista ja samas ka anda aastakäsku ning planeeriti ringkonna tulevikku. Kaks seminari peeti koos saarlastega, mis andis teemadele veelgi laiemat vaadet, sest nii sai kogemusi jagada ja võrrelda kahe ringkonna tegemisi. Õppepäevade mõõdetav tulemus – liikmete aktiivsus kasvas, liikmemaksu laekumine suurenes, läbi viidud arenguevestluste arv tõusis hüppeliselt.

Erialagruppide tegevus on saanud hoogu juurde. Toitlustuse erialagrupi juht Maire Arro (vasakul) õpetab grupikaaslastele Merje Mihkelsaarele, Tuuli Seirele ja Merli Kaasile tegema uut ja huvitavat suppi. Pilt: Taive Saar

Väljaõppes uue hooga

Aastaaruanded näitavad, et Naiskodukaitse baasväljaõppes oli 2014. aastal Järva ringkonnas 13 osaluskorda, 2015. aastal 44 ning 2016. aastal juba 69 osaluskorda. Arvud on rääkinud – baasõppe korraldamisel, selles osalemisel ja selle väärtustamisel on Järva ringkond tõusuteel.

Eriti suurt rolli mängib siin Järva naiste kasvav valmisolek õppida instruktoritööd. Kahe aasta jooksul osales Kaitseliidu Kooli instruktorigrupp 7 Järva naiskodukaitsjat, mis ei tundu suur number, kuid on kahe inimese võrra rohkem kui kursusel käinute arv varasema 15 aasta jooksul kokku. Lisaks lõpetas neli naist organisatsiooniõpetuse instruktorigrupp ja kaks naist esmaabi instruktorigrupp. Eve Kivistik läbis kõik nimetatud kursused. Eve on väga rahul, et instruktoriks arenemise tee ette võttis. „Ehkki võin päris kindlalt väita, et see oli minu jaoks üks raskemaid. Esimene tund läks minu arvates täiesti nässu, misjärel tundus, et ma ei saa hakkama, õpetamine on miskit nii võimatut ja rasket,“ meenutas Eve. „Aga grupp toetas ja see kuidas nad julgustasid, kuidas nad nägid minus seda, mida ma ise ei osanud millekski pidada, andis mulle jõudu ja julgust ikka edasi minna. Instruktorikursus on kõige algus ja alus, pean seda väga oluliseks, isegi murdepunktiks. Sain sealt enesekindluse, julguse ja loomulikult ka teadmised. Kursuse lõppedes olin ma veendunud, et ma suudan, saan ja oskan,“ selgitas Eve.

Vivika Barnabas, kes samuti lisaks instruktorigrupp läbis ka organisatsiooniõpetuse instruktorigrupp tödes, et tänu õppimisele on talle selgeks saanud oskustliku planeerimise tähtsus. „Hästi positiivne oli, et pärast instruktorikursust tekkis võimalus minna kohe Naiskodukaitse organisatsiooniõpetuse instruktorigrupp kursusele ja seejärel läbida praktika. Selline ideaalilähedane sündmuste jada,“ rõõmustas Vivika.

Järva maleva 2015. ja 2016. aasta patrullvõistlejate korraldamisel usaldati tajutav roll ka naiskodukaitsjatele. Järva ringkonna esinaine Kirsika Ilmjärv (teksapükstes põlvitab) kehastus kannatanuks meditsiiniteemalises kontrollpunktis, mille ülesannet püüab edukalt sooritada võistlejana Pärnu ringkonna esinaine Jana Ots (vormis, kummargil). Pilt: Taive Saar

Ka Kristlin Kõrgesaar kiitis just õppimisele järgnenud praktika olulisust. „Olen pärast instruktorikursuse tunnistuse saamist paar tundi läbi viinud ja iga korraga tunnen end juba kindlamini. Alati kui kedagi õpetan, saan ise ka targemaks. Ega ilmaasjata öelda, et õpitakse õpetades,“ ütles Kristlin, kes andis tunde baasväljaõppe sõdurioskuste ja ohutushoiu kursusel.

Maili Antons aga lasi end lummata instruktoriameti isikut arendavatest tahkudest. „On huvitav minna uute, võõraste õppurite ette, ärgitada nad endaga kaasa mõtlema, püüda tekitada sünergiat, et sünniks nii-öelda uued teadmised. Igast korrast on endal midagi õppida. Õppimine, arenemine on väga põnev,“ oli Maili veendunud.

Kõik värsked kursuselõpetajad said oma oskusi proovile panna ka erinevatel baasväljaõppe moodulitel õpetades. 2015. aastal oli ringkonnas kolm moodulit (jäi ära sõdurioskuste moodul) ning 2016. aastal toimusid kõik moodulid ja lisaks ka ohutushoiu kursus. Heli Suvi ja Kristina Such läbisid 2016. aasta jooksul kõik baasõppe moodulid ja lisaks ka uue ohutushoiu kursuse.

Erialagrupid said Järva ringkonnas esimest korda kinnitatud 2012. aastal, millele järgnesid uue olukorra teadvustamise ja kohanemise aastad, valmisid tutvustavad videod ja tehti arglikke katsetusi tegevuse planeerimises. 2015. aastal asuti juba konkreetsematele tegudele, tutvuti aasta alguses kinnitatud juhendiga „Naiskodukaitses väljaõppe üldpõhimõtted ja erialade kirjeldused.“ Esimesed erialagrupid (kultuurigrupp, avalike suhete grupp, meditsiinigrupp, toitlustusgrupp) pidasid maha üldkoosolekud ja korraldasid väljaõpet. Erialagruppide teema oli jutuks pea igal koosolekul ja meeles igas planeerimisfaasis. Nii juhtuski, et kui 2015. aastal koguneti koosolekutele ja 2016. aastal katsetati paari õppepäevaga, siis 2016. aasta sügisel toimunud planeerimiseminariil mõtestati juba erialagrupi tegevus ja 2017. aasta väljaõppeüritused said aastaplaanis lisaks pealkirjale ka juba sõnastatud eesmärgi ja kaalutletud eelarveplaani.

Kõiki ringkondi haaravad tegemised Järva ringkonnas

Kultuurigrupp on erialagrupp, mis on tegutsenud sihipäraselt ja hooga kõik need aastad. Rahvatantsurühm „Kõver küünarnukk“ hakkab 2017. aastal tähistama viiendat sünnipäeva. Kuid lisaks tantsimisele oli just selle grupi vedada ja koostöös avalike suhete grupiga ette valmistada ning läbi viia kaks üle-eestilist suursündmust Naiskodukaitses: NKK suvelaager 2015. aasta suvel ja kultuurigruppide erialavõistlus-õppepäev 2016. aasta veebruaris.

Suvelaagri korraldamisel võtsid Järva naiskodukaitsjad eesmärgiks pakkuda naistele hoitud tunnet ja otsustasid korraldamisel kaasata kaitseliitlastest abilisi ja mees-tuttavaid. Nii toitlustasid naisi kaitseliitlased, töötubades jagasid vajalikke (seni meheliikeks peetud) oskusi naistele mehed, liikumisele baseeruva võistluse viisid läbi samuti mehed. Lisaks toimus laagris ka juhtide võistlus ning toitlustusgruppide esindajad valmistasid maailma kõige suurema naiskodukaitsjate valmistatud küpsisetordi. Peakorraldaja Kirsika Ilmjärv jäi ettevõtmisega rahule. „Ma arvan et saime väljakutsega hakkama. Jäin kogu meeskonnaga väga rahule. Kõik täitsid oma ülesanded ootuspäraselt. Õhkkond oli meeldiv, suvepäevalised heatujulised. Meie ringkonna tugevus on kahtlemata väga hea meeskonnatöö,“ ütles Kirsika.

Eraldi lugu on aga kultuuri erialagruppide võistluse korraldamisega, sest selle sarnast ei ole enne Naiskodukaitses korraldatud. Ehk selle võistluse pidamise idee,

planeerimine ja korraldamine on algusest lõpuni Järva naiste töö. Sündmusest ilmus ka põhjalik artikkel ajakirja „Kaitse Kodu!“ 2016/3 numbris. Võistluse eesmärk oli kutsuda ellu ja viia läbi kultuurigrupi erialavõistlus, kus sellesse gruppi kuuluvatel naiskodukaitsjatel oleks võimalus ka enda motiveerimiseks ja arendamiseks kodumalevast välja tulla. Osalejad pandi näitama oma teadmisi kultuuri ajaloos, muusikas, kunstis, teatris ja kino maailmas ning tantsima ja esinema. Naiskodukaitse esinaine Airi Tooming tunnistas oma kõnes võistluse lõpp-kontserdil, et esialgu ei olnud tal ettekujutust ega kindlustunnet selle võistluse õnnestumise või ka mõttekuse osas, kuid nüüd ta mõistis, et ettevõtmine oli äge ja vajalik. Ühe olulise mõttena võttis esinaine võistluselt kaasa tõdemuse, et anna naiskodukaitsjale milline ülesanne iganes, ta täidab selle pühendunult ja põhjalikult.

Koostöö Kaitseliiduga

Pühendumusega haaravad Järva naiskodukaitsjad ka kinni igast võimalusest teha koostööd Kaitseliiduga. Seda ilmestab alljärgnev loetelu:

2015. aastal osaleti:

1. Suurõppusel Siil – 51 naiskodukaitsjat (toitlustamine, formeerimine, staabiassistent (Kristlin Kõrgesaar), vastutegevus)
2. Jalaväebrigaadi õppusel Kormoran – 10 naiskodukaitsjat (formeerimine).
3. Järva maleva sõjalis-sportlikul võistlusel Suvi 2015 – 23 naiskodukaitsjat (võistlemine, toitlustamine, kolme kontrollpunkti läbiviimine).
4. Koostööõppusel Kilp – 26 naiskodukaitsjat (side, kontrollpunktid, toitlustamine, formeerimine)

2016. aastal osaleti:

1. Tegevliikme sõdurioskuste baaskursusel Kaitseliidus – Liina Kink ja Liisa Manglus õppuritena ning kogu kursuse toitlustuse viisid läbi Merje Mihkelsaar ja Maire Arro.
2. Pitka luurevõistlusel – Liana Kullasepp osales staabiassistentina.
3. Õppusel Põhjakonn 2016 – 8 naiskodukaitsjat (CIMIC, toitlustamine, personalitöö ringkonna staabis ja maleva staabis, side)
4. Maleva luurevõistlusel Sügis 2016 – 21 naiskodukaitsjat (kaks võistkonda, toitlustamine, kontrollpunkti läbiviimine).

Lisaks mõlemal aastal riigikaitselaagri läbiviimise toetamine (toitlustamine).

Sellel perioodil on koolitatud Järva ringkonda kolm välikokka, kes oma praktika viisid läbi Pitka luurevõistlusel (Gerly Leit) ja Kotkalennul (Merje Mihkelsaar ja Maire Arro). Staabiassistenti kursuse läbisid Liana Kullasepp (2015) ja Kerlin Tealane ning Kristel Pällö (2016).

Alati leiab naiskodukaitsjaid (ka neid, kes ei ole noortejuhid) pea kõigist Kodutütarde ja Noorte Kotkaste laagritest, koostöö noortega on Järva ringkonnas au sees.

Märgatud ja tunnustatud naised

Järva ringkonna naised märgatakse ja tunnustatakse. 2015. aasta septembris kuulutati Järva ringkonna naiskodukaitsjad Tiia Mettus ja Maire Arro Naiskodukaitse Liiliaristi III klassi kavalerideks. On esmakordne, et ühest ringkonnast kaks naist korraga nii kõrge tunnustuse osaliseks saavad.

2016. aasta kodanikupäeva tänuüritusel andis siseminister Hanno Pevkur viieteistkümmele silmapaistvale inimesele üle kodanikupäeva aumärgid. Aumärgiga

tunnustab siseministeerium vastutustundlikke ja hoolivaid inimesi, kes edendavad kodanikukasvatust või teevad vabatahtlikku tööd oma kogukonnas. Teiste seas sai aumärgi ka Järva ringkonna esinaine Kirsika Ilmjärv.

2015. aasta jaanuaris valiti Eesti aasta naiskodukaitsjaks Järva ringkonna 2014. aasta naiskodukaitsja Kaire Lõhmus. Järva ringkond aga valib alates 2015. aasta sügisest parimat naiskodukaitsjat täiesti uues süsteemis. Kaitseliitlase Guido Grööni abil võeti kasutusele e-hääletuse rakendus, mis tagab anonüümsuse ja hääletamise turvalisuse. Nii saab öelda, et Järva ringkonna aasta naiskodukaitsjad on valitud kõikide liikmete osalusel ja saanud kõikide heakskiidu.

Järva ringkonna 2015. aasta naiskodukaitsja oli särav ja kõiki sütitav Siiri Sitska ning 2016. aasta Järva ringkonna aasta naiskodukaitsja, kes valiti ühtlasi üle-eestiliseks aasta naiskodukaitsjaks on vapper, sihikindel ja pühendunud Kristlin Kõrgesaar.

2016. aasta detsembris Naiskodukaitsje Järva ringkonna taasloomise 17. aastapäeval võrdles ringkonna esinaine Kirsika Ilmjärv Järva naiste tegemisi suure laeva liikumise-ga, mis seilab ühtse meeskonnana toetudes kõigi liikmete ja sõprade tugevustele. Järva naistel on, mille suunas seilata ja samas ka seda, mille üle uhkust tunda.

Tiia Mettus (vasakul) ja Maire Arro kuulutati 2015. aasta septembris Naiskodukaitsje Liiliaristi III klassi kavalerideks. Pilt: Merle Rütel

LÄÄNE RINGKOND

Mare Laide, Svetlana Mustkivi, Kati Ojaver, Helja Kaptein, Aive Kүүnarpuu, Kaja Lotman, Eda Tamme

Lääne ringkond oma viie jaoskonnaga on Eesti mastaabis üks suuremaid. Meie eripäraks on, et laiume üle kahe maakonna. Selle kahe vahel laiuva poolteist tundi vett oleme pööranud enda kasuks - praamisõit annab võimaluse ühiskoosolekuid laeval pidada. See kaunis ja karm veesilm meie vahel on küll veidi takistuseks, aga kõik mis tähtis, on alati tehtud ja mis tegemata ... ju siis polnudki vaja. Hiiumaaga on veel selline lugu, et kõigel, mis saarel toimub on ju meretagune maik man.

Selja taha on jäänud jälle väga teguderohke aeg. Taas nägi ilmavalgust üks uus jaoskond - Lääne-Nigula võrsus välja hiidsuurest Haapsalu jaoskonnast ja seda juhib Eda Tamme.

Tänu kõikide jaoskondade juhatuste tööle on meil palju õpihulisi, teotahtelisi ja motiveeritud liikmeid, kes käivad ringkonda esindamas üle Eesti. Aastast 2010 oleme osalenud kõikidel Naiskodukaitse poolt korraldatud vabariiklikel võistlustel. Eriline austus kuulub koormusmatkajatele, kes viimastel aastatel olnud väljas lausa kahe võistkonnaga - raudvaraks Eda Tamme, Malle Karm ja Reeli Rae. Ülejäänud vahetuvad, nemad jäävad.

Ei saa me mööda ka kultuurist ega ajaloost, kus eestvedajateks Merle Soone, Helja Kaptein, Kati Ojaver ja Kaja Lotman. Tänu nendele oleme paljugi teada saanud oma eelkäijate tegemistest, nii elust kui surmast - paljude esimeste naiskodukaitsete elutee lõppes ju Sosva vangilaagris.

Kati Ojaver on Lääne ringkonna esindajana algusest peale osalenud Naiskodukaitse baasväljaõppe uue, ohutushoiu mooduli sissetöötamises ja läbinud selle jaoks Kaitseliidu koolis instruktorikursuse. Veel käisid Kaitseliidu koolis Eha Grossev ja Anne Kaasik, läbides kursuse Juhtimine praktikas 1, Julia Gurjeva läbis kursuse Avalik esinemine 2 ning Karin Rünkorg ja Ülle Vaga läbisid toitlustamise erialarühma juhi kursuse.

Alati naeratav Sveta (vasakult esimene) avalike suhete grupi õppepäeval Ristil. Pilt: ringkonna fotokogu

Võidupüha paraad 2015 Kärdlas. Pilt: Argo Nurs

Läbi ajaloo on Naiskodukaitsesele olnud esmatähtis tagala kindlustamine. Meie maleva mehed võivad olla kindlad, et õppustel on korralik toitlustus alati tagatud. Siiani ei ole me pidanud silmi maha lööma kõrbenud prae või vesise supi pärast. Ikka tullakse ja tänatakse, võimalusel küsitakse lisagi. Ka kõik haavad, olgu siis lihtsad kriimud-villid või hoopis midagi tõsisemat, saavad alati asjakohast abi. Küllike Tammeveski on üks neist tublidest naistest, kel parameedikuna paberid taskus ja tema eestvedamisel viidi läbi sanitari erialakursus Kaitseliidus.

Noortejuhid Kaidi Sits, Maire Kruus, Heli Esko, Piret Kollo, Edita Luik ja Eda Aavik hoolitsevad järelkasvu eest. Ivika Raudsepp juhib kindlal käel spordigrupi tööd - talvel mängitakse sulgpalli, indiacat ja uisutatakse, suviti toimub jalgrattamatk, mille eesmärgiks läbida ajalooõngulised rajad.

Need on vaid üksikud nimed. Tegelikult on meil väga palju aktiivseid naisi, kes oma aega ja oskusi panustavad. Ka eakamatel prouadel on meie seas kindel koht. Ülle Reinbach näiteks on jaoskonna hääletoruks, et iga naine ikka õigesti informeeritud saaks. Aime Pukk on teadaolevalt ainus vabariigis, kellel kodus lausa kolm põlvkonda naiskodukaitsjaid ette näidata – ta ise, tütar ja tütretütar.

Kuulsust kogub Daamide Vibupäev Risti jaoskonna eestvedamisel, kus naistel on võimalus viia end Päikesekuninga ajastusse. See vibuvõistlus on kujunemas ringkondade vaheliseks ja lõpeb alati kauni Koluvere lossi külastusega, kus õnnetu printsessi Auguste-Karoline pildi taustal parimaid premeeritakse.

Hiidlased valivad "Aasta Isa" raames juba kolmandat aastat Hiiumaa tublima isa ning on selle ürituse eestvedajate ja korraldajatena saanud palju kiidusõnu.

Minu suurim austus kuulub vaieldamatult Svetlana Mustkivile, kes on üks parimaid instruktoreid kogu riigis ning olemas nõu ja jõuga kõigi jaoks, olenemata kellaajast. Mis viga olla sellise ringkonna esinaine! Hoi a ainult kinni ja vaata, et reelt maha ei kuku.

Lääne ringkonna suuremad üritused

Naiskodukaitsese baasväljaõppe toitlustamise moodulil aprillis 2015 osales 15 naist Lääne ja kolm Tallinna ringkonnast. Käib töö ja vile koos, ehk siis teooria kuulamise vahel tegid õppurid süüa sealsamas Martna mail Kaitseliidu Lääne maleva patrull-

võistlusel Valge Laev. Söögikordi jagus kahe päeva peale õige hulga, sest osadele viidi toit kontrollpunkti, teised käisid sööklas söömas. Toiduportse tuli igaks korraks teha saja ringis. Baasväljaõppe käigus valminud maitsev toit täidab aga peamiselt just võistluse kohtunike ja korraldajate kõhtusid. Selle eest, et toit hea oleks ja naistel teadmisi juurde tuleks, vastutas Kairi Baumer.

2015. aastal üllatasime võistluse lõpetajaid ka värvitud munadega. See oli armas tegu, sest kodudes ju peeti munapühi ja kes otsustas oma võimed patrullvõistlusel proovile panna, ei pidanud "munarõõmust" ilma jääma. Aga 2016. aastal katsetasime juba massaažiga – iga raja lõpetanud naiskodukaitsja sai soovi korral lõdvestavat massaaži. Ja oi kuidas see neile meeldis!

Nii tihedat nädalavahetust just sageli ette ei tule, sest lisaks toitlustajatele on naised alati väljas ka võistlejate, võistkondade saatjate ja kohtunikena. Esindatud on ikka kõik Lääne ringkonna jaoskonnad - Haapsalu, Hiiumaa, Lõuna-Läänemaa, Risti ja Lääne-Nigula.

Lääne ringkonnas on sel aastal tõeliselt hea hoo sisse saanud ürituste sari "Naiskodukaitsjad kutsuvad külla". Oleme oodanud ja vastu võtnud külalisi nii Lääne- kui Hiiumaal kokku neli korda. Viimane toimus Virtsu koolis ja selle lähiümbruses.

Ürituse ellukutsujateks on Maire Kruus, Eda Tamme ja Anne Kull. Algne idee oli tutvustada erialagruppe meie endi naistele, kes jäänud Naiskodukaitsjate tegevustest veidi eemale ja samas saada aktiivsemate naistega kõik oma kaheksa gruppi vähemalt rahuldavalt tööle. Aja möödudes ürituse mõte kasvas ning mängu tulid ka vanemad kodutütred ning nende naistuttavad.

Meie kaheksas töötoas olid ametis: formeerimine - Mare Laide, Terje Raudkivi, Helvija Kajalainen, Margarita Lind. Oma rikkalikku üksikvõitleja varustust näitas kaitseliitlane Kalle Täht. Avalikud suhted - Kaja Lotman, Kati Ojaver. Sport - Ivika Raudsepp koos oma kahe vabapöytä tütrega. Kultuur - Merle Soone, Ülle Reinbach, Julia Sirkel. Toitlustamine - Kaidi Antsi, Pille Kaisel, Astrid Nikkel, Anneli Murs,

Liiliaretk Lihulas. Pilt: Mirjam Varik

Meelike Naris, Teele Trossmann, Kärol Kalde. Noortejuhid - Kaidi Sits, Maire Kruus, Ave Larionova. Meditsiin - Kaja Mander, Triin Leever. Side ja staap - Erika Kalda, Kersti Täht, Reeli Rae.

Hinges tõeline ärevus ning kerge hirm, et mis hakkab saama, kas rahvas leiab meid üles ning kuidas see kõik vastu võetakse, saabusime Virtsu kooli, et korda seada oma töötoad ja - oh seda rõõmu, kui ka meie väga oodatud külalised olidki kohal. Algas päev täis tegutsemislusti, üksmeelt ja äratundmisrõõmu, et saamegi hakkama ning võõrustamine tuleb meil ikka nii hästi välja! Oluline oli, et kõik erialagrupid tutvustasid õhinapõhiselt võimalusi, millega saab Naiskodukaitses tegeleda. Osalejad mõtlesid hoolega kaasa ja mitmedki tundsid organisatsiooni astumise vastu huvi. Sel päeval laekus meile ka üks noorliikmeks astumise avaldus.

Hiiumaa jaoskond

Hiiumaa jaoskonna naistel on heaks tavaks tähistada küünlapäeva ühiselt meisterdades. Koos on valatud küünlaid nii geelist kui lambarasvast, tehtud seepi ja ihuhõõrujaid, valminud on nahast võtmehoidjad ning mobiili- ja kääritaskud. Sel aastal otsustati tähistada korraga nii küünla- kui sõbrapäeva ja sõita külla Lääne-Nigula jaoskonna naistele. Eesmärgiks oli ühendada meeldiv kasulikuga – tugevdada sõprusidemeid ja valmistada käsitöökabid meie uhkete Naiskodukaitse kübarate tarvis.

23. juunil 2015 oodati esmakordselt Kärkla keskväljakule sadade kaupa kaitseliitlasi, kümneid pagunikandjaid ja sõjatehnikat - Võidupüha paraad toimus Hiiumaal. Lisaks rivis marssimisele oli meie naiste kanda ka osalejate toitlustamine. Kellel olnud õnn üles kasvada Hiiumaal või veeta seal lapse- ja koolipõlve suved, on kindlasti kogunud kui võrratult hea maitset laupäeva õhtuti pärast sauna suveköögis pool päeva pajas keedetud hernesupp suitsuliha. Just seepärast ma ei imestanudki Kärdlas võidupühale eelnenud päeval maleva staapi saabudes, et supipõhja-purkide kuhila asemel olid korraliku supi keetmiseks valmis ostetud herned, tangud, suitsuliha, sibulad ja muud vajalikud ained. Et neist ainetest hea supi keetmine nõuab

Koormusmatk 2016. Pilt: Anne Kull

ilmselgelt rohkem aega kui vaid supipõhjade ladumine keevasse vette, nõudis see eelnevalt kõõgi töö põhjalikku läbimõtlemit. Õnneks on Lääne ringkonnas kogenud välikokad olemas – Kairi Baumer, Karin Rünkorg ja Pille Paulus. 2000-le inimesele mõeldud suppi tegime varuga ja seda jagus pea 2500-le inimesele. Suppi jagades kuulsime korduvalt kiidusõnu, isegi lastele maitses väga. Niisiis tõdesime taas - jagajatele jäävad näpud ja kogemus, et hiidlaste moodi „ehedat ja hääd“ suppi saab edukalt teha ka väliköögis.

18. detsembril 2015 pühitseti Emmaste kirikus Hiiumaa jaoskonnale oma Lääne ringkonna lipp. Emmaste kirikut ei valitud selleks tähtsaks toiminguks juhuslikult - esimene Hiiumaa Naiskodukaitsitse osakond loodi 1925. aastal just siin.

Tähtpäevad, mil naiskodukaitsjad lipu alla koonduvad, on nii Läänemaal kui Hiiumaal ikka ühel ajal ja seega tuli lippu üle mere edasi-tagasi sõidutada ning aktusi eri aegadele planeerida. Nii otsustasidki Hiiumaa jaoskonna naiskodukaitsjad taotleda omale lipu duplikaati. “Mul on siiralt hea meel, et kuulun teiega ühte ringkonda,” ütles lipu pühitsemisele järgnenud kokkusaamisel Naiskodukaitsitse esinaise kohustes Ave Proos. Ta rääkis, et praktilisest vajadusest alguse saanud mõte tehti teoks hiidlastele omase pühendumuse ja väärikusega. “Oma lipu all on hea ja uhke kodu kaitsta,” ütles Hiiumaa malevkonna pealik Mart Reino ning lisas, et meie naiskodukaitsjate kohta võib öelda ainult häid sõnu: “Naiskodukaitsjad on alati olemas, kui mehed õppustel.”

Kampaania „Anname au!“ raames korraldab Hiiumaa jaoskond juba teist aastat Sinilillekese jooksu, mis mõeldud eelkooliealistele lastele ja kus osalejaid tuleb kokku üle kogu saare.

Kuna kaitseliitlased sõidavad õppusele ikka suurte veoautodega, siis tulid Hiiumaa naised mõttele teha kolme veoauto kasti puupinkidele istmekatted. Küllap see mõte tuli oma läbielatu kaudu, sest ka naised sõidavad sageli õppustele veoauto kastis.

Liikumispuudega noorte militaarlaager Piirsalu baasis. Pilt: Aksel Heidemann

Idee autoriteks ja elluvijateks olid Anne Kaasik ja Küllike Tammeveski. Hiiumaa malev-konna instruktor Taimo Juhe oli siiralt üllatunud ja tänulik naiskodukaitsjate kingituse üle. Hiiumaa naiskodukaitsjad on esimesed, kes sellise teoga hakkama said ja nüüd on juba mitu ringkonda selle vastu huvi tundnud.

Lõuna-Läänemaa jaoskond

Lõuna-Läänemaa jaoskond alustas tegevust 2014. aasta sügisest. Meie suund on kodupiirkonna ajaloo, looduse ja kultuuri tundmaõppimine. Leiame, et kaitsetahte tugevdamiseks tuleb tunda ja armastada oma kodukohta. Alustasime eelkäijate jälgedele otsimisest. Meid on juhendanud ajalooeadlane Mati Mandel ja koduloo uurija Mai Schröder, oleme otsinud vanu fotosid, külastanud Lihula ja Hanila muuseumi ning Virtsu harrastusmuuseumi. 2015. aasta tähtsündmuseks võib pidada liiliaretke, mis toimus Lihulas 24. aprillil 2015. Sellega tähistasime Naiskodukaitse mälestuspäeva ja veteranide päeva ning võitsime kogukonnas suure tähelepanu. Liiliaretk algas Lihula mõisast, kus asuvad ka Kaitseliidu ruumid. Koos Lihula üksikkompanii liikmetega jalutasime pidulikult kirikukellade helinal läbi Lihula kesklinna Vabadussõja mälestussamba juurde. Naiskodukaitse Lääne ringkonna esinaine Mare Laide pidas südamliku kõne ja asetasime valged liiliad ausambale. Pärastlõunal toimus Lihula meeskoori kontsert.

2016. aastal jätkasime ajaloouringuid ja laiendasime koostööd Kaitseliidu üksikkompanii liikmetega ka Kasari roovendade jälgedele otsimisele. Lihula ja Kirbla raamatukogude külastused on olnud südamlikud. Omalt poolt oleme kaasa toonud mõne avaliku loengu või kursuse. Näiteks Lihula raamatukogus oli väga populaarne Karin Aruotsa tutvustus, kuidas end ise aidata, kui kondid ja lihased valutavad. Hästi on sujunud koostöö kodutütarde ja noorkotkastega. Koos osalesime Anname au! kampaanias, korraldasime noorte suvelaagri, ja koos meisterdame Naiskodukaitse meeneid.

Piirkonna tähtsündmuseks oli maakaitsepäeva tähistamine Lihulas, kuid toredad olid ka rattaretk Lõuna-Läänemaal ja Virtsus toimunud ringkonna kampaania „Naiskodukaitse kutsub külla!“.

Lääne-Nigula jaoskond

29. aprilli [2016] lõunaks olid seljakotid ja rakmed pakitud ning algas järjekordne sõit koormusmatkale Alutagusel. See oli meie viies koormusmatk, kuid esimene, kus olime esindamas oma äsjaloodud Lääne-Nigula jaoskonda. Reeli, Anne, Malle ja mina. Nende naistega läheksin iga kell ja iga ilmaga luurele. Viimased pingutused rakmetele ära tehtud ja võistlus võis alata. 30. aprill, kell 00.20. Väljas kottpime, mõnusalt karge ja hing võitlusvaimu täis - meie seiklus võhivõõras metsas algas.

Nii vaheldusrikast maastikku pole me kunagi ühelgi matkal varem tunda saanud. Raja algus oli suhteliselt märg, raja keskosa kahtlaselt sile ja kuiv ning mida lõpu poole, seda kivisemaks ja mägisemaks asi kiskus. Niipalju kive polnud me kunagi näinud. Selle põneva maastiku tegid veelgi põnevamaks huvitavalt välja mõeldud kontrollpunktid, kus oli vaja kasutada nii loogilist mõtlemist, jõudu kui ka osavust. Rajal igavust tunda ei olnud võimalik. I-le pani punkti lõpujooks Kohtla kaevandusmuuseumis. Meil polnud õrna aimugi kui pikk, pime ja märg see lõpujooks tuleb. Kõige raskem oli ronimine kopa sisse. Kuid see tunne, mis valdab raja lõpus on sõnuseletamatu. Nii uhke, nii õnnelik, nii väsinud - aga see kõik on pingutust väärt ja põhjuseks, miks juba järgmisel aastal kuuendat korda rajale plaanime minna. Lõpetuseks lause Reeli märkmikust - ainult kaks korralikku villi, muidu päris hea!

Risti jaoskond

Risti jaoskonna tegevused on viimasel ajal ka militaarsema iseloomuga ja märksõnaks on koostöö. 2015. aasta oktoobris viisime koostöös Risti malevkonnaga edukalt läbi baasväljaõppe sõdurioskuste mooduli. Õppurid said teadmisi sõdurivarustusest ja selle kasutamisest, seljakoti pakkimisest, rakkmete rakendamisest, hädaabivahenditest, maskeerimisvõimalustest ning erinevatest liikumisviisidest ohu korral. Õppurite hinnangul oli koolitus hästi läbimõeldud ja lektorid hästi valitud. Nii noorte lektorite (tegevteenistuse ohvitser Erika Kalda ja allohvitser Märt Orav), värskelt ajateenistuse lõpetanute (Brenda-Marietta Pukk ja Hardo Viigipuu) kui ka vanemate erudeeritud lektorite (kapten Aksel Heidemann ja kapral Arvi Matto) loengud haarasid arutlema ja süvenema ning innustasid jätkama enesetäiendamist selles valdkonnas. Brenda-Mariettast aga sai Risti jaoskonna tegevliige.

2016. aasta juulis korraldasime koos Kaitseliidu Lääne maleva ja Eesti Liikumispuuetega Inimeste Liiduga liikumispuudega noorte militaarlaagri Piirsalu baasis. Laagris osales 13 noormeest Eesti eri paigust ja juba esimene päev näitas, et saadakse hästi hakkama. Telklinnak pandi praktiliselt ise püsti. Miinivälja, kus miinideks plastist supitaldrikud, läbisid 2 noormeest isegi täiesti puhtalt ja selliseid lauseid nagu „ei viitsi“ või „ei taha“ ei kuulnud kordagi. Risti jaoskonna naiste valmistatud toit kiideti taevani ja taldrikud söödi läikima. Noored jäid väga rahule ja laagrimõtte algataja, 20-aastane Maikel Mõttus, kes ise füüsilise puude tõttu ei saa kaitsevärke minna, avaldas lootust, et selline militaarlaager võiks kujuneda traditsiooniks. Meie oleme valmis! Septembris 2016 korraldasime juba teist aastat Risti malevkonna päeva. Kuna meil on malevkonnaga kahasse kasutada oma maja, siis tahame anda meestele võimaluse tulla kokku vabas vormis ja koos peredega. Seekord oli meil aga väga pidulik

Vasakul: Mälestustahvli avamine Risti malevkonna päeval. Pilt: Kati Ojaver
Paremal: Sinilillekese jooksul osaleja. Pilt: Toomas Kokofkin

toiming läbi viia. Nimelt avasime Risti endise apteegimaja seinal mälestustahvli Ivo ja Anna Lilliojale. Apteeker Ivo Lillioja oli Risti malevkonna esimene pealik ja Anna Lillioja oli Risti jaoskonna esimene esinaine. Selle tähendusriikka päeva, mida peetakse Risti malevkonna sünnipäeval, lõpetasime suure lillalise tordiga, mille olime oma kätega valmistanud.

Muuhulgas käisime veel lasketiirus laskmist harjutamas, lastelaagrit toitlustamas, Asuküla koolis moosi keetmas, räätsadega rabas ja kohtusime Lagle Parekiga Pirita kloostri. Kõige kaunimaks teoks aga pean hingedepäeval tehtud külaskäiku Risti Hooldekodusse, kus meid kallistustega vastu võeti ja särasilmi tagasi kutsuti. Tore on olla naiskodukaitsja!

Hingedepäeval Risti hooldekodus. Pilt: Kati Ojaver

PÕLVA RINGKOND

Ulla Preeden

Ringkonna areng

Naiskodukaitse Põlva ringkond tegutseb kolmes jaoskonnas: Põlvas, Räpinas ja Kanepis. Meie auliikmeks on Helmi Visnapuu ja toetajaliikmeteks Anne Vasarik ja Helle Ilumets.

Ootused liikmeskonna kasvuks on olnud kindlasti suuremad kui tegelikkus ja põhjuseid selleks on erinevaid. Vaatamata mitmetele värbamisüritustele, koolide külastustele, koostöö sündmustele ei saa olla kindel, et mõistetakse täielikult Naiskodukaitse kui organisatsiooni rolli ja võimalusi. Teisalt ei saagi eesmärgiks olla kvantiteet, vaid ikka kvaliteet ja see on siinkohal eriti Põlva ringkonna viimase kahe aasta sisemise arengu ning korrastuse peamine motivaator. Kui me teeme oma asju hästi, siis tunnevad ennast ennekõike hästi meie juba olemasolevad tegevliikmed ning lähiaastate väljakutse on lisaks suunatud nn surnud liikmete tagasi toomisele ja meie kodutärtades ka täiskasvanuna Kaitseliidus jätkamise motivatsiooni kasvatamisele.

Aastatel 2015 ja 2016 sai osaletud kõikidel erialavõistlustel. Kõige enam teebki heameelt nende aastate areng ja osalejate motiveeritus. Põlva maakond on oma rahva arvult küll üks pisemaid, kuid tahe ja pealehakkamine põleb paljudes meie naistes eriti silmapaistvalt. Kahtlemata ja uhkusega võime me oma ringkonnas väga edukaks pidada just 2016. aastat. Lisaks osalemise aktiivsusele oli see aasta silmapaistev erinevatel erialavõistlustel väärivate kohtade omandamisel. Näiteks Naiskodukaitse koormusmatka 2. koht, kultuurigruppide erialavõistluse 3. koht, välitoitlustuse erialavõistluse Tallinnas samuti 3. koht, Naiskodukaitse spordivõistluse 2. koht

Heameelt võib tunda ka selle üle, et iga aastaga on järjest enam naisi väljas, kaasa löömas ja osalemas maakonna maakaitsepäeva sündmustel, ausamba valves Tartu

NKK koormusmatk 2015 Põlvamaal. Pilt: Toomas Nigola

rahu aastapäeva tähistamisel, küüditamise ohvrite mälestamisel ja paljudel muudel riiklikel ning maakondlikel või kohalike omavalitsuste sisestel sündmustel.

2015. aasta olulisim väljakutse ja õnnestumine oli kahtlemata üle-eestilise koormusmatka korraldamine ja läbiviimine.

Meenutab ringkonna instruktor Karin Kivi: *2015. aasta jääb eriliselt meelde ka selle poolest, et minul oli au esindada Põlva ringkonda Võidupüha paraadil Hiiumaal olles, tuletooja. Eriliseks teeb selle see, et võidutule tõime Põlvamaale lennukiga.*

Võidutuli võeti vastu Ridali lennuväljal, kus toimus samal ajal Põlva valla Maakaitsepäev.

2016. aastat jääb aga enim meenutama Võidupüha paraad Võrus. Meilt osales paraadil 18 naist.

Meenutab ringkonna ridades osalenud ja sel ajal Põlva maavanema ametis olnud Ulla Preeden: *Kui pidada miskit eriti meeldejäävaks aastast 2016, aga ka oma ametiajast, siis oli see kahtlemata Võidupüha tähistamine. Maavanema ameti juurde kuulus maakondlik maakaitsepäeva tähistamine juba aastaid, aga võimalus osaleda NKK vormis üleriigilisel paraadil ja siis tormata ise Põlvamaa Võidutule vastuvõtule, see oli esmakordne ja unustamatu hetk. Võib-olla natuke ootamatu ja algul veidi ehmatav oli paraadiks ettevalmistuse „karm“ tegelikkus. Üheltpoolt püüd ühendada sel aktiivsel ajal kõik muud töised kohustused ja siiski leida võimalus harjutamiseks. Vastutustunne ei lubanud lihtsalt tulla niisama käega lööma ja soov oma naistega koos see kõik algustest lõpuni teha oli väga suur. Mäletan eredalt riiete vahetust Kuperjanovi jalaväepataljoni parklas, sest marssimist tuli harjutada vormis või siis uskumatut vihmasedu ja nii noorte kui naiste tõsist pühendumist harjutamisele Põlva päästekomando õuel. Kõik see oli seda väärt, sest harjutamine teeb meistriks ja seda kindlam oli olla siis, kui saabus lõpuks ka see õige päev.*

Tublisid naised on meie ringkonnas võimalik tänada ja tunnustada Naiskodukaitse aastapäeva sündmusel ning üheks suuremaks tunnustuseks on kahtlemata kõigi liikmete poolt valitav aasta naiskodukaitsja tiitel. See on eriline selle poolest, et siin-

Maakaitsepäev 2015 Ridalis. Pilt: Põlva fotoäri

kohal pole tunnustuse aluseks mitte ainult läbitud võistlused või osaletud sündmused, vaid just kaaslaste hinnang ja märkamine nii kõikidele tegemistele kui ka tõenäoliselt parimaks kaasteeliseks olemine.

2015. aastal pälvis tunnustuse Marika Rehemets ja 2016. aastal oli aasta naiskodukaitsja Kristi Johanson.

Erialagrupid ja väljaõpe

2016. aasta lõpuks on erialagruppidele kõik juhid valitud ja toimetakse jõudumööda. On selgelt aktiivsemaid ja juba pikka aega motiveeritult tegutsenud grupe, aga ka neid, mis uue hoo ja hingamise saavad ehk nüüdseks juba uue juhi valimisega. Põlva ringkonnas tegutsevad meditsiinigrupp, mida juhib Kristel Pehk, side- ja staabigrupp, mida veab Maarja Siilbek, toitlustusgrupi juhiks on Karmen Kukkk, spordigrupp, mille veduriks Marika Rehemets, kultuurigrupi eestvedajaks on Karin Kopli, noortejuhtide grupi liider on Aile Vals, formeerimisgruppi veab Esti Taal ja avalike suhete grupi promootoriks on Kaie Kurg.

Ringkonna tasandi juhtide õppepäev, kus osalesid nii ringkonna ja jaoskonna juhatused kui ka erialagruppide juhid toimus esmakordselt 2016. aasta septembris. Pandi paika 2017 tegevuskava ja eelarve, aga et üritus väga tõiselt ei lõpeks, siis järgmisel päeval oli kõigil võimalus endale Wiera küünlakojas meeldivalt lõhnava küünlal valmistada.

2015. aastal käidi Kaitseliidu Koolis JUP1 (3 liiget) ja JUHT I (1 liige) kursustel.

2016. aastal täiendasid kolm Põlva ringkonna naiskodukaitsjat Kaitseliidu Koolis end instruktorikursusel, üks liige osales ka JUP 1 ja teine AVE I kursusel.

Osaleja Lisete Vals meenutused: Minu ootusi ületas see kursus mitmekordselt. Ei osanud arvata, et Kaitseliidu Koolis hinnatakse just kõige kõrgemalt näiteks loovust. Instruktorikursus oli minu jaoks ka kindlasti väga motiveeriv, tunnen, et tahaksin juba oma teadmisi ja oskusi proovile panna. Suureks plussiks kursuse juures on kindlasti toredad ja toetavad treener- instruktorid. Kursuse lõpus pidime välja tooma tipphetke õppeprotsessis. Minu tipphetkeks oli see, kui sain aru, et suudan nii ennast kui ka kaaskursuslasi adekvaatselt analüüsida ja tagasisidet anda. Soovitan kursust kõigile, kellele õpetamine vähegi huvi pakub.

Koostöö

Koostöö pole meie ringkonna naistele võõras, olgu siis maakondlikke sündmusi ise eest vedades või heade partneritega koostöös korraldades. Siinkohal toome vaid mõned näited, kuid lisaks võib leida meie naisi nii matkaradadelt RMK-ga või lasteaiade lastele põnevaid ülesandeid ja päevi korraldamas.

Põlva ringkond on läbi aastate teinud väga head koostöö maleva kaitseliitlaste ja loomulikult meie noortega. Põlva maakonnas korraldati 2016. aastal juba üheksandat korda sõjalis-sportlikku patrullvõistlust Must Kotkas. Ka sellel sündmusel on suurenenud aasta aastalt meie naiste abi korraldamisel (2016. aastal 13 naist korraldus- ja toetustiimis).

Aasta ema ja isa valimine on iseenesest pikaajaline traditsioon nii riiklikul kui maakondlikul tasandil, kuid paraku oli see Põlva maakonnas unustuste hõlma vajumas. Juba aastal 2014 hakkasid just Põlva ringkonna naiskodukaitsjad eestvedajaks ning tänaseni teeme me seda koos Põlva ringkonna kodutütarde ja Põlva maavalitsusega.

2015. aastal sai edukalt korraldatud Põlvamaa aasta ema ja 2016. aastal isa valimised. Kahtlemata on see enamat kui lihtsalt üks tiitel, mis saab osaks ühele. See sündmus kannab endas väärtust ja austusavaldust kõikidele lapsevanematele.

2016. aasta kevad-suvel osalesime suures ja korda läinud heategevuskampanias "Ukraina heaks". Selle algataja Põlva Lions klubi koostöös Põlva Rotary klubi, LC Põlva Gloria ja Naiskodukaitse Põlva ringkonnaga kutsus kõiki inimesi annetama Ukraina sõpruspiirkonna Kulikovka rajooni lastele puhtaid riideid ja jalanõusid, kuna Ukrainas valitsev keeruline olukord ning süvenev majanduslik kitsikus on paraku jätnud jälje ka kohapealsele elukorraldusele. Maakonnasiseselt oli paika pandud kogumispunktide võrgustik. Suure töö tegid ära Naiskodukaitse ja LC Põlva naisteklubi naised, kes kogutud kraami kaheksal korral sorteerimas käisid. Kokku koguti riideid ja jalanõusid umbes 960 kotti, mis oli terve raskeveoki täis.

Veel mõned erilised hetked ja sündmused

Auliige 100

Naiskodukaitse Põlva ringkonna auliige Helmi Visnapuu tähistas 4. jaanuaril 2015. aastal oma 100. sünnipäeva. Pidulikul koosviibimisel Maaritsa Kultuurimajas käis auliiget õnnitlemas ka Põlva ringkonna esindus. Helmi Visnapuu on üks võtmetegelasi dokumentaalfilmis „Soome lahe õed“, mis valmis 2009. aastal Imbi Paju käe all. Film jutustab Eesti ja Soome naiskodukaitsjate ning kodutütarde (lottad ja pikkulottad) koostööst ja sõprusest, mille katkestas Teise Maailmasõja algus ja Eesti okupeerimine.

Igal aastal toimuvatel Põlva valla päevadel leiab aset vahva üritus nimega motori-seerimata sõidukite mäestlaskumine, st. mäest laskudes ei tohi mootor töötada, aga pidurid peavad korras olema. 2015. aastal otsustati Naiskodukaitse naistega sellest vahvast üritusest osa võtta. Esialgul plaaniti laskumisele minna välikõõgiga, kuid idee

Auliige Helmi Visnapuu. Pilt: NKK Põlva ringkond

tasandile see plaan jäigi, sest ohutus eelkõige ning selle asemel valmis hoopis „Siil“. Võttes arvesse seda, et tõeline „Siil“ sai juba ammu läbi, siis meie sõiduk sai endale nimeks „Hilinenud Siil“. Meie legendi kohaselt on kõik vaenlased metsadest välja aetud ja pääsesime ka ise lõpuks koju. Meie sõiduk vääris igati oma nime: turtsus ja popsus mäest üles minnes, nagu tõeline siil. Finišis pakkusime rahvale sõdurisuppi.

Head teod saavad jätku – sokid ja kindad lastekodulastele

Iga aasta lõpul on meie naised kudunud heategevuseks sokke ja kindaid. Varasemalt on aidatud soojade sokkide-kinnastega Afganistanis teenivaid Eesti kaitseväelasi ja Ukrainas sõja küüsis olevaid tsiviilisikuid. 2015. aastal oli soov aidata oma kodumaakonda ja lastekodu lapsi Tilsis Laheda vallas. Kudumisprojekti eestvedaja Marika Rehemets võttis ühendust MTÜ Tilsis Lastekodu Sõprade Klubiga, kes arutas meie pakkumist Tilsis lastekodu direktoriga. Seejärel loeti pikemalt mõtlemata üle kõik sooja vajavad sõrmed ja varbad ning kudumine võis alata. Kokku oli vaja saada 32 paari, kuid pooleteise kuuga kooti kokku 49 paari igas mõõdus ja igas värvitoonis sokke ja kindaid.

Midagi hingele!

Üheks meeldejäävamaks ürituseks 2015. aastal oli kõikidele vabatahtlikele sõit Jõelaeval „Lonny“, mis kulges mööda Saessaare paisjärve ja Ahja jõge Taevaskojas. Kahetunnise reisi vältel nautisime imekaunist loodust ning kuulasime ja laulsime Heino Tartese ja Kaido Kaha pillimängu saatel.

2016. aasta jõulude ajal olime kõik vaimustunult tegutsemas töötubades, kus valmistasime villaingleid ja tegime jääküünlaid. Ülipopulaarseks osutusid villainglid, mida valmistati kodudes kümnete kaupa kingitusteks.

Põlva päevad 2015 „Hilinenud Siil“. Pilt: Aile Vals

PÄRNUMAA RINGKOND

Karmen Vesselov, Jana Ots, Ave Rallmann

Pärnumaa ringkond jätkas oma eelmistel aastatel alanud kiiret arengut. Olulisim muudatus ringkonnas oli kahtlemata jaoskondade (taas)loomine. 2015. aasta kevadel alustas Kilingi-Nõmmel ja selle ümbruses Maarja Jalasto juhtimisel tööd Saarde jaoskond. Ülejäänud liikmed koondusid ringkonna aastapäeval Pärnu jaoskonda, mida hakkas juhtima Karmen Vesselov. Ühe jaoskonna jaoks oli aga liikmeid ilmselgelt palju ja nii jagunes Pärnu jaoskond kaheks. Veebruaris koondusid metsalembelised naised kokku ja moodustasid Ülejõe jaoskonna, asutamiskoosolekul valiti jaoskonna esinaiseks Kristiina Sireli.

Esimestel kuudel pärast jaoskondade loomist tuli hakata üles ehitama uut juhtimisstruktuuri. Kuigi paberil tundus asi lihtne, oli segadust ülesannete jaotamisega palju. Tegemata ei jäänud midagi, pigem tuli ette, et asju kiputi topelt tegema. Ringkonna esinaine Jana Ots ja instruktor Ave Rallmann võtsid oma kohustusi muudatuste ajal väga tõsiselt ning tänu neile on uus struktuur korralikult tööle saanud. Asjad on paika loksunud ja nüüdseks on iga jaoskond oma näo leidnud.

Saarde jaoskond on olnud pildis Saarde vallas pea igal üritusel, korraldanud mitmeid käsitöö- ja sissekeedukursuseid. Saarde jaoskond tegutsebki asukohapõhiselt, koondades oma kandi naised. Ülejäänud kaks jaoskonda on seotud Pärnuga, kuid nendesse kuulumine ei ole seotud elukohaga ühel või teisel pool jõge. Ülejõe jaoskonna moodustasidki "metsanaised", kes armastavad sporti ja rohelist. Jaoskond korraldab metsas lõkkeõhtuid ja veidi sportlikumaid üritusi. Pärnu jaoskonna ürituste kavas on näiteks fotojahid ja ajaloo või rahvakultuuri teemalised teeõhtud.

Aasta 2016 lõpuks oli eesmärk luua neli jaoskonda, kuid ringkond on rahul ka kolmega, sest need toimivad kenasti. Samamoodi suhtub Pärnumaa ringkond ka liikmete hulka.

Pärnumaa ringkonna liikmed saavad oma töötust lugeda kõige pidulikumul päeval - ringkonna sünnipäeval. Pilt: Karmen Vesselov

2016. aasta lõpuks oli seatud eesmärk kasvatada liikmete arvu kaheksa liikme võrra, 95-ni. Kokku saimegi 96 liiget ning kuigi oleks uhke plaani kuhjaga ületada, oleme uhked pigem selle üle, et meie uued liikmed paistavad silma suure aktiivsusega, näiteks läbides neli kohustuslikku baasväljaõppe moodulit vähem kui aastaga. Lisaks on meiega liitunud kaks auliiget, kes tegutsesid juba sõjajärgses Naiskodukaitstes.

2013. aastal loodud erialagrupid on samuti täiskiiruse kätte saanud ja lausa võistlevad üksteisega algatuslikkuses.

Tiina Kadaku ja Marje Arumäe juhtimisel on spordigrupp osalenud mitmel Kaitseliidu militaarvõistlustel: Sookoll, Väandra sprint, Järva maleva luurevõistlus. Võistluselt Valge laev saabus Pärnumaale 3. koht. Spordigrupi tegevustest saab esile tõsta initsiatiivikut ka spordilaagrite korraldamises. Aastal 2016 toimus lausa kaks laagrit. Naiskodukaitset esindati ka erinevatel rahvaspordiüritustel oma maakonnas, kui ka mujal Eestis, näiteks Sauga valla korraldatud „Jookse külale külla“ või Tartus Vägilase jooks, kus samuti saavutati pjedestaali kohti.

Toitlustusgrupp jätkas Tori kiriku ja Kaitseliidu Pärnumaa maleva pidulike ürituste toitlustamist. Välja on kujunenud kindlad traditsioonid ning meie naiste kuuma sõdurisuppi osatakse juba oodata. 2016. aasta kujunes tõiseks aga seetõttu, et koostöös malevaga pakkusime kosutava eine neljal Kahe Silla Klubi korraldatud suurel jooksuüritusel. Neist suurimal, Kahe Silla jooksul, osales 3000 võistlejat. Toitlustusgrupi tippsündmuseks jäi siiski võit Naiskodukaitse üle-eestilisel toitlustusvõistlusel, kust Kaire Nõmm, Ave Rallmann, Margit Veltson ja Karmen Vesselov naasid võiduga, millele aitas kaasa Monika Leoski retsept ja täpne kalkulatsioon. Grupijuht Kaire sõnul oli võidu põhjus selge. „Võitsime sellepärast, et tegime kartuliputru,“ oli ta kindel vastus. „Läksime tegema seda, mida vabatahtlikud teevad. Lihtsad asjad võivad,“ kinnitas Kaire.

Vasakul: Vanavanemate päeva tähistamisest on saamas traditsioon. Pilt: Liina Toome
Paremal: 2016. aastal hakkasid Pärnumaa jaoskondade ja erialagruppide juhid ringkonna juhatuse eestvedamisel pidama ühiseid seminare koostöö parandamiseks. Pilt: Maarja Jalasto

Võidukad olid ka 2015. aasta lõpul avalike suhete erialavõistlusel käinud Anneli Rabbi, Maie Pitsal ja Karmen Vesselov. Anneli arvates viis võiduni see, et olime eeltööd tehes põhilised asjad kokku leppinud. “Kandsime sama teema läbi kogu võistluse,” sõnas ta. “Lähendasime kõik võistlused samas võtmes, me ei läinud rollist välja. Kolm erinevat inimest kõlasid seetõttu kenasti kokku.”

Võistlemise kõrval on avalike suhete grupp on eest vedanud hulganisti Naiskodukaitsese tuntust toonud ettevõtmisi. Sügisele vanavanemate päeva tähistamisele panevad öla alla ka kõik teised erialagrupid ning lisaks ka Kaitseliit ja noorteorganisatsioonid. Vanavanemate päev ongi üks suuremaid uusi tõenäoliselt traditsiooniks kujunevaid tegemisi, mis toimus esmakordselt aastal 2015.

Üle-eestilises heategevuskampanias Anname Au! annab oma panuse igal aastal ka palju neid, kes erialagruppi ei kuulu. Liina Toome eestvedamisel on aga loodud head suhted psüühiliste erivajadustega noorte koduga Tori vallas Viiral. Viira kodu asukatele on kogutud käsitöö- ja kunstitarbeid ning samas on üks sealne noormees käinud meil abiks suurematel üritustel toilitustamas.

Staabiassistentide elu Pärnumaal on viimastel aastatel elavnenud. Alates 2015. aastast on Pärnumaa ringkonna korraldada staabiassistentide baaskursus, mida viiakse läbi malevaga koostöös. Baaskursuse läbinud saavad koheselt ennast proovile panna ja nii on side- ja staabigrupi liikmed olnud staapide koosseisus väljas Siilil ja Orkaanil 2015. ning Läänetormil ja Orkaanil 2016. aastal. Oleme täitnud oma esmase eesmärgi – staabiohvitserid tunnevad meid nägu- ja nimepidi ning meie tööd hinnatakse. Esmakordselt ajaloos võttis ringkonna võistkond osa 2015. aastal ka staabiassistentide erialavõistlusest, kust pärast tulemuste ümberarvestamist naasti 5. kohaga. Võistkonna moodustasid erialagrupi tuumik Kaire Nõmm, Margit Veltson, Karmen Vesselov ja Ave Rallmann.

*Teeõhtutel maitstakse põnevaid teesid, peetakse plaane ja tehakse näputööd.
Pilt: Karmen Vesselov*

2016. aasta paistis silma selle poolest, et erialagrupi liige Ave Rallmann sai koos Merli Kõrgmaaga Tartu ja Jelena Nesterovaga Alutaguse ringkonnast aprillis võimaluse osaleda Rootsisis toimunud kolmenädalasel suurõppusel Combined Joint Staff Exercise 16, kus tegutseti rahvusvahelise mehhaniseeritud brigaadi koosseisus. Ave sõnul õppus oli hea treening, et edaspidi kasutada Eestis kasutusel olevat virtuaalset lahingpäevikut ning tutvustada keskkonda ka novembris toimunud üle-eestilisel staabiassistentide täiendõppel.

2015. aasta alguses asus meditsiini erialagruppi juhtima aktiivne ja pühendunud Andria Hüva. Andria on loonud tiheda koostöö noorteorganisatsioonide ja malevaga ning peab seda oma suurimaks saavutuseks. Esmaabi on tagamas käidud üle-eestilisel patrullvõistlusel Ernake, koostöö käib "Kaitse end ja aita teist" üritustega ja ka orienteerumise Eesti meistrivõistlustega. Palju on korraldatud erialaseid väljaõppeüritusi: massaažiõpe, sünnitusabi, põetusalused, desmurgia, grimmikoolitus, koduapteegi koolitus ja veel palju muud. Grupijuht Andria peab ise viimaste aegade kõige põnevamaks koolituseks aga sõjalise meditsiini laagrit Potsepal, kus õpiti missioonil käinud parameedikute käe all lahingsituatsioonis ja maastikul haavatutele esmase abi andmist, roomates realselt mööda mudaseid kraavipõhju. Motivatsiooni ja õppe ühisüritustena on korraldatud AHHA keskuse ja Biomeedikumi külastused, kohtunud kohtuekspertiisariistiga ja käidud lahkamiskoolitustel. Pärnumaa meditsiinigrupi liikmed osalevad ka üle-eestilistel merepäästeõppustel. Parameedikud Tiina Kadak ja Gerli Laagus käivad oskuseid praktiseerimas Pärnu Haigla EMO osakonnas, nad on liitunud Eesti Päästemeeskonnaga ja osalesid selle koosseisus ka Läänetermil.

Ringkonna väljaõppes on mõlemal aastal edukalt täidetud eesmärk viia kohe peal läbi kõik meie baasväljaõppe moodulid. Sõdurioskuste moodulis viidi 2016. aastal sisse

Võidukal avalike suhete võistlusel taaselustasid pärnakad sõjaeelse Naiskodukaitse.
Pilt: Karmen Vesselov

*Välitoitlustuse erialavõistlusel lõikasid loorbereid just pärnakad. Fotol võitjavõistkond koosseisus Karmen Vesselov, Ave Rallmann, Margit Veltson ja grupi juht Kaire Nõmm.
Pilt: Berit Cavegn*

muudatused. Väljaõpe viidi seekord läbi suures osas puhtalt oma naiste jõududega, meeste abi oli vaja ainult relvaõppes. Teine suurem muudatus oli see, et enamusest õppusest toimus välitingimustes metsas. See andis naistele võimaluse sõna otseses mõttes mekkida, kuidas sõdurielu maitseb. Naised pidid ise püstitava jaotelgid, valmistama katelokkides süüa, saama hakkama sügisel ajal väljas õöbimisega ning telgiahju kütmisega. Loomulikult lisandus sellele ka sõdurioskuste baasväljaõppe kursuse teemade õppimine. Kuigi paljud naised tulid õppusele kahtlusega, kas nad ikka suudavad seda, siis tagasi tulles olid kõik väga rahul. Õppuritel jäi kõlama mõte: „Edaspidi me tahamegi ainult metsas õppida!“

Koostöö Kaitseliiduga

Viis aastat tagasi algas meie naiste koostöö Rannakaitse vastloodud üksusega, kus naised said drillida sõduri baaskursuse oskuseid. See koostöö jätkub tõusvas joones tänaseni. Rannakaitseüksuse pealik kinnitas, et naiste panus üksuse struktuuri ja arengusse on olnud oluline. “Rühma loomise algusaegadel oli meil võitlejaid vähe ja naiste osatähtsus oli juba arvukuselt oluline,” sõnas pealik. “Nad said hästi hakkama ja olid motiveerivaks jõuks ka meestele. Täna on üksusesse jäänud need naised, kes on leidnud endale ametikoha meedikutena. Nad korraldavad väga kohusetundlikult meditsiinilist ettevalmistust ja tagamist õppustel. Meie üksuse naised viisid Orkaan 11 eelõppel läbi lahingmeditsiini harjutuse selliselt, et panid seal osalenud võitlejad ja maleva instruktorid mõistma, kui oluliseks osutuvad meditsiini tagamine ja kannatanu abistamise oskused lahingutegevuses.”

Koostööd on tihendamas ka Naiskodukaitse Pärnu jaoskond ja Kaitseliidu Pärnu malevkond. Praegu on malevkonna mehed käinud abiks vanavanemate päeval lasketiirus ning naiskodukaitsjad Pärnu malevkonna korraldatavatel avalikel üritustel.

Edukas ja nauditav on olnud ka koostöö kodutütardega. Traditsioonideks on kujunenud vastastikused väljakutsed. Kodutütred kutsuvad naisi endiga rinda pistma matkavõistlusele „Kivid ja kännud“. Eks nimelgi ole humoorikalt sümbolikas kahene tähendus. Naised kutsuvad noori omakorda mõõtu võtma isadepäeva laskevõistlusele. Kodutütred on osalenud Naiskodukaitse baasväljaõppe moodulitel ning lisaks on korraldatud esmaabi- ja kokkamiskoolitusi.

Tihedam koostöö on andnud ka tulemusi. Mitu endist kodutütart on liitunud Naiskodukaitsega. Iiris Prosa ja Rebeka Vahkal tegutsevad juba ka kodutütarde rühmanematenä. Airiki Talts Saarde jaoskonnast on läbinud samuti vajalikud koolitused ning vedanud oma kodukandis kodutütarde rühma. Pärnumaa noorteinstruktori Lea Pikkeri sõnul võiks aga lähiaastatel mõni vapper naine veel ette astuda ja luua Pärnumaale veel noorterühmi, sest huvilisi ju tegelikult jätkub.

Viietärni restoran Rae järve ääres! Pilt: Alex Ots

RAPLA RINGKOND

Kaie Kensap-Kukk

Ringkonna areng

2015. aastal viidi läbi ringkonnasisene uuring naiskodukaitsjate liitumise ja hetketunnete kohta. Küsiti ideid ja soovitusi väljaõppe paremaks korralduseks ja läbiviimiseks. Kõige olulisem ja tähtsam on igale liikmele tema aeg ning seega soovitakse, et panustatav aeg oleks kvaliteetne ning väärtust juurde andev. Sellest tulenevalt oleme püüdnud planeerida õppused ja muud sündmused võimalikult kompakseteks. Kasutame rohkem ära argipäevade õhtuid ja oleme muutnud nädalavahetuste üritused päevakavaliselt pikemaks ning päevade arvult lühemaks.

Kuna üldine suund oli sellele, et passiivsed liikmed üles otsida ja nendega suheldes nad võimalusel taasintegreerida Naiskodukaitsesse, siis püüti seda ka mitmeid kordi teha. Nähes, et see aga soovitud tulemust ei too, vaid raiskab veelkord aktiivsete inimeste aega, võeti uus suund - pigem passiivsed välja arvata ja keskenduda aktiivsetele liikmetele ning alustada suuremat teavitustööd selleks, et jõuda oma informatsiooniga uute ja tegusate naisteni.

Meie üks tegus toetajaliige on Märjamaa jaoskonnast. Tipuli Saar on 75-aastane proua, kes otsustas, et patriotism ja tore seltskond on väärt Naiskodukaitses kaasa löömist ning annab oma panuse ürituste korraldamisse.

2016. aasta lõpuks on kõik erialagrupid saanud endale juhi ja tegutsevad igaüks oma kiirusega. Kuna lihtsalt väljahõikamine, et kes soovib gruppi juhtida, ei andnud erilisi tulemusi, siis 2016. aastal viidi läbi sihipärased individuaalsed läbirääkimised potentsiaalsete kandidaatidega. See viis oli palju tulemusrikkam.

Erinevus liidab. Pilt: Tarmo Tammus

Naiskodukaitse Rapla ringkonna võistkond admiral Pitka luurevõistluse kontrollpunktis Echo 3. augustil 2016. Pilt: Maret Kommer

Ringkonna väljaõppe arengud

Rapla ringkonnas endal napib hetkel veel instruktoreid. Kuna teiste ringkondade vabatahtlikud instruktorid ei jõua ka igale poole, alustati suurema teavitustööga oma liikmete hulgas julgustamaks neid endid koolituma erinevateks instruktoriteks.

2015. a alguses otsustas ringkonna juhatus, et senise jaoskondade põhise baasväljaõppe läbiviimise asemel jaotame moodulid ära erialagruppide vahel, nii nagu on kirjas ka erialakirjeldustes. Toitlustusgrupp viib läbi toitlustamise mooduli, meditsiinigrupp - meditsiinimooduli, side- ja staabigrupp koos formeerimisgrupiga – sõdurioskuste mooduli. Kultuurigrupp sai ülesandeks arendada oma ürituste läbiviimise teadmisi, oskusi ning nõustada, toetada, abistada selles vallas (seadused, esinejad, nõuded jne) ülejäänud ringkonda. Avalike suhete grupile jäi ülesanne värvata ja teha teavitustööd (tegevused, materjalid) erinevatel üritustel.

Noortejuhid said kohustuse arendada psühholoogilisi teadmisi ja oskusi laste ja noortega suhtlemises, tegutsemise kriisisituatsioonides. Organisatsiooniõpetuse moodul jäi ringkonna juhatuse õlgadele ning 2016. aastast lisandus ohutushoiu kursus/moodul, mis jääb spordigrupi ülesandeks.

Väljaõppeline tegevus on üldse nüüd pandud rohkem erialagruppide ülesandeks. Kersti Ojamets: “See suund, et erialagrupid korraldavad erinevaid väljaõppeid on väga hea, sest erialagruppidesse on koondunud need inimesed, kelle huvid kattuvad. Tegu on vabatahtliku organisatsiooniga ja tahe saab tulla sellest, et meil on soov teha, õppida, areneda. Sõna PEAB tapab tahte. Tuleks välja selgitada, mis liikmeid innustab ja julgustada neid sellega tegelema.”

Tegevus maleva ülesannete täitmisel

Formeerijatel on olnud koosolek ja õppepäev. Maleva ülesannete täitmisel on tagasi-side positiivne. Oleme koolitanud juurde ka välikokki, staabiassistente, laskur-sanitare.

Side- ja staabigrupp on korraldanud endale mitmeid täiendõppeid, et paremini panustada erinevatesse õppustesse, kuhu neid on kaasatud. 2015. aastal osaleti õppusel Hunt, 2016. aastal 3 üritusel - Pitka retkel, Hunt, Lääneterm.

2016. aasta oli toitlustusgrupile uute tuulte aasta. Grupp sai endale uue juhi, kes alustas kohe HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point, enesekontrollisüsteem) koolitusega liikmetele, mille käigus tutvuti KV Ämari toitlustuskompleksiga. Võimalusi praktiseerida omandatud oskusi ja kombata piire grupi liikmetega koostöö tarvis on olnud piisavalt - Põrgupõhjal, Maakaitsepäeval, NKK ja KT suurlaagris, suvelaagris jne. Peamine ülesanne toitlustusgrupil oli koostöö ja meeskonnatöö, ilma et keegi sellele eraldi oleks tähelepanu pööranud.

Ringkonna koostöö- ja heategevus

2015. aasta sügisel otsustas meie ringkonna kultuuri- ja avalike suhete grupp koostööd tegema hakata MTÜ Saagu Valgusega, pakkudes neile omapoolset abi. Aktiivsed naised käisid Saagu Valgus taaskasutuskeskuses rääkimas sealse tegevjuhi Almaga, et küsida, millist abi nad ootavad. Otsustati aidata kaasa Saagu Valgus jõulukampaaniale.

Koguti vaesuspiiril ning alla vaesuspiiri elavate Raplamaa perede lastele jõuluingituste tegemiseks erinevaid uusi esemeid. Oodatud olid kudumid, arendavad mänguasjad, lauamängud, raamatud, hügieenitarbed (hambapastad, hambaharjad, pesugeelid jne).

Kingisaajate seas oli nii päris pisikesi beebisid, kui ka juba teismeliseeas noori, prooviti leida kõigile midagi eakohast ning rõõmu toovat. Laiendasime oma tegevuse üle-eestiliseks - kingituseks sobivaid asju toodi nii Tartumaalt kui Tallinnast ja muidugi ka Raplamaalt. Väga paljud olid neist naiskodukaitsjad. Meie tegevus aitas kampaaniale väga palju kaasa ning saime paljude laste silmad särada.

Meeskonnatöö Põrgupõhja retkel 09.07.2015. Pilt: Kaie Kensap-Kukk

Lisaks oleme toimetanud veel mitme heategevusprojektiga nii läbiviijate kui kaasalõijatena. Laste seikluspäevad, heategevuslikud kohvikud (Kaiu jaoskond toetas loteriiga pitsumehi, Rapla jaoskond kohviku ja loteriiga Saagu Valgus laste suvelaagrit), osalemine ohutuspäevadel Vilivere külaplatsil ja Kärus jne. Maakonnas liikus ringi ringkonna fotonäitus, et tutvustada meie organisatsiooni olemust ja eesmärke, korraldati matkamänge, linnaorienteerumist. Ikka selleks, et teha head, pakkuda elamusi ja saada uusi kogemusi ning olla „pildis“. 2015. aasta lõpus saime valmis ka ringkonna reklaamplakati, mille riputasime maakonda avalikesse kohtadesse üles. Avalike suhete töö tulemusega võime olla rahul, sest kui juba ajakirjanik ütleb (ringkonna aastapäeval), et me oleme rohkem „pildis“ kui varem, siis ilmselt on see tõsi.

Ringkonna muu tegevus

Viimastel aastatel on väga aktiivselt hakatud osalema sõjalis-sportlikel ja erialavõistlustel. Kaks aastat järjest on käinud meie naised kahe võistkonnaga Põrgupõhja retkel, kus lisaks võistlevatele naistele on taustajõududena abiks veel mitmeid teisigi küll kontrollpunktides ja toilustajatena.

Naiskodukaitse laskevõistlustel sportrelvadest sai Rapla ringkond 2015. aastal kolmanda koha 1085 punktiga. Individuaalses arvestuses sportpüstolis sai Triin Tähtla kolmanda koha 275 punktiga ja Teele Smirnov teise koha 277 punktiga. Sportpüssis tuli Aivi Tarvis viiendale kohale (274 punkti) ja Mervi Kreem kaheteistkümnendale kohale (259 punkti). 2016. aastal võtsid Rapla naised võistkondlikus arvestuses teise koha 1057 punktiga. Individuaalselt said Triin Tähtla sportpüstolis kolmanda koha (264 punkti), Kristel Kaasiku kuues koht (256 punkti) ja sportpüssis Mervi Kreem teise koha (276 punkti), Aivi Tarvis 13-s koht (261 punkti). 2016. aastal oli naiskodukaitsja Triin Tähtla Rapla maleva parim sportlane.

2015. aasta side- ja staabi erialavõistlusel esindasid Reelika Rohuste, Evelyn Gold, Leili Männil, Kersti Ojamets Rapla ringkonda ja saavutati 9. koht.

Maakaitsepäev 23.06.2016 Märjamaal. Pilt: Tarmo Tammus

2015. aasta Naiskodukaitse koormusmatkal osales kaks võistkonda. Esimeses võistkonnas Marju Prosin, Kristel Teets, Evelyn Gold, Gaili Kiis ja teises Kersti Ojamets, Maire-Anu-Liis Oidsalu, Lea Karjane ning Triin Tähtla.

2016. aasta välitoitlustuse erialavõistlusel osalesid Marilin Saaliste, Monika Paulsen, Evelin Karpenko, Kaire Arnover ja saavutasid 11. koha.

Esmaabi eriala võistlusel käisid Reelika Rohuste, Aime Tuhkanen, Kaja Heinsaar. Koju tulid nad 12. kohaga.

Naiskodukaitse spordivõistlusel käisid Liis Tiigirand, Triin Tõitoja, Maria Jänes, Monika Paulsen, Liisbet Karjane ja saavutati 13. Koht.

Kultuuri erialavõistlusel osalesid Suivi Vaga, Gerli Kiis, Kätlin Kiis, Kaili Kont ja Monika Paulsen.

2016. aasta Naiskodukaitse koormusmatkal osales jällegi kaks võistkonda. Esimene koosseisus Reelika Rohuste, Mervi Kreem, Triin Tähtla, Evelyn Gold ja teine võistkond Kersti Ojamets, Kaidi Kauffeldt, Maire-Anu-Liis Oidsalu, Lea Karjane. Kuna koormusmatk võideti, siis võistlusmatkal Pitka osalesid Evelyn Gold, Reelika Rohuste, Triin Tähtla, Marju Prosin.

Igal aastal valitakse Rapla ringkonnas ka Aasta Tegu ja Aasta Tegija. Aasta Tegu 2015 oli Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Märjamaal. Aasta Tegija 2015 oli Annika Tammus Kaerepere jaoskonnast. Aasta Naiskodukaitsja 2015 nominent Rapla ringkonnast Reelika Rohuste Kaerepere jaoskonnast

Aasta Tegu 2016 oli Maakaitsepäev Märjamaal. Aasta Tegija 2016 oli Evelyn Gold Märjamaa jaoskonnast. Aasta Naiskodukaitsja 2016 nominendi tiitlile esitati Rapla ringkonnast Monika Paulsen Kaerepere jaoskonnast.

2015. aastal loodi naiskodukaitsjate eestvedamisel kodutütarde rühmad Märjamaale ja Kaiu.

Rapla NKK 90. Pilt: ringkonna fotokogu

SAAREMAA RINGKOND

Eve Tuisk

Ringkonna areng

Aastatel 2015 ja 2016 oleme Saaremaa ringkonnas mõelnud palju sellele, kes me oleme, miks me oleme, mida me saame organisatsiooni ja riigi heaks ära teha. Väärtustame organisatsiooniteadlikkust ja oleme rõõmsad, et liikmeks astunud naised seda tõesti on.

Mina olen naiskodukaitsja, sest armastan meie kodumaad Eestit, armastan meie sinimustvalget lippu, armastan meie suitsupääsukest ja kõike muud. Üks osa sellest kodumaast on Naiskodukaitse, mis oma väärtustega on mulle väga oluline ja tähtis. Naiskodukaitse liikmena saan panustada kodumaasse, laiendada silmaringi, ennast täiendada ja proovile panna. Vabatahtlikuks olemine, uute oskuste omandamine koolitustel, koostegemine uute ja vanade tuttavate-sõpradega, kindlustunde saamine kriisiolukorras tegutsemiseks ning palju, palju muud on mulle hingelähedane ja sobilik. (Aire Kurs, vastse Leisi jaoskonna esinaine).

2014. aasta lõpus oli Saaremaa ringkonnas 146 liiget, 2016. aasta lõpus oli meid 153. Kuigi organisatsiooniga on liitunud erksad, tegusad ja teadlikud naised, on olnud ka palju omal soovil lahkujaid. 2015. aasta märtsis valiti ringkonna esinaiseks pikaajaline liige Mare Kirr. Meie suureks võiduks on Leisi jaoskonna loomine 2016. aasta 16. novembril. Uus jaoskond loodi suuresti Pihlta jaoskonna baasil. Töö Leisi jaoskonna nimel käis paar aastat ning kümne aktiivse naise leidmine võttis omajagu aega, kuid nüüd, kui jaoskond on loodud, on ukse taga sõna otseses mõttes järjekord ja uusi liikmeid Leisi piirkonnast aina tuleb. Teine suurem võit uue jaoskonna kõrval on tõsiasi, et Kaitseliidust on Naiskodukaitsesse üle tulnud suisa kolm teo- tahtelist ja aktiivset naist.

23. juunil 2016 oli meil Võidupüha paraadil Kuressaares rivis suurim naiskodukaitsjate esindus taasisesiseisvunud Eestis. Pilt: Taavi Tuisk

Ringkonna areng väljaõppes

Mina olen naiskodukaitsja, sest juba minu vanaisale ei meeldinud sõnad „ei oska“, „ei viitsi“, „ei taha“. Ta kasvatas mindki selles vaimus – nendest sõnadest mitte lugu pidama. Vahel ikka viskas vimka sisse ja mõni neist sõnadest haakis end külge, mõnikord ehk liigagi tugevasti. Naiskodukaitse on neid sõnu minust välja juurinud juba 17 aastat. Kahest viimasest olen selle ajaga lahti saanud. Esimese kallal saab tööd veel pikki aastaid teha, sest Naiskodukaitse pakub pidevalt midagi uut ja huvitavat, mida õppida, et siis osata. Organisatsioon on minus kasvatanud tahte rohkem anda ja ühteist ehk olen suutnud ka. Tore on ühiste eesmärkide nimel töötada. Ühiste asjade ajamine liidab meid. Tahan riigile kuidagi kasulik olla ja väljendada tegudes oma isamaa-armastust. Kui Eesti vabadust peaks miski ohustama, siis olen valmis selle kaitsmiseks oma panuse andma. Naiskodukaitse on parim koht õppimiseks ja enese teostamiseks. (Anneli Pitk, Orissaare jaoskonna esinaine)

2015. aastal taaselustasid Akadeemilise jaoskonna liikmed konverentside traditsiooni. Pärnis esimene konverents toimus 5. novembril 2005. aastal. See oli pühendatud ringkonna ajaloole ning sellest võtsid osa ka tollane Naiskodukaitse esinaine Dagmar Mattiisen ning riigikogulased Ela Tomson ja Laine Tarvis. Akadeemilise jaoskonna initsiatiivil korraldasime 26. aprillil 2015 Kuressaare ametikoolis konverentsi „Oskan hoida, tean ja tahan kaitsta“, kus turvalisusest ja väärtustest kõnelesid mitmed oma ala asjatundjad. Aasta hiljem, 3. aprillil 2016 korraldati juba teine konverents „Vabatahtlikkus kui eluviis“.

Lisaks konverentsi traditsiooni jätkamisele algatasime samal ajal ka juhtide seminaride läbiviimise. Koostöös Järva ringkonna naistega oleme rääkinud arenguevestlustest, koostanud aastaplaane ning täiendanud oma teadmisi kultuurigrupi tegevusvaldkonnas. Need koosviibimised on igal juhul tekitanud sünergiaid ja häid mõtteid.

Meie suureks rõõmuks on väljaõppesse juurde tulnud vabatahtlikke instruktoreid: organisatsiooniõppes Eve Tuisk ja Eveli Nõgu, esmaabis Helina Eist. Kaitseliidust saime oma ridadesse tubli sidespetsialisti. Rõõm on tõdeda, et ohutushoiu, meie uue baasväljaõppe moduli tarbeks on end edukalt harinud ja harimas Piret Paomes, Eveli Nõgu, Maiu Välbe ja Ene Vokk.

On vahva, et organisatsiooniõppes tegime 2016. aastal koostööd Pärnu ringkonna instruktoriga Karmen Vesseloviga ning esmaabi vallas Küllike Tammeveskiga Lääne ringkonnast. Oleme uhked tiheneva koostöö üle erinevate ringkondade vahel.

Kaitseliidu koolis käib meie tegevliikmeid kahjuks vähe. Aga siin võib pisut süüdistada territoriaalset paiknemist ja keerulist logistilist asjaajamist. Seetõttu panustamegi kohaliku õppe sisulisele tugevusele, millega, kusjuures, jäid väga rahule ka meie soome sõbrad, kes osalesid 2015. aastal sõdurioskuste baasväljaõppel. Nende tagasiside õppusele oli vaid ülivõrdes.

Marjo Tuomaranta võttis asja kokku nii: *Õppusel valitses väga hea vaimus. Meie kui välismaalased olime kaasatud väga loomulikult, kõik olid meiega abivalmid ja kenad. Ma sain teie õppuselt palju häid ideid meie enda õppuse jaoks, mille kavatsen korraldada järgmisel kevadel meie naistele.*

Õppus oli väga tõeline, kõik see looduses olek ilma mugava WC ja köögita. Uued asjad meie jaoks olid veoauto maskeerimine ja lahingvest. Nägin ka piltidelt, et teil oli suurepärase pühapäev. Soovin, et oleksime võinud jääda ja ka sellest osa saada. Aga ehk siis mõnel järgmisel korral.

Orissaare jaoskonna naiskodukaitsjad mängisid 2016. aasta esmaabi õppepäeval läbi raske bussiõnnetuse. Ülle Sülla osutab esmaabi Tornimäe noorkotkale Keit Saarkoppelile. Pilt: Anneli Pitk

Sügistormil oli meditsiinigrupi liikmete ülesandeks kannatanutele abiandmine, s.h ka põlengu ohvritele. Pilt: Ellen Kask

Mul oli mitu aastat unistus leida võimalus, et osaleda teie õppusel ja see sai nüüd tõeks, kuid tundub siiski nii ebatõeliselena. Ma ise ja ka kõik teised oleme tõesti tänulikud kõige eest ja saadame oma parimad soovid kõikidele õppusega seotud inimestele.

Ringkond maleva ülesannete täitmisel

Mina olen Naiskodukaitsja, sest ma olen oma kodumaa patrioot. Ja Naiskodukaitses ma õpin, mida ja kuidas teha, kui peaks tekkima olukord kodumaa eest seista. Siin saab teada, kuidas meeskond töötab eesmärgi nimel, kuidas ennast ületades saad tundma oma tegelikku jõudu... ka vaimset. Ma tean, kus ma olen, ja ma tean, mida teha, ja ma tean, palju mind vaja on. (Anni Murd, Pihlta jaoskonna tegevliige)

SA struktuuris on meie naised hetkel veel vähe, sellele vaatamata on huvi asja vastu suur. Enim panustatakse formeerimises, kus aktiivsed on kümnekond naist. Üksikutele naistele on ka muud ametikohad, mida ametlikult määratud ei ole – nad on parameedikud ja miinipildurid. Kuna naiskodukaitsjate panustamise võimalused on nüüdseks üha kindlamad ja maleva nägemus on selgem, on plaanis 2017. aastast selles suunas rohkem tööd tegema hakata. Ometi väärivad mainimist, et jätkuvalt on ühisõppusel Orkaan meie naiste panus märkimisväärne. Kui 2015. aastal osalejate arvu täpselt öelda ei oska, teame, et osales umbes paarkümmend naist, siis 2016. aastal andis oma panuse täpselt 22 naist. Naised on Orkaanil olnud staabiassistendid, toitlustajad, esmaabi tagajad ning toimetavad lahingüksuste koosseisus ja avalike suhete vallas.

Ringkonna koostööprojektid

Mina olen naiskodukaitsja mitmete asjaolude kokkulangemise tõttu. Aga miks ma siin ikka veel olen – sest see on kõige parem võimalus enesearenguks väga laias mõttes. Siin on nii palju võimalusi õppimiseks, uuteks ägedateks ettevõtmisteks, väärtuslikeks sõprusuheteks. Ma olen päriselt õnnelik Naiskodukaitses! Kui inimene on rahul, on ühiskond ka rahul! (Eve Tuisk, avalike suhete grupi juht)

Naiskodukaitse Saaremaa ringkonnal on väga palju häid koostööpartnereid ja see võrgustik tiheneb ning tugevneb iga aastaga. Oleme arvestatav koostööpartner nii mitmelgi rindel.

2016. aastal õnnestus meil esmakordselt osaleda Päästeameti ja Kuressaare linna poolt korraldataval päästeõppusel evakueerimismeeskonnas. Naised panustasid nii kogumispunktis esmase ülevaatusena, majutusala esmaabi tagajatena kui ka muudes tagalaülesannetes. Meie esindaja oli ka linnavalitsuse kriisikomisjonis abiks. Kogemus oli õpetlik ning loodetavasti saame edaspidigi sarnastes ülesannetes harjutada.

2015. aastal panustasime KEATil nii toitlustamises kui ka ööhäires – KEAT toimus Saaremaal esmakordselt kahepäevaseks. 2016. aastal panustasime lisaks toitlustamisele ka osaliselt meditsiini tagamisel. Päästeameti korraldataval 2015. aasta ohutuspäeval keskendusime ellujäämisele metsas. 2016. aastal tutvustasime koduapteeki.

Tihedat koostööd teeme ka puhtalt meditsiini vallas. 14.-15. novembril 2015 korraldati Saaremaal Lõmala sadamas Sügistorm 2. Tegemist oli teist aastat järjest toimuva koostööõppusega, kus seati eesmärgiks koostöötegevuse harjutamine vabatahtlike merepäästjate, PPA erinevate struktuuriüksuste, Kaitseliidu ja Naiskodukaitse meditsiiniühenduste vahel. Sügistormil osalesime ka 2016. aastal.

Anni Murd ja Tamara Määr lõid Orkaanil 2016 kaasa staabiassistentidena. Pilt: Taavi Tuisk

Ringkonna heategevus

Heategevuslikud ettevõtmised on tähtis osa meie tegemistest. Meie jaoks on oluline panustada nii ringkonna kui ka jaoskonna tasandil. Oleme igal aastal aktiivselt osalenud heategevuskampanias „Anname au!“, kuid 2016. aastal lähenesime sellele veelgi loomungulisemalt. Avasime kampania koostöös Rahva Raamatu ning veteranidega ning viisime oma valdades läbi sinilillesõidu, kus kõnelesime kampania tähtsusest nii vallavalitsustele kui ka kooliõpilastele.

Traditsiooniliselt panustame iga aasta lõpus toimuval maleva peol heategevusloteriasse. Eestvedajana tuleb siin kindlasti mainida Pihlta jaoskonna korraldatavat iganädalast padjaklubi. 2015. ja 2016. aasta tulu läks Saaremaa lasteaedade heaks, kellele ostsime kingituseks muinasjuturaamatuid ja arendavaid mängu. Selle tulemusel loodame veelgi tihedamale koostööle väiksemates kogukondades.

Juba kaheksa aastat koovad saarlased ja meie sõbrad Saaremaa sõduripoistele jõuludeks soojad sokid. Rita Loeli algatatud traditsiooni veavad üheskoos Naiskodukaitse Saaremaa ringkond ning ajaleht Saarte Hää. Rita algatatud traditsioonidest kestab meil edumeelselt ka aasta ema ja aasta isa valimine, mis sel aastal päädis eriti uhkelt – kümnes aasta ema ja aasta isa on abikaasad ning neil on kümme last. Uhkemini poleks saanud minna. Tänu 10. aasta ema valimisele ning aktiivsetele naiskodukaitsetele Ellen Kasele ning Mare Kirrile sai 2016. aastal alguse aasta emade koostöö, et toetada ringkonna tegevust ja ühiskonnaelus aktiivsemalt sõna võtta. Esimesel aastal sai emade eesistujaks õpetaja Marit Tarkin. Aasta emade klubi panustas juba tugevalt aasta isa tänuüritusel ja kui seni õmblesid kingituseks lapiteki naiskodukaitsejad, siis sel korral tegid seda aasta emad.

2016. aasta alguses algatas Orissaare jaoskond metsavendade mälestuskivi avamiseks Laimjalas rahakogumisprojekti ning tegi juunikuus rahalise annetuse Orissaare kultuurimaja kontsertklaveri soetamiseks. Kuressaare I jaoskond käis nii 2015. kui ka 2016. aastal Abruka rannaääre koristustalgutel koostöös Lääne-Saare vallaga ning Pihntla jaoskond käis 2015. aasta oktoobris Põide vallas perekond Kuudi majapidamises abiks. Meie kõige värskema, Leisi jaoskonna liikmed olid tegusad juba enne oma jaoskonna loomist. Karja kiriku juures on 2016. aastal korduvalt abis käidud, kuna kirikuõpetaja lihtsalt üksi ei jõua ja töölisi koristama palgata ka mitte. Kuna Karja kirik on kihelkonna uhkus, peetigi vajalikuks oma naistega appi minna. Korrastati ka Leisi päästeameti ruumid.

Saaremaa ringkonna jaoks on täiesti loomulik koostöö Kaitseliidu, Noorte Kotkaste ja Kodutütardega. Leisi naised olid 2016. aastal abis KT ja NK Triigi patrullvõistlusel ning Vessel. Pihntla jaoskond korraldab juba aastaid Reeküla matka, mis tavaliselt kordab kaardi-kompassi teadmisi. Viimasel korral võeti aga suund sügisesse Koigi rappa ning Tornimäe terviserajale üleelamisnippe õppima. Ja seda kõike koostöös kodutütarde ja kaitseliitlastega. Samalaadset koostööd teevad juba aastaid ka Orissaare naised, kelle sügismatkadel ja esmaabi õppepäevadel osalevad alati NK, KT ja KL. 2016. aastal mängiti läbi raske bussiõnnetus, kus keskenduti näiteks elustamisele, verejooksu sulgemisele, esmaabile suhkruhaiguse puhul ja alajahtumisele.

Sama tähtsad on meile head suhted teiste organisatsioonidega. Orissaare jaoskonna naised tutvustavad Põide-Kahutsi jüriööjooksul erinevaid erialagruppe, juba aastaid toitlustatakse Saare maakonna jahimeeste kokkutulekuid ning Illiku päevi, maitseelamusi pakutakse ka erinevate riikide sõjaajaloo klubidele, kes külastavad Saaremaa Sõjavara Seltsi, kõige tipuks ei jääda jänni ka Lembitu retkel, kus koostöös Muhu põhikooliga aidatakse rada ja kontrollpunkte ette valmistada.

Pihntla jaoskonna 12. sünnipäeva tähistasime Leisi seiklusrajal, et sealseid naisi oma jaoskonda looma ärgitada. Pilt: Kadri Paomees

Akadeemilise jaoskonna naiste eestvedamisel jätkub koostöö Puuetega Inimeste Kojaga, kus muu hulgas tutvustatakse ka Naiskodukaitse tegemisi ning meie tõelised professionaalid harivad inimesi esmaabi vallas. Koda toetab meie aasta ema ja aasta isa projekte omavalmistatud käsitööga.

Mina olen naiskodukaitsja, sest tulla ja olla Naiskodukaitse taastajate ridades oli ühtepidi minek päris tundmatusse tegevusse, teisalt aga teadmine, et kui mitte meie, kes siis veel? See oli ka perekonna vabatahtliku töö järjepidevuse taastamine. Minu isa jaoks oli vabatahtlik tegevus igapäevaelu väga oluline osa nii Saaremaa Merispordi Seltsi juhina kui ka vabatahtliku tuletõrje pealikusena. Minule on Naiskodukaitse andnud palju uusi väljakutseid, mitmeid huvitavaid tegevusi ja enesetäiendamise võimalusi. (Ellen Kask, Akadeemilise jaoskonna esinaine)

2015. aasta märtsis valiti Saaremaa ringkonna esinaiseks pikaajaline Naiskodukaitse liige Mare Kurr. Pilt: Irina Mägi

SAKALA RINGKOND

Eda Kivisild, Ene Sügav, Jane Schults, Mai Muttika, Lembe Lahtmaa, Tiina Ott, Ülle Riiner, Margit Rei

Liikmete arvu tõusud ja mõõnad Sakala ringkonnas on jätkunud ka viimasel kahel aastal. 2014. aastaga oli maagiline arv 100 ületatud ja plaanis oli minna ikka edasi, ei sammukestki tagasi.

Et 2015. aastal oli ringkond päris palju avalikus ruumis pildil, väljendus see ka juurdetulnud liikmete arvus: 30. Kõik tundusid olevat täis tahet tegutseda ja maailma parandada. Eks see nii oli ka. Igatahes oli aasta lõppedes ringkonna ridades 114 liiget (sealhulgas kaks noor- ja üks toetajaliige) ja kaks auliiget.

2015. aasta 1. detsembril sai Sakala ringkond uue jaoskonna: Tarvastu kandi naised taastasid Tarvastu jaoskonna, esinaiseks valiti Vika Zieds.

2016. aastal tegi elu aga omi korrektsioone ja ringkonda tabas tervikuna väsimus. Oli märgata aktiivsete tegutsejate vähenemist. Maleval suuri õppuseid ei olnud ja nii ei vajatud naisi ka maleva toetamiseks. Sellepärast pühenduti rohkem kultuurile, pärandihoidmisele ja heategevusele.

Nii mõnigi eelmisel aastal liitunu avastas, et Naiskodukaitse pole ikka päris see, mida tema arvas ja lahkus organisatsioonist. Samuti kirjutasid väljaastumise avalduse mõned aastate jooksul passiivseks jäänud naiskodukaitsjad. Juurde tuli aasta jooksul kuus uut liiget. 2016. aasta lõpus oli ringkonnas 105 tegevliiget, üks toetaja- ja kaks auliiget.

Sakala ringkonnas on endiselt olemas kõik erialagrupid. Mõnel on rohkem väljundit, mõnel vähem.

Aastatel 2015 – 2016 toimunud baasväljaõpetel osalemine oli rohkearvuline.

2016. aasta novembris leidis esmakordselt aset ohutusõpe, mis on baasväljaõppe viies moodul. See hõlmab tegutsemist hädaolukorras ja relvastatud konflikti korral, vara kaitset, käitumist looduses ning muid sarnaseid teemasid.

Kuus naiskodukaitse liiget läbis sõdurioskuste kursuse Kaitseliidus.

Kaitseliidu kooli kursustel osales 2015. aastal kaheksa naist ja 2016. aastal kuus naist. Huviga võeti osa ka üle-eestilistest kursustest. Välikoka kursuse lõpetas kuus ja staabiassistentide kursuse neli Sakala ringkonna liiget. Toiduhügieeni kursuse läbis kümme ja administreerimisõppe vabatahtlikule juhile samuti kümme naist.

Mentorikursuse läbis kaks ja mentorikursuse täiendõppe kaks naist.

2015. aastal kaasas malev staabiassistentide ja meditsiinigrupi liikmeid neljal korral maleva õppustele praktiseerima.

Uusi oskusi ja teadmisi saadakse ka üleriigilistel erialavõistlustel. 2015. aastal saavutas side- ja staabigrupi erialavõistlustel võistkond „Kanad ja munad“ ehk emad ja tütre Jane Särg, Leili Särg, Tairi Lappalainen ja Evelin Lappalainen I koha. Avalike suhete ja ajaloo võistlustel sai võistkond koosseisus Lembe Lahtmaa, Tiina Ott ja Ene Sügav II koha.

Eesti Vabariigi aastapäev 2016. Pilt: Einar Mahl

Oktoobris 2016 toimus välikoka erialavõitlus, kus Sakala ringkond jäi koos Harju ringkonnaga jagama 4.-5. kohta.

2016. aasta septembri teisel nädalavahetusel kui Sakala kaitseliitlased kutsuti õppusele Sibul, said nende järeltulijad võimaluse osaleda oma õppusel. Kuna sibula vähendatud variant on murulauk, sai sellest ka lastehoiu nimi. Malevapealik major Ahto Alas avaldas kiitust uue ettevõtmise üle: „See õppus oli suunatud peredele ja Naiskodukaitse tegi omapoolse panuse võimaldamaks rohkematel võitlejatel õppida võitlemist.“ Lastehoidu vedas eest Leili Särg ja esimeses lastehoius oli üheksa last.

Tarvastu jaoskonna taasloomisest

Ringkonna pikaaegne liige Vika Zieds kolis mõned aastad tagasi elama Tarvastu valda ja võttis eesmärgiks taasluua Tarvastu jaoskond.

1. detsembril 2015 olid jaoskonna loomiseks vajalikud kümme liiget olemas ja taasasutamine sai teoks. Esimesel koosolekul panime paika juhatuse ja rääkisime üldiselt Naiskodukaitse tegevustest.

Esimese aasta jooksul on selgunud väga motiveeritud ja aktiivsed liikmed, samas on kahjuks ka neid, kes väga üritustest osa ei võta. Järgnevate aastate jooksul on plaanis kindlasti aktiivsust suurendada ja ka liikmeid juurde saada.

Sõduri baasõppekursusest

Sõdurioskuste kursus Kaitseliidus SokKI, SBK,TSOBKkl - igasuguseid lühendeid on aja jooksul läbi käinud.

Alles praegu hakkab tagantjärele mõtlema ja aduma, millega üldse tegu oli ehk siis rõhk sõnadel “sõdur” ning “tegevliige”.... Mina mõtlesin Naiskodukaitse tülles tõessti nagu rohkem kultuurilistele üritustele keskenduda, ka süüa võib ju keeta ja

jagada. Seega ma ise poleks küll ka kõige kangemates või halvemates unenägu-deski osanud ette arvata, millesse naised mind siis tegelikult kutsusid ja segasid. Ma olin algusest peale raudkindel, et ma võin ju natuke oma ninakest sellesse asja toppida, aga kui närv ning ka kõik muud lihased üles ütlevad, siis tõstan käed üles ning *sorry!* Ei ole sellisteks katsumusteks loodud. Pidev kontoriroti asend viimased 20 aastat annab selleks ju ka piisavalt põhjust, eks ole!

Esimesed kolm nädalavahetust ei andnud veel väga suurt põhjust virisemiseks - enamjaolt toimus teooria ja seda soojades ruumides, süüa anti tublisti, magamiseks oli külje all kolm kihti madratseid ning õhtul sai rahulikult magamiskotti pugeda ja õndsalt hommikul kella 6-ni hommikul põõnata. Pisut häirivaks muutus pidev relvaga tegelemine, mis lõpuks päädis sellega, et sellest sai sinu "parim" kaaslane igaks minutiks, kaasa arvatud näiteks saunas ja muudest kohtadest ei hakka rääkimagi. Ja noh, olgem ausad, jaanuari-veebruari-märtsi varahommikul kell kuus toimuv värskes õhus virgutusvõimlemine ei ole ka just see, mida ma oma praeguselt elu-etapilt eeldaksin.

Aga see kõik oli lapsemäng selle kõrval, mis tulema hakkas! Ning igal juhul parem meile, et me seda kõike ette ei teadnud, võib-olla mõnes mõttes säästis see meie piiratud ettekujutusvõimet tõelisest sõdurielust: metsas sai mütatud nii ööl kui päeval, küll telgiga ja ilma. Ellu tuli jääda kas variant a) NATO-pakikest nosides või kui see ei meeldinud, siis variant b) metsast toitu otsides, kallid AK-4 kogu aeg kaasas.

Metsas tuli loomulikult käituda täiesti nähtamatuna ja kuulmatuna, sest mis sõdur see on, kelle liikumisest kolmes vallas juba ette teatakse. Tegusamatele naistele oli ka see loomulikult üheks suureks katsumuseks - kuidas enda väljaelamiserõõmu ohjeldada (loe: vähem naerda). Mina tagasihoidliku ning napsõnalise inimesena nohisesin rahulikult omaette, püüdsin käske täita ja kui ikka enam üldse ei jaksanud, siis ütlesingi, et kuulge, see on nüüd lõpp-jaam minule.

Sõdurioskuste baaskursuse lõpetajad 2015. Pilt: Aili Mägi.

Aga läbi meeletute raskuste säravate tähtede poole püüdlemises võtsin end kuidagi hammaste vahele ning sain aru ka kogu ülejäänud seltskonna soojast kaasaelamise võimest ja ma olingi lõpuks finišis! Ja täitsa üllatunud, et seda minu pingutust ning ponnistust väga hinnati. Selle eest tõesti suur tänu, aga see on ka ilmselt üks parimate sõdurite parimatest oskustest: omasid ei jäeta hätta.

Tegevusest maleva ülesannete täitmisel

Peamised tegevusalad Sakala maleva ülesannete täitmisel on formeerimine, staabitöö, meditsiini ja toitlustuse tagamine. Kaitseliidu struktuuris on toitlustusmeeskonnas, staabitoetuses, meedikutena jm tegevad 23 naiskodukaitsjat. Naiskodukaitsjad on pakkunud Sakala malevale toetust patrullvõistlusel Sõduriproov ja õppusel Siil.

2015. aasta jooksul osalesid naiskodukaitsjad staabiassistentidena ja meditsiini tagajatena koos kaitseliitlastega õppustel Kotkahoiatus, Kotkalend ja Mesikäpp.

2015. aasta novembris toimunud Lõuna-Eestis Kaitseliidu Lõuna-Eesti malevate suurõppusel Sibul osales 16 naiskodukaitsjat.

Koostööprojektid noortega

Kodutütred ja noortehiid on oodatud meie üritustel osalema ja ka meie oleme kutsutud nende üritustele. Juba mitmendat aastat valmistame koos käsitööseseimed, et neid heategevusloteriil müüa.

2015. aasta märtsikuus valmistasime koos kodutütardega lindudele pesakaste, millest osa annetasime heategevuseks.

Sakala ringkonna laulukoor taasiseseivumispäeval 20.08.2016 Karksis. Pilt: Sakala ringkonna erakogu.

Kodutütarde erialalaagris 3.-4. aprillil 2015 Kolga-Jaanis õpetas naiskodukaitsja Eda Kivisild kodutütardele meediaga seotud tarkusi. 2016. aasta aprillis toimus Jüriöö jooks, kus võistkonnas olid üks naiskodukaitsja ja üks kodutütar.

Oleme alati kutsunud noortejuhte ning vanemaid kodutütreid meie baasväljaõppele, kuid seda võimalust kasutatakse vähe. Vastutasuks kutsusid Kodutütreid meie organisatsiooni liikmeid 15. mail 2016 mängujuhtimise koolitusele ning meile liikmete lastel oli võimalus osaleda sama aasta juulis toimunud suvelaagris.

2016. aasta maikuu toimus Viljandimaal Kodutütarde üle-eestiline võistlus Ernake, kus naiskodukaitsjad tagasid söögi ja joogi ning toetasid kontrollpunktide läbiviimist.

Samuti püüame oma PR üritusi ühildada noorteorganisatsioonidega, 2015. aastal osalesid kodutütred Sakala ringkonna projektkooris.

Paljud kodutütred löid kaasa Anname au! heategevuskampanias, müües lilli oma kodukoolides ning teistel suurematel ja väiksematel kodukoha üritustel.

Tegelikult on raske öelda, kus jookseb piir Naiskodukaitsja ja Kodutütarde vahel. Noortejuhid on suures osas ka naiskodukaitsjad ja nende tegevust jagub mõlemasse organisatsiooni.

Koostööprojektid ja heategevuslikud üritused 2015-2016

Naiskodukaitsja Sakala ringkonna peamine rikkus on meie liikmed. "Märkame üks-teist ja olgem üksteisele toeks!" moto põhjal tegutsesid Sakala naiskodukaitsjad nii 2015. kui 2016. aastal, mil jätsid jälje maha paljudes erinevates valdkondades.

2015. aastal toimusid talgud Tarvastu valla Kuressaare küla Kitsi talukohas, kus korrastati Naiskodukaitsja esimese esinaise Mari Raamoti sünnikoht.

Tammede pere mälestuskivi avamine Kitsi talus 29.10.2015 (vasakult Eda Kivisild, Lembe Lahtmaa). Pilt: Tiina Ott.

Samal aastal loodi projektikoor, mida vedasid Eda ja Esta Kivisild. Koori esinemised toimusid Maakaitsepäeval Viljandi lauluväljakul ja Taasiseseisvumispäeval Karksi-Nuias, koori saatis Politsei- ja Piirivalveameti orkester.

Et laulupisik oli juba sees, siis jätkus projektikoori tegevus ka 2016. aastal, kus esineti taas nii Maakaitsepäeval Suure-Jaanis kui Taasiseseisvumispäeval Abja-Paluojaal. Seekord tulid juurde ka Kõpu ja Abja naiskoorid ning koori saatis spetsiaalselt selleks kokku pandud saatebänd, kus samuti olid pooled liikmed naiskodukaitsjad.

2015. aasta augustis tekkis ka naiskodukaitsjate tantsurühm, mis paraku küll kaua ei tegutsenud.

2015. aastal oli naiskodukaitsjate jõulude heategevuskampaania sihtgrupiks lasteaiad. Tekkis mõte lasteaialastele istumispatju õmmelda ja Viljandi mööblitööstuse kangajäädikdest valmistati üle 160 padja, mis kingiti Viljandi linna ja Abja lasteaedadele.

Igakuiste kokkusaamiste ja koolituste abil ning üha rohkem rahvakultuuri pärandit teadvustades oli aasta lõpuks valminud erinevaid arhailise ja ristpistes tikandiga põllesid ja särke. Punutud oli meetrites tohupitsi ja agaramatel naistel oli ette näidata juba valmis kootud sukad.

2016. aastal algatasid Sakala naiskodukaitsjad Kõpu Naisseltsiga koostöös projekti, mille raames peaks Naiskodukaitsjate 90. aastapäevaks valmima rahvarõivaste komplektid. Esimene kohtumine oli 2016. aasta aprillis ja igaüks valis endale Viljandi Muuseumi kuraatori Tiina Jürgeni abil talle meeldiva rahvarõivakomplekti.

2016. aasta heategevusprojekt oli suunatud Viljandi Kaare kooli relaksatsiooniruumi sisustamise toetamiseks. Annetamiseks koguti raha Maakaitsepäeval ja Taasiseseisvumispäeval korraldatud heategevusliku loteriiga. Selleks valmistasid naiskodukaitsjad käsitööesemeid, seepe ja juuksehteid. Ettevõtmist toetasid ka mitmed ettevõtted ja eraisikud ning oma panuse lisasid kodutütred. Korraldatud loteriiga õnnestus koguda 1000 eurot, mille Sakala ringkonna esinaine Eda Kivisild Kaare kooli õpetaja Asti Sosile ringkonna aastapäeval üle andis.

Naiskodukaitsjate koormusmatk 2016 Kadri Urb. Pilt: Sakala ringkonna erakogu.

Kahel viimasel aastal on naiskodukaitsjad taganud toitlustamise Viljandi lauluväljakul toimunud puuetega inimeste laulupeol.

Heategevusüritustel ja vastuvõttudel on kiiranud saajate silmist siiras tänulikkus ja meie oleme kogenud, et just andmisrõõm toob pisara silma. Kingituste saajad said rõõmu kingitustest ja annetustest ning Sakala naiskodukaitsjad said rahuolu kinkimisest.

Sakala ringkonna naiskodukaitsja välimääraja

Käsitöönauleja: See on liige, kes tormab ringi, kaenlas käsitöökarp, mille kaane vahelt on välja turritamas sukavardad. Käe otsas veab ta vanaema pärandatud Singeri õmblusmasinat. Ta õmbleb, koob ja heegeldab. Igal vabal momendil klõbistab ta sukavardaid ning liikudes ürituselt üritusele on ta silmad käes oleval käsitööl. Tal on korraga valmimas rahvariided, mõned sokipaarid ja padjad. Tema käpikuid ehivad uhked mulgimustrid. Ta on sõna otseses mõttes taaskasutaja, kes teeb ka vanast riidepuust mulgimustris mantli.

Organiseerija: See liige jõuab kõikjale. Tal on lai silmaring ning tutvuskond. Üritusi organiseerides võtab ta alati kolme pakkumuse asemel viis. Paremm kui vähem! Ta organiseerib vähemalt kolme üritust korraga ja tuleb tunnistada, et saab sellega suurepäraselt hakkama. Sotsiaalvõrgustikus suhtlemine on tema jaoks käikitegu - tema jõuab pildid juba enne pildistamist Facebooki riputada.

Osaleja: See liige käib ürituselt üritusele. Alati on tal käepärast ringkonna aasta-plaan. Loeb läbi kõik instruktorilt tulnud kirjad, märgib täpsed kuupäevad ja kellaajad märkmikku ja on alati kohal, kui miskit kuskil toimub. Talle pole kurnav osaleda ka teiste ringkondade üritustel. Teda võib näha pidevas liikumises, seltskonnas ja uusi tutvusi luues.

Sportlane: Tema sai oma esimesed tossud jalga juba enne, kui talle esimene lutt suhu pisteti. Eales ei liigu ta ühistranspordiga, vaid ikka jala, joostes või rattaga. Pole olemas spordiala, mida ta harrastanud ei oleks. Ükski NKK spordivõistlus ei möödu ilma temata.

Kultuuritegelane: Tema suudab kehastuda tunni aja jooksul nii lumehelbekeseks, värviliseks pühademunaks kui ka naiskodukaitsjaks. Ta laulab ja tantsib nii Maakaitsepäeval, Taasiseseisvumispäeval kui ka kodus duši all. Ükski ringkonna üritus ei möödu ilma tema esinemiseta.

Metsas rahmeldaja: Tema tormab mööda metsi. Harva kui mõni nädalavahetus möödub tal linnas kiviseinte vahel. Reedel võtab ta toa nurgast juba teisipäeval pakitud seljakoti ja lebo ning seab sammud staabi poole, et saada relv ning istuda nägu maskeeringuga koos, DAFi kasti. Tegelikult polegi keegi tema õiget nägu näinud. Ikka on ta nägu musta-pruuni-rohelise kirju ja juuksekuumide asemel ehivad tema juukseid kõiksugused looduslikud oksad. Talle pole mingi piin istuda kolm päeva puu all ja vaenlast oodata ning nälja peletamiseks nosida NATO pakist pakutavat.

Enesetäiendaja: Tema nimi särab esimesena kõikide koolituste ja kursuste nimekirjades. Kodus ehivad tema riuleid erinevate koolituste tunnistused. Neid tutvustab ja eksponeerib ta erilise uhkusega. See liige teeb kindlalt vahet ringkonnal ja jaoskonnal. Tema teab täpselt kõikide ringkondade ja jaoskondade esinaiasi ning malevate pealikke. Ta on täpne, kiire ja korralik. Asjad on tal alati korras ja süstematiseeritud.

Suure õppimishimu ja teadmiste janu tuhinas kipub ta käima mitu korda ühel koolitusel. Aga üks iga kordamine on tarkuse ema.

Sellise kireva seltskonnana võib iseloomustada Sakala ringkonna liikmeskonda. Aga erinevused rikastavad, tugevdavad ning teevadki ringkonna elu huvitavaks.

Sõdurioskuste baaskursus 2015. Pilt: Aili Mägi.

TALLINNA RINGKOND

Berit Cavegn

2015. aasta algul oli Tallinna ringkonnas 273 liiget, aasta lõpuks kasvas see 10 inimese võrra. Eesmärgiks seatud 300 jäi aga 2016. aasta jooksul täitumata. Uusi liitujaid tuli küll peale päris hulgi, kuid aasta jooksul oli lahkujaid sama palju. Aasta lõpuks olime samas seisus, millega aastat alustasime. Uued liitujad on laia ulatusega, erinevatelt elualadelt ja vanusegruppidest. Liitujateks on olnud nii endisi kodutütreid kui ka juba elukogenud daame. Lahkujate seas on osaliselt tegemist pikaajase Naiskodukaitse tegevusest eemal olnud inimestega, osalt ka värskemate liitujatega, kes on aru saanud, et Naiskodukaitse ei ole ikkagi nende jaoks. Lisaks on mitmed Tallinna ringkonna liikmed läinud üle Kaitseliidu üksustesse või teistesse Naiskodukaitse ringkondadesse.

2015. aasta algul puhuti elu sisse seni uinunud Sadama jaoskonnale. Sadama jaoskond on üks vanemaid jaoskondi Tallinna ringkonnas ja algusaegadel tehti koostööd Meredivisjoniga. Kuna Tallinna malevas loodi just samal aastal ka Rannikukaitse üksus, siis leidsid Sadama jaoskonna liikmed kohe ka seal üksuses rakendust. Praeguseks on koostöö Rannikukaitsekompaniiga väga heal tasemel.

Eelnevalt vähemaktiivsed erialagrupid - formeerimine ja avalikud suhted - said endale uute grupijuhtide ja juhiabide näol uue hingamise. Nüüd võib öelda, et kõik meie erialagrupid toimivad tublide juhtide eestvedamisel paremini kui enne. Nii aastaplaanis kui ka jooksvalt toimub palju erinevaid üritusi ning grupijuhid on aktiivsed inimesed, kes tõmbavad oma entusiasmiga ka teisi kaasa. 2015. aastal suutsime oma osalemise aktiivsusega jõuda eesmärgile päris lähedale. Paberi peal unistasime, et 80%

Taasiseseisvumise 20. aastapäev 2016. Pilt: Merily Tammeorg

meie liikmetest käivad aastas vähemalt ühel üritusel. Tegelikuses käis väljas 79,3% liikmetest. Võrreldes eelmiste aastatega on kasv olnud märkimisväärne. Kindlasti on oma roll selles asjaolul, et terve ringkonna eesmärk oli tegeleda Naiskodukaitse tegevusest mingil põhjusel eemale jäänud liikmetega, kellest osa arvati organisatsioonist välja, kuid mõningad suudeti tagasi tuua. Individuaalsema lähenemisega on liikmed endale ka erialagrupi valinud. 67% kogu liikmeskonnast on endale tegutsemiseks eriala valinud.

Väljaõppe arengud

Nähes ja kuuldes Tartu ringkonna edukatest evakuatsiooniõppustest tekkis ka meie inimestel huvi ja tahtmine oma evakuatsiooniõppus läbi viia. Sadama jaoskonna esinaine algatusel kutsutigi Tartust koolitajad ja juba on tehtud esimesed plaanid ja koolitusedki 2017. aastal läbiviidavaks õppuseks.

Tallinna ringkonna naised käivad järjepidevalt ka TSOBKKI-il ja kes alustab, see ka lõpetab. Ka Kaitseliidu kooli kursustel oleme pidevalt esindatud. Tihti ei mahu meie kõik tahtjad kursustele. Kursuste tagasiside on aga vaieldamatult positiivne, sealt leitakse uusi häid tutvusi ning tullakse tagasi ülisuure motivatsiooniga Naiskodukaitse edasi tegutsemiseks.

Jätkuvalt pakub meie liikmetele huvi üleelamislaager. 2015. aastal oli see suvine, 2016. aastal varakevadine. Metsas müttamine on meie naiste jaoks väga sobiv tegevus - oleme alati esindatud ka Kaitseliidu õppustel. Põhjakonn saab meie naiste poolt toidetud, HUNT formeeritud ja lahkformeeritud, SIILI kommunikatsioon tehtud jne. 2015. ja 2016. aastal olime esindatud erinevates ülesannetes ka Kodurahu õppusel, kes oma üksusega väljas, kes tagalas.

Evakuatsiooniõpe 2016. Pilt: Berit Cavegn

Oma ringkonna liikmetele korraldame ka erialast väljaõpet ja täiendkursusi. Nii tootlustuse, side- ja staabi, formeerimise kui ka meditsiinigrupi juhid on tihedas suhtluses Kaitseliiduga, et tagada neile vajaminev toetus ja enda inimestele jätkusuutlik väljaõpe. Näiteks tootlustuse baasväljaõppe praktika toimub juba mitmendat aastat Kaitseliidu õppuste raames. Instruktooreid on meil endal üpris palju, kuid kogemus on tõestanud, et väga värskendav on aeg-ajalt teistest ringkondadest instruktorite laenamine. Kadestad me ei ole, meie instruktorid käivad vahetevahel ka väljapool Tallinnat oma teadmisi jagamas. Kultuurigrupi juhid on meie liikmetele leidunud palju huvitavaid ja tihtipeale tasuta meelelahutusvõimalusi ning spordigrupi juhtide suure töö tulemusena oleme juba aastaid esindatud suurematel rahvaspordiüritustel ja naudime oma ringkonna nüüdseks juba traditsiooniliseks saanud spordivõistlust Xena Reid ja laskevõistlust Jane Bond. Laskesport on üldiselt viimastel aastatel jälle populaarsem ja esmaspäeviti on usin punt naiskodukaitsjaid ikka lasketiirus.

Baasväljaõppe mooduleid oleme viimasel kahel aastal viinud läbi vastavalt vajadusele ehk 2015-2016 aastal oli nõudlus nii suur, et viisime mõlemal aastal kõiki mooduleid läbi kaks korda ning teeme seda ka edaspidi. Osaliselt kaasasime ka teiste ringkondade liikmeid, seda nii instruktorite kui õppurite näol. Tänu topeltmoodulitele kasvasime ka oma ringkonna BVÕ läbinute arvu 64%-le.

2016. aastal korraldatud üritustest sai huvitavaimaks ja oodatust populaarsemaks Lääne jaoskonna poolt välja käidud ja korraldatud küberkaitsekoolitus, kus oli ligi 25 osalejat. Tagasiside ürituse kohta oli niivõrd positiivne, et korraldajad on juba tulevaks aastaks jätkukoolituse planeerinud.

Iga-aastaselt oleme tegelenud ka heategevusega. Meil on juba traditsiooniks saanud käsitöösõõsemete heategevusmüük Tallinna maleva laste jõulupeol. Juba kolm aastat järjest on heategevusmüügi tulu annetatud Märka ja Aita heategevusfondile, mis

Vasakul: Tootlustuse erialavõistlus 2016. Pilt: Berit Cavegn
Paremal: Sõduriõpe 2016. Pilt: Heidi Tormet

toetab lapsi, kes on kaotanud ühe või mõlemad vanemad. Hea meel oli näha, et avalike suhete grupi juht Annely Koolmann viis meie heategevusprojekti uuele tasemele. 2016. aastal käisid "Märka ja Aita" fondi eestvedajad tutvustamas fondi tegevust, ning sai kokku lepitud edasises koostöös ja uued projektid on veel kindlasti tulemas. Sel aastal oli lisaüllatuseks meie instruktori Maret Valneri algatus teha poest ostetud valmis kommipaki asemel isekomplekteeritud "Naiskodukaitse 24-minuti pakk", mis oli inspireeritud kaitseliitlastest emmedele ja issidele õppusteks tehtavatest 24-tunni pakkidest.

Tallinna naised olid väljas ka Sinilille kampaania raames. Tallinnas toimus mitu suuremat kampaania üritust, näiteks Sinilillejooks ja Veteranirock. Tuli välja, et peale sinilillede müümisega raha kogumise, olime vajalikud ka teisiti - paljud veteranid tundsid end meiega niivõrd turvaliselt, et said oma sõduriajast rääkida ning sellega oma hinge jagada. Kuulsime palju lugusid nii Nõukogude Liidu armees veedetud ajast kui ka rahuvälvemisioonidest.

2015. aastal osalesid Tallinna ringkonna liikmed vaid vähestel üleriigilistel erialavõistlustel. 2016. aastal nägid nii ringkonna esinaine, instruktor kui ka erialagruppide juhid rohkem vaeva võistkondade komplekteerimisega ja olime esindatud kõikidel erialavõistlustel. Meie korraldatud toitulustuse erialavõistlus oli väga menukas. Juba ainuüksi korraldamisega oli seotud ligi 20 inimest.

Oleme palju rõhku pannud vabatahtlike juhtide arengule. Ringkonna juhatuse on püüdnud motiveerida vabatahtlikke juhte psühholoogiliste, juhtimisalaste ja eneseväljendamisoskuste kursustega ning meeskonnamängudega. Suviti oleme korraldanud vabatahtlike juhtide õppepäevi. 2015. aastal kutsusime koolitajaks E. Rütli, kes rääkis meiega väga mõtlemapanevatel teemadel nagu "Konflikt, võim, läbirääkimised lepitamises" ja "Väärtused ja emotsioonid kui kontakti motivaatorid". Tegime grupitöö ja vestlusringi, kus arutasime erinevate isiksustüüpide üle ja proovisime aru saada sellest, et mida meie ütleme ei pruugi ilmtingimata olla see, mida teine kuuleb. Päeva lõppedes arutasime oma ringkonna muresid ja rõõme. 2016. aastal pidasime kahepäevalise ürituse - esimesel päeval arutasime ringkonna asju ning valmistamise ette meie juhtide jaoks olulised punktid uues ringkonna arengukavas ning teiseks päevaks kutsusime koolitajaks H. Guthani, kes rääkis meile juhi rollist ja tähtsusest, enesejuhtimisest ja teiste juhtimisest ning uuenduste kaasa minemisest ja sisekliimast. Väliskoolitaja kaasamine oli vabatahtlikele juhtidele väga motiveeriv. Peale selle viime iga-aastaselt jätkuvalt läbi ka juhtide seminare, kus vabatahtlikud juhid saavad rääkida oma jaoskonna või erialagrupi tegemistest, plaanidest, muredest ja rõõmudest ning ka teiste üksustega kogemusi vahetada.

2016. aastal valmis ka Tallinna ringkonna arengukava aastateks 2016-2020. See määrab ära meie eesmärgid järgmisteks aastateks. Lisaks annab esinaine välja ringkonna aastakäske, kus on ka jaoskondade ja erialagruppide täpsusega ära toodud iga üksuse ülesanded. Näiteks 2017. aastal keskendume oma ringkonna sisesele koostööle - suuremad üritused viiakse läbi jaoskondade koostöona.

Organisatsiooni oleme tutvustanud ning sealjuures teinud ka värbamistööd suurematel ja väiksematel traditsioonilistel üritustel. Eelpool sai mainitud Sinilillekampaania, peale selle on Tallinna naised kohal perepäeval Teletorni juures, Lastekaitsepäeval Loomaaias, Teeviidal. Toompea jaoskonna naised käivad toitulustamas ja sealjuures ka end tutvustamas Piritä linnaosa päeval. Lisaks oleme käinud näiteks Kadaka lasteaias end tutvustamas. Igal aastal oleme esindatud Vabariigi aastapäeval, lipupäeval

Pika Hermani torni juures hommikusel lipuheiskamisel ja muudel kalendripühadel.

Aeg-ajalt teeme aga lõbusaid ja motiveerivaid üritusi ka endale. Nii said näiteks vabatahtlikud juhid 2016. aasta lõpul kokku Exit Roomis ja tegid pääsemiseks naiskonnatöö ülesandeid erinevates õudust täis ruumides. Akadeemiline jaoskond korraldas pannkoogipühapäeva. Lääne jaoskond leidis aktiivse tegevuse õues - juba kolm aastat on korraldatud motivatsiooniüritust Geopeitus. Nõmme jaoskond kutsus oma liikmed kokku Metsanurme-Üksnurme ajaloo- ja loodusõpperajal. Suviti kutsub kultuurigrupp meid Võsu majja puhkama. 2015. aastal olime kutsutud Nõmme jaoskonna esinaise töökohta Orbital Voxi dublaažistuudios multikate maailmaga tutvuma.

Talisupluse õpe 2015. Pilt: Maris Soonsein

TARTU RINGKOND

Triin Viltrop

*Terekest kõik kallid kaimud
Tahame teil anda aimu
Vesta kuulsusrikast lugu
Tegijaks kus naiste sugu.*

*Asi pole pelgalt maitstes
Kõne all on kodukaitse
Naiste kodukaitse keiss
Seega – lugu tuleb meist.*

Naiskodukaitse taastamise 25. aastapäeva puhul Sirje Rebane.

Tartu ringkonnas on 2015. ja 2016. aasta möödunud tegusalt ning tõiselt. 2015. aasta algus tõi muudatusi ringkonna juhtimises – kahe ametiaja, kuue aasta järel võttis ringkonna esinaise Virge Prank-Vijardi ametikohustused üle siinkirjutaja. Ülikoollinna ringkonna pikaaegse juhtimise järel tegutseb Virge edasi Naiskodukaitse ajalookomisjoni liikmena ning minul on olnud võimalik jätkata oma eelkäija head tööd ringkonna arendamise teel.

Alustasime 2015. aastal 205 tegevliikmega ning 2016. aasta lõpuks oli meid 211. Lisaks rõõmustame viie noorliikme, 17 toetajaliikme ja meie kolme väärrika auliikme üle. Tegelikult on aga Tartu ringkonnaga liitujaid olnud viimasel kahel aastal rohkemgi kui absoluutarvud seda lubavad näha - kokku 27. Tänu vabatahtlike juhtide pühendumisele ning tublile tööle on nii mitmedki erinevatel põhjustel organisatsioonist võõrdunud liikmed kasutanud võimalust oma liikmelisus peatada, lahkuda, vahetada ringkonda või leidnud tee tagasi uute tegevuste juurde. Seega oleme teinud olulisi samme selles suunas, et meie liikmed tõesti oleksid meiega ning leiaksid endale sobilikud tegevusalad ja võimalused. Vabatahtlikud juhid jaoskondades ning eriala-

Anname Au! kampaania avaüritus 2016. Pilt: Monika Ristisaar

Elva jaoskonna aastakoosolek. Keskel vormis vasakul jaoskonna esinaine Marina Liinar, paremal aseesinaine Inge Leitu. Pilt: ringkonna fotokogu

gruppides on andnud tubli panuse, et meie liikmeskond oleks aktiivne, tegutseks valitud erialal ning iga liige leiaks oma koha Naiskodukaitstes ning samas suunas plaanime jätkata ka edaspidi.

Pikaaegne eesmärk taastada Naiskodukaitse tegevus Elvas on samuti saanud 2016. aasta veebruaris täidetud. Elva jaoskond on alustanud uuesti hoogsalt, loonud kontaktid malevkonnaga, võtab osa kõikidest ringkonna ettevõtmistest ning koondab teotahtelisi ja aktiivseid liikmeid.

Baasväljaõpe kui meie esmane ning kõige olulisem väljaõpe, omab kindlat kohta nii Tartu ringkonna kevades kui sügises – oleme järjepidevalt kõiki mooduleid läbi viimas kahel korral aastas. Meie ringkonna suuruse tõttu on see praktika ennast õigustanud ning ilmselt seni kuni organisatsioon stabiilselt kasvab ei ole põhjust teisiti meie ringkonnas toimetada. Suudame seeläbi kiiremini tagada igale liikmele nende kõige esimese oskuste baasi, mille põhjal on võimalik teha otsuseid oma edasiste tegutsemissuundade kohta organisatsioonis.

Hea meel on tõdeda, et baasväljaõppe läbiviimisel saame suures osas kasutada oma ringkonna aktiivseid ja ka teistes ringkondades hinnatud instruktoreid. Samavõrd tore on, et head suhted kodumalevaga on suurendanud sõprade hulka, kes meile ikka vajadusel appi tulevad ja nimekiri Naiskodukaitse toetajatest ainult pikeneb. Tamme malevkonnast Tenno Mätlik, Arvi Uiga, Hanno Vissel, Vahur Saarnits, Madis Kask, Ain Ehari, Rein Essa, Tarmo Pihlik, I malevkonnast Rene Biene, Aleksandra Zaverjuhha, Kristjan Bachman, Elva malevkonnast Marko Tiirmaa, maleva staabist Sander Silm, vanemveebel Marek Sakson, noorkotkas Kristo Valge ja veel mitmed teised. Küll juba 2014. aasta lõpul jõudsid Tartu malevasse uus malevapealik major Kalle Köhler ning staabiülem major Rene Lepik, kelle eestvedamisel on alustatud Naiskodukaitsele uudsete tegevussuundade väljatöötamist. Eelkõige major Lepiku lisatöötunde nõudnud väljaõpe on esimesi vilju kandnud, evakuatsiooniõppus

Kerli Prants on meie spordigrupi juht, kelle organiseeritud sõdurioskuste moodul 2015. a ja laagrirutiinide õpe 2016. aastal said ringkonna aasta üritusteks. Pilt: Kadi Kangur

*Vasakul: Piret Valge. Pilt: erakogu
Paremal: Marit Birgholts. Pilt: erakogu*

Sipelgas on kanda kinnitanud Tartu ringkonna tööplaanis ning vaikselt oleme alustanud oma teadmiste viimist ka teistesse ringkondadesse.

Kõikidel jaoskondadel on tänaseks olemas oma kokkupuutepunktid vastavate Kaitseliidu üksustega ning koostööd tehakse nii maleva iga-aastaste traditsiooniliste ürituste korraldamisel kui toetatakse üksteist muudes valdkondades.

Kodutütarde kaasamine ringkonna üritustele on samuti saanud uue hingamise. Vanematele kodutütardele pakume võimalusi osaleda ka meie väljaõppeüritustel ning tegutseme koos Anname au! ja Maakaitsepäeva heategevuslike projektide raames. Initsiatiivi kodutütarde kaasamiseks meie tegevustesse on tänaseks üles näidanud väga mitmed ürituste korraldajad ning see on igati tervitav ja võimaldab tutvustada kodutütardele Naiskodukaitse mitmekülgset. Üha rohkem naiskodukaitsjaid leiavad võimaluse panustada kodutütarde traditsioonilistes kevad-, suve- ja jõululaagrites.

Maakaitsepäeva heategevuslikust loteriist on saanud traditsioon – toetame igal aastal maakaitsepäeva ürituse toimumiskoha haldusalas (vallas või linnas) tegutsevat abivajajat ning 2015. aastal Tartus toimunud ürituse järel annetasime loteriitulu Tartu Naiste Varjupaigale. 2016. aastal tähistasime maakonnas 23. juuni võidupüha Ilmatsalus ning sel korral kinkisime loterii tulu Ilmatsalu Lasteaiale muusikariistade ostmiseks. Iga aastaga läheb loterii korraldamine hõlpsamini, sest ka kohalikud omavalitsused on hea meelega kätt külge panemas ning abistamas sponsorite leidmisega. Kuna eesmärk on olnud igal aastal hea tegemine, siis halvasti välja kukkuda ei saagi ning jätkame heategevuslike algatustega ka edaspidi.

Aasta kõige-kõigemate tiitleid on Tartu ringkonnas jagatud iga aasta lõpus alates 2007. aastast ning ka viimased kaks ei ole selle poolest erandid olnud. Lisaks oleme tunnustanud ka omal erialal kõige tublimaid tegijaid. Märka kaasvõitlejat printsiibil tõstatatud kandidaatide seast said viimasel kahel aastal tunnustatud järgmised tublid tegijad:

2015

Aasta tegija – Monika Ristisaar, Eva Nessler

Aasta tõusev täht – Kärt Viltrop

Aasta toetaja - major Rene Lepik

Aasta üritus –baasväljaõppe sõdurioskuste moodul (vastutav korraldaja Kerli Prants)

Aasta algatus – evakuatsiooniõppus Sipelgas 2015

2016

Aasta tegija – Kerli Prants, Monika Ristisaar

Aasta tõusev täht – Marina Liinar

Aasta toetaja – Madis Kask, Kristo Valge

Aasta üritus – Laagrirutiinide õpe (vastutav korraldaja Kerli Prants)

Üle-eestiliseks aasta naiskodukaitsja kandidaadiks oleme esitanud 2015. aastal vankumatu Naiskodukaitsse patrioodi, meediku, kodutütarde abilise ning igas heas mõttes tegija Marit Birgholtsi ning 2016. aastal erakordse organisaatori, aktiivse instruktori ja alati särava naiskodukaitsja Piret Valge.

2015. aasta veebruaris taastas Tartu ringkonna jaoskondadest esimesena oma ajaloolise järjepidevuse Akadeemiline jaoskond, kes määrati ennesõjaaegse kolmanda ja neljanda jaoskonna õigusjärglaseks, asutamiskuupäevaga 18. mai 1925. Seeläbi oli akadeemikutel võimalik tähistada oma jaoskonna 90. aastapäeva ja tegid nad seda kolmiküritusega, millest üheks osaks oli väga palju sisulist arutelu ja mõtlemisainet pakkunud minikonverents, kus esinesid sõnavõttudega presidendi julgeolekunõunik Merle Maigre, sotsioloog Juhan Kivirähk, Kaitseliidu Kooli tolleaegne inimressursside arendamise õppesuuna juhataja ja endine Akadeemilise jaoskonna esinaine Evelin Verš ning Akadeemilise jaoskonna tegevliige Triin Tõnsing. Järgnenud aktus ja meeolukas piduõhtu näitasid veelkord meie naiskodukaitsjate head kaasamis- ja korraldamisoskust ning jätsid sooja tunde veel pikaks ajaks.

Kui 2015. aastal korraldas Tartu jaoskond laagrirutiinide õpet veel ainult oma jaoskonna liikmetele, siis 2016. aastal lülitasime selle väljaõppeürituse ringkonna tööplaani ning spordigrupi eestvedamisel toimuv militaarsete suunitlusega nädalavahetuse pikkune õpe toimub loodetavasti traditsiooniliselt kõikidele huvilistele ka kõikidel järgnevatel aastatel. Väga palju positiivset järelkaja saanud laagrirutiinide õpe on saanud võimalikuks just tänu spordigrupi juhi Kerli Prantsi initsiatiivile ning heale koostööle kaitseliitlastega. Loodame ka edaspidi sel moel täiendada oma liikmete toimetuleku oskusi looduses ning ühtlasi näidata, et me kõik saame hakkama teistsugustes oludes. Lisaks, ehk leiab nii mõnigi meist endas julguse toetada oma panusega mõnd Kaitseliidu üksust.

Laskeväljaõppe edendamiseks jõudsime oma ringkonnas ametliku laskeväljaõppekoordinaatori ametisse nimetamiseni ja 2016. aastast täidab seda ülesannet Signe Viggor. Sellele eelnevalt toimus tänu vabatahtlikule laskeinstruktorile Eva Nesslerile ringkonna laskeväljaõpe ja laskevõistlus 2015. aasta kevadel, kus osalesid kõik ringkonna jaoskonnad. See oli väga meeolukas ning laskmiskogemust pakkuv üritus väga mitmetele meie liikmetele.

Sporditegevuses oleme endiselt tublid – tervispäevad ja üldise kehalise ettevalmistuse treeningud ringkonna liikmetele on aidanud teadvustada liikumise vajadust ning olulisust. Lisaks on meie liikmed esindanud edukalt nii Kaitseliitu kui malevat väga erinevatel spordivõistlustel. Näiteks nii 2015. kui 2016. aastal aitasid meie naiskodukaitsjad Tartu maleval võita sõjalise kolmevõistluse meistrivõistlusi ning mõlemad spordiaastad kulmineerusid Tartu malevale parima spordimaleva tiitliga ning selleski on Tartu ringkonna liikmetel oma roll olnud. Olgu öeldud, et Kaitseliidu aasta nais-sportlane aastal 2016 oli just Tartu ringkonna naiskodukaitsja Helen Saal.

2016. aasta võidupühal oli meie ringkonnal samuti võimalus osaleda paraadil Võrus. Suurejooneliselt lubasime Võrru sõita terve rühma suuruse üksusega ning nagu lubatud nii ka tehtud – 29 naiskodukaitsjat Tartust Võrru ka sõitis. Väga mitmetele meist oli see esimene paraadikogemus, kuid tänu eelnenud põhjalikule ettevalmistusele veetsime meeolukalt aega Võrus ning lõpetuseks jõudsime kaunistama ka oma maakonna maakaitsepäeva, kaasas kiidusõnad meie enda maleva pealikul, kellele meie sooritus ainult positiivselt silma jäi.

Avalike suhete erialagrupi eestvedamisel kutsume endiselt regulaarselt kahel korral aastas potentsiaalseid liikmeid külalisõhtutele meiega tutvuma, püüdes seda teha igal korral natuke erinevalt ning põnevalt. Ühtlasi oleme ka üle-eestiliselt silma jäänud Anname au! kampaania avaürituse korraldamisega Tartus. 2016. aastal õnnestus pälvida just sellega suurt meediatähelepanu ning loodetavasti tuua nii Anname au! heategevuskampaania kui Naiskodukaitse rohkemate kaasmaalaste teadvusse. Suuremat tähelepanu oleme hakanud pöörama oma tegevuse kajastamisele sotsiaalmeedias ning avalike suhete grupp on selles vallas ette võtnud mitmeid põnevaid tegemisi. Ikka kümme korda kuulsama Naiskodukaitse nimel.

20. septembril 2016. aastal möödus täpselt 25 aastat Naiskodukaitse taastamisest ja selleks puhuks korraldasime ka temaatilise piduõhtu. Ühe osana esitlesid jaoskonnad oma kingitusi ringkonnale ja Tartu jaoskonna kingitusest Naiskodukaitsja välimäärast saame lugeda, et „Naiskodukaitsja ehk kodu kaitsev naine (*Domus feminum defensor*) on eestimaalaste sugukonda, Kaitseliidu perekonda kuuluv naise liik. Naiskodukaitsja on vapraim Eestis elav ja vägevaim Euroopa mandriosas elav naise liik. Laia levila tõttu eristatakse mitmeid naiskodukaitsja alamliike, mis erinevad näiteks kasvu, kolju kuju, karvkatte värvuse ja mitme muu morfoloogilise tunnuse poolest.“ See lustlikult koostatud välimääraja valmistas rõõmu kõigile ning kirjeldab väga mõnusas võtmes kõike seda, mille eest seisame ning kes oleme.

Arenguruumi ja –võimalusi on õnneks alati, ent viimast kahte aastat saame meenutada kui tegusaid ning kvaliteedile suunatud. Püüame järjest enam efektiivselt panustada Naiskodukaitse kui riigikaitseorganisatsiooni eesmärkide täitmisesse ning tagada, et iga meie liige leiaks selleks kõige sobilikuma viisi.

VALGA RINGKOND

Heili Mets, Mari Mõttus

Valga ringkonna liikmete arv on kahe viimase aasta jooksul kasvanud tublisti: 2015. aasta alguseks oli meie ringkonnas 94 liiget, nende hulgas 1 noorliige ja 1 toetajaliige. Sama aasta lõpuks oli meid juba 103, seega olime suutnud ületada maagilise 100 liikme piiri. Tundub, et selle piiri ületamisel hakkas liikmeid justkui iseenesest juurde tulema. 2016. aasta lõpetasime 119 liikmega, neist 1 noorliige ja 7 toetajaliiget. Nüüd võime uhkeldada ka oma esimese meessoost toetajaliikmega. Samas olime enda hulgast aasta jooksul välja arvanud lausa 6 liiget.

Liikmeskonna suurenemine on kindlasti oma mõjutuse saanud naiskodukaitsjate tegevuse aktiveerumisest kogu riigis, oleme muutunud nähtavamaks läbi erinevate tegevuste – olgu see siis marssimine paraadirivis, supikatla juures toimetamine kogukonnaüritustel, meie tegemisi tutvustavatel üritustel kaasalöömine, vms.

Väljaõppe prioriteetideks on meil baasväljaõppe kõikide moodulite läbiviimine ringkonnas. Lisaks sellele oli 2015 ja 2016 erilise tähelepanu all veel avalikud suhted ning õpetamise kvaliteedi parendamine. Nii 2015. kui ka 2016. aastal õnnestus meil läbi viia kõik neli moodulit. 2015. aasta oli baasväljaõppes ka osalejate poolest väga hea aasta, kõikidel moodulitel oli arvestatav hulk inimesi osalemas. Samas, tehes tagasivaadet, siis osalejate arv kõigubki meie ringkonnas aastase intervalliga. 2015 aasta kevadel saime kaks uut instruktorikursuse läbinud tegevliiget ning suureks rõõmuks läks üks neist edasi ka Naiskodukaitsse organisatsiooniõpetuse instruktori kursusele ning sooritas ka praktika. Tänu nendele koolitustele suurenes meie ringkonnasisene suutlikkus viia läbi mitmekesisemat ja kvaliteetsemat väljaõpet.

Uue moodulina hakatakse koolitama ohutushoidu, selles vallas püüame ka meie oma ringkonda koolitada vastavaid instruktoreid, et millalgi täies mahus V moodulit oma ringkonnas õpetama hakata. 2016. aasta lõpuks oli meil üks oma väljaõppinud ohutushoiu instruktor olemas.

NKK Valga rk naised Pitka retke lõpujooksul 2015. Pilt: Urmas Kask

Videokoolituse, ajalooseminari ja avalike suhete grupi juhtide õppepäeval osalemine on saanud täiendust 2016. aastal Alu kooli kursuste AVE I ja II põhjal. Aastale pani punkti avalike suhete grupi õppepäev Kehtnas, kus kõike eelnevalt õpitut praktiseerida sai.

Kahjuks peame tõdema, et erialagruppide töö ei ole meie ringkonnas täit hoogu sisse saanud, mõned grupid ei ole tööle hakanud – ilmselt oleme pikalt hoogu kogumas. Perioodil 2015/2016 oli kõige tegusam toitlustusgrupp, vähesel määral toimetas ka meditsiinigrupp. Märkimist väärib ka formeerimisgrupp, kes tegutseb koos malevaga iseseisvalt.

2016. aasta uueks väljakutseks oli esimest korda osalemine kodukohvikute päeval. Kodukohvikute päev toimus juunis Tõrvas ja juulis Valgas. Pakkusime traditsioonilisi sõdurisööke ja tegevusi, millega tegelevad meie liikmed. Populaarseks osutusid ekskursioonid koos giidiga maleva staabihoonetes. Kuna Valga kodukohvikute päev läks edukalt, siis toimus talve hakul järelkajana ka Valga kodukohvikute talvine kohvikute kokkutulek, kus kõik kohvikud majandasiid ühtses ruumis.

2015. aasta oli meie ringkonna jaoks veel üks harukordne aasta, nimelt osales meie ringkonnas lausa kaks võistkonda Naiskodukaitse koormusmatkal, seda polnud veel siiani juhtunud. Suurim üllatus tuli aga võistluse lõpetamisel, kui meie ringkonna võistkonnad töid ära kaksikvõidu, ning lunastasid pääsme osaleda 2015. aastal Pitka luureretkel. Oleme uhked oma naiste üle. Ka 2016 osales meie ringkonnast kaks võistkonda koormusmatkal, kahjuks eelmise aasta tulemust korrata ei õnnestunud.

Vaatamata sellele oleme püüdnud osaleda kõikidel vabariiklikel üritustel ja võistlustel, nii saame ette näidata ka 2015. aasta side- ja staabiassistendite erialavõistluse kolmanda koha. Arvestades, et eelnevatel aastatel ei olnud meil võistkonda välja panna, siis on ka see väga tubli saavutus.

Jätkunud on ka traditsioonilised üritused nagu naistepäevale pühendatud laskevõistlus ja emadepäeva tähistamine koos kodutütardega.

Naiskodukaitse toitlustuse baasväljaõpe NK ja KT suvelaagris 2016. Pilt: Urmas Kask

Malevale oleme abiks ja arvestatavaks jõuks peamiselt formeerimises. Valgamaa maleva kahe formeerimismeeskonna juhid on meie ringkonna naised, lisaks veel loomulikult pooled meeskondade liikmed. Sõjaaja struktuuris kohtade täitmisega oleme ka alustanud, ühe kompanii kõõgimeeskond on mehitatud naistega ja samuti ka meditsiin. Lisaks toetame malevat loomulikult kõiges muus, millega tänapäeval tegeletakse. Heaks tavaks ühisüritusena on iga-aastane Maakaitsepäeva korraldamine. Kuna see on roteeruv üritus, on igal aastal korraldajaks erinev KL kompanii ja NKK jaoskonna korraldustoimkond. Sellised üritused liidavad naiskodukaitsjaid ja kaitseliitlasi ühiseks pereks. Malev on saavutanud 2015. ja 2016. aastal malevate arvestuses kõrged kohad spordis, ka meie panus on seal märkimisväärne. Nagu me ise korraldades Naiskodukaitse üle-eestilist üritust kaasame sinna appi meie mehi, nii toetame ja aitame ka maleval korraldada Kaitseliidu-üleseid üritusi. Järelikult olemegi üks suur ja üksteist toetav pere.

Anname au! kampaaniasse panustasid jätkuvalt ka Valga ringkonna naised. Sinilillede või käepaelte müügile aidati kaasa ka siis, kui antud ese juba olemas oli ning ei peetud paljuks veel kord annetuskarbi juurest läbi astuda, et oma panus anda.

Mida rohkem käid ringi, seda rohkem tuleb ka põnevaid ideid. 2015. aasta lõpus tuli ühel naiskodukaitsjal mõte, teha maakonna aasta ema tiitli saajale kingituseks heegeldatud õlarätik, mis aitaks ringkonda veelgi nähtavamaks teha. Rätiku valmistamisega oli otseselt seotud viis naist, igast jaoskonnast üks heegeldaja, kelle teha oli teatud arv lillemotiiviga tükke ning üks naiskodukaitsja pani selle rätikuks kokku ning kodutütred aitasid narmaid teha.

2015. aastast meenutab Raili Pöder: *Mida teha sõbrapäeval? Hakkab juba tüütuks muutuma kinkida lilli, mõmmisid ning süüa šokolaadi. Õnneks korraldasid Tõrva jaoskonna naised sõbrapäeval orienteerumismatka Tõrvas, kuhu koos sõpradega minna. Tõrva kultuurimaja juurde kogunes kaheksa võistkonda, kus liikmeid kaks kuni viis, nii naiskodukaitsjaid, kaitseliitlasi, kodutütred, noorkotkaid kui ka linna-rahvast. Rajale said võistkonnad minna iga viieteistkümneminuti järel ning otsima tuli hakata kaardile märgitud kaheksat punkti. Leitud punktides ootasid meid ees mõnusad ülesanded. Tore oli märgata akendele ilmunud pealtvaatajaid. Stardis öeldi ettehoiatavalt, et viimases punktis ootab meid saun, kuid kahjuks ei saanud meie sauna, vaid pidime andma esmaabi saunalavale liiga kauaks jäänud neiule. Veel mõned sammud ja olimegi finišis. Kerge supp ja soe tee tegid niigi toreda ürituse veelgi mõnusamaks. Sõbrad rahul, ise rahul. Ka sellest üritusest on välja kujunemas traditsioon.*

Loomulikult ei saa üle ega ümber meie Pitka naistest. Nii 2015. kui ka 2016. aastal olid naised jälle rajal ja suisa kolm neist (Geiri Sperling, Marilyn Kahr ja Lisette Tohus) on olnud rajal kõigil kolmel aastal. Neljanda liikmena oli 2015. aastal Sigrít Säinas ja 2016. aastal toetas meid Jõgeva ringkond, kes lubas meie tiimi oma tubli ja aktiivse esinaise Heli Palgi.

2015. aastal kirjutas meie naistest Uno Minka Võrumaa malevast: *Noored naised, kes admiral Pitka luurevõistlused osalesid, jäid kohe silma. Esiteks olid nad ainsad naisvõistlejad ning nad pidasid vapralt lõpuni vastu. Südid naised.*

Rõuges Ööbikuorus tuli võistlejatel ronida raskel mäkketõusu takistusribal kümne meetri kõrgusele mäeservale mööda võrku. *Kostus küll hüüdeid: „Ei, enam ei jaksa!*

Esmakordselt naiskodukaitse poolt valmistatud õlasalli üle andmine Valgamaa aasta emale 2016. Pilt: Sigrit Säinas

Võhm on väljas! Nüüd on kõik!“ Ent publiku maruline toetus ja ergutused aitasid naistel ennast kokku võtta. Pärast väga lühikest pausi ootas ees granaadi täpsusviise. Et olukord oleks lahingule võimalikult sarnane, siis “lõhkesid mürsud“ ja pidevalt tärises läheduses kuuliprits“. Võistlejate head ettevalmistust oli tunda, sest enamus viskeid sooritati maksimaalse täpsusega. Sellega ei hiilunud isegi mitme võistkonna tugevama poole esindajad.

Erinevad võistlusmatkad ja luurevõistlused on meie ringkonnas üsna popid. Selle eest, et meie naised nii tublid on, peame tänama ka meie maleva mehi. Suur tänu Kaimole, et meil on nii tubli järelkasv ja aitäh ka kõigile teistele, kes on nõu ja jõuga meie naistele abiks olnud.

Seega au ja kiitus, sest võistkond on ka kõigil kolmel aastal lõpetanud ja kes teab, haavad hakkavad paranema ja ega võimatu ei ole, et 2017 me neid jälle stardis ei näe. Kuigi jah selleks on vaja eelnevalt võita koormusmatk.

13. märts 2016. aastal oli Valga ringkonna jaoks üks oluline päev, nimelt toimus siis ringkonnakogu ja senisel esinaisal Olesja Kaartil sai täis järjekordne ametiaeg. See oli kokku Valga ringkonna ajaloo juba kolmas ametiaeg Olesjal. Seega tuli valida uus esinaine. Olesja ise enam kandideerida ei soovinud. Uueks esinaiseks sai Mari Mõttus. Mari on Otepää jaoskonna taasisutajaliige ning 2011. aastast täitnud ka jaoskonna esinaise ülesandeid.

Lisaks kõigele muule mälestame ka meie oma ringkonnas inimesi, kelle üle me saame olla uhked ja tänu kellele me oleme ehk need, kes me oleme.

12. märtsil helisesid kirikukellad ning Eesti lippudega ääristatud teed hakkas liikuma rongkäik. Esireas sammusid kaitseliitlased Helme üksikkompaniist ning

Tõrva ja Tõlliste jaoskonna naiskodukaitsjad. Suunduti Vabadussõja legendaarse naiskangelase - luuraja ja halastajaõe, Vabaduse Risti kavaleri Salme Ilmeti (Bergmann-Peets) hauale. 10. märtsil möödus 120 aastat tema sünnist. Oma tädi elu- ja võitlusteest rääkis Kaupo Ilmet.

Salme Ilmet võttis aktiivselt osa naiskodukaitsesest Helmes, olles seal esinaiseks aastatel 1924-1927. Hauda jäid kaunistama lilled ja küünlad.

Maakaitsepäev Otepääl 2016. Pilt: Auli Kütt

VIRU RINGKOND

Seidi Lamus-Tšistotin, Kristel Kitsing

Viru ringkonda kuulub kuus jaoskonda: Rakvere, Viru-Nigula, Tapa, Simuna, Väike-Maarja ja Kadrina jaoskond. 2015. aasta alguseks oli Viru ringkonnas 129 liiget, 1 noorliige ja 1 toetajaliige, kuid sama aasta lõpuks tegevliikmeid 146, 2 noorliiget ja 1 toetajaliige. Rõõmu teeb, et samm-sammult kasvame - 2016. aasta lõpuks oli liikmeid 158 ja 1 toetajaliige. Suure juurdekasvu andis uue jaoskonna loomine, kus korraga liitus organisatsiooniga 7 uut tegevliiget.

Kahju muidugi, et meie kodutütred ei soovi liituda ringkonnaga. Esmalt valitakse õpingud, siis Kaitseliit ning lõpuks Naiskodukaitse.

Kadrina jaoskonna taasloomine

Kui suvehakul sai välja kuulutatud idee jaoskonna loomisest, ei kujutanud keegi ette, et naiste huvi nii suur võiks olla ja juba kuuga oli jaoskonna jagu liikmeid koos. Nii käisimegi juba enne ametlikku avamist juunikuus ära perepäeval Viimsis, et kõik mõnuses ja vabas õhkkonnas üksteist paremini tundma saaks õppida. 5. september 2016 sai meie ametlikuks sünnipäevaks ja enne uue aasta saabumist jõudsime korraldada mitu üritust: orienteerumise Neeruti metsas, enesekaitsekoolituse ja vahva jõulupeo. Uutel liikmetel on läbitud esimesed BVÕ moodulid ja suur töö ootab veel ees. Jaoskonnas on 12 tegevliiget, kellest 7 on päris uued ja 5 teistest jaoskondadest tulnud naised.

Väljaõpe

Võrreldes eelmiste aastatega suuri muutusi väljaõppes ei olnud. Baasväljaõppes oli õppurite piir ikka 14 kanti. 2016. aastal jäi ära sõdurioskuste moodul liikmete vähesuse tõttu. Täies mahus on baasväljaõppe läbinud 105 liiget.

Erialagrupid on moodustatud, kuid antud hetkel uued juhid puuduvad, kuid sellele vaatamata grupid töötavad. Eriti tublid on meie toitlustajad, meedikud, noortejuhid ja formeerijad.

Väljaõppel kasutame ikka oma vabatahtlikke ja maleva instruktoreid.

2015. – 2016. aasta KL kooli kursustel on osaletud tagasihoidlikult, kahe aasta peale kokku kaks instruktorit. Kadrina jaoskonna esinaine Seidi Lamus-Tšistotin ütles, et Kaitseliidu kooli instruktorikursus tuli talle kui pedagoogile väga suure üllatusena, sest poleks kunagi uskunud, et nii lühikese ajaga on võimalik inimestele õpetada seda, mida mõnikord õpitakse aastaid. See kursus võiks olla lausa kohustuslik kõikidele tegevõpetajatele teadvustamiseks, et eneseanalüüs ja tagasiside ongi õppimise aluseks.

Meie ringkond võttis eesmärgiks, et igas jaoskonnas oleks vähemalt üks mentorkursuse läbinud liige ja selle me ka saavutasime. Nüüd on kõikidel uutel ja ka turgutust vajavatel vanematel olijatel võimalus leida endale teejuht ja abiline, kes läbi mentorluse aitab õigel teel püsida ning eesmärgi saavutada.

Uueks koolituseks ja instruktorite koolitamiseks on ohutushoiukursus. Tundub olema põnev, kuid kahju, et meie ringkonnast koolitusel instruktoriks pürgijaid peaaegu pole. Kõigest kolm naist, kes soovivad osaleda ja läbida vastava koolituse.

Kui eelnevatel aastatel on esinenud auke vabariiklikel võistlustel osalemise osas, siis 2016 oli igati hea. Osalesime kõikidel võistlustel ja koormusmatkal olime väljas kahe võistkonnaga.

Tegevus

Viru ringkonna omapäraks on see, et toimetame õlg-õla kõrval 1. Jalaväebrigadiga ning see annab meie igapäevastesse tegemistesse-toimetamistesse teistsugust värvingut.

2015. aasta märksõnaks võiks olla SIIL. Kuna suurõppuse läbiviimise alad jäid Viru ringkonda, siis kaasati meie naised nii formeerimisse kui ka toitlustamisse, samuti staabiassistentidena Kaitseliidu meestele appi. Eriti hõivatud olid Simuna naised, kes hoolitsesid, et Avanduse mõisas tegutsenud staabil kõik vajalik olemas oleks.

Lisaks õppusele Siil olid Viru naised oodatud ka õppusele Kilp, Harju ja Viru malevate riigikaitselaagritesse, Pitka retkele, Kotkalennule.

2016. aastal särasid aga Väike-Maarja naised, kelle seas on palju meditsiini-instruktooreid ja kelle eestvedamisel viidi läbi 5. üle-eestiline Naiskodukaitse esmaabi erialavõistlus, kus 17 võistkonna konkurentsist selgitati välja parimad.

Igapäeva turvalisuse teadvustamise raames viis Väike-Maarja jaoskond läbi üheskoos Väike-Maarja kodutütardega ja koostöös Sisekaitseakadeemia Päästekolledži Päästekooli kutseõpetaja Ando Vainjärvega uppuja päästmise õppuse. Kogukonna turvalisusse on panustatud ka ehtides koduvallas Jakob Liivi pargis helkuritega kuusepuu, teadvustamaks koduvalla inimestele liikluses varitsevaid ohte ja aita-

Oleks endalgi selline... Pilt: Piret Rehe

maks pime aeg turvalisemalt üle elada. Kadrina naised õppisid aga politseinstruktori käe all enesekaitset.

Kui Simuna jaoskond alustab igal aastal traditsioonilise vastlapäeva pidamisega, siis Väike-Maarja matkab septembrikuus. Väike-Maarja jaoskonna sügismatk on ere näide koondumisest, tahtest jagada ühiseid väärtuseid ja kunagisi muljeid, tugevdada meenutuste ning ajaloolise mälu varal ühtekuuluvustunnet ja minna üheskoos edasi. Äntu Valgejärve parklast alanud sügismatk tõi mõnetunnisele rännakule ennast proovile panema rohkelt kolmeliikmelisi sõpruskondi, kes lahendasid viiekilomeetrisel matkarajal Naiskodukaitsse tegevust tutvustavaid ülesandeid.

2015. aastal sai taas elustatud Viru-Nigulas Jüriöö jooksu traditsioon. Aastaid organiseeris seda üritust Viru-Nigula Spordiselts koostöös kohaliku KL rühmaga, aga nagu ikka, mõni üritus sumbub ära. 2015 võtsime oma naistega kätte ja kutsusime selle ürituse taas ellu - muutsime rada, ürituse ülesehitust ja võib öelda, et kohalikud võtsid meie algatuse väga hästi vastu. 2016. aastal korraldasime sama üritust uuesti ja saime uusi huvitavaid ideid, mida järgnevatel aastatel kasutada.

Alates 2015. aasta sügisest toimuvad Viru-Nigulas igakuised tervisepäevad, mida organiseerib meie jaoskonna liige Ene Ehrenpreis. Nendel orienteerumispäevadel tutvume iga kord erineva Viru-Nigula valla külaga, liigume maastikul jala, ratastega, suuskadega (vastavalt ilmaoludele) ja täidame kontrollpunktides erinevaid ülesandeid ning vastame küsimustele selle küla kohta, kus parasjagu viibime.

Ka nooruke Kadrina jaoskond ei jäänud alla ja oktoobris kogunes Neeruti järvede äärde pea 30-liikmeline seltskond, et Orienteerumisklubi presidendi Kuno Rooba käe alla õppida selgeks A ja O, et mitte metsa ära eksida. Kohale oli tulnud nii teiste jaoskondade naiskodukaitsjaid kui ka kaitseliitlasi ja niisama uudistajaid. Nüüd peaks kompass ja kaart kõikidele sõbrad olema.

Maakaitsepäeval marssimas. Pilt: Kristel Kitsing

2016. aasta jääb meelde ka sellega, et vapper Viru naiste nelik osales Erna retkel. Kuigi võistlus tuli 9. kontrollpunktis katkestada, on siiski kõik väga positiivsed ja täisindu, et tulevikus taas rajale suunduda.

2015. aasta meeldejäävamaks motivatsiooniürituseks oli Tapa jaoskonna korraldatud etiketikoolitus, mis toimus restoranis. Lektor Raivo Riim pidas 30 inimesele kõigepealt teoreetilise loengu söögilaua etiketist ja sellele järgnes praktiline osa. Paljude osalejate meenutused on kergelt muigamapanevad, sest kunagi varem polnud inimesed end toidulauas nii kohmetuna tundnud. Kui pea oli lusikate, kahvlite, nugade, taldrikute ja klaasidega segamini aetud, oli söömine kujunenud teaduslikuks eksperimendiks – piiluti silmanurgast, mis lauanaaber teeb ja kas sai nüüd ikka õige kahvel või klaas haaratud.

Motivatsiooniüritustest traditsioonilisemad on Rakveres toimuvad käsitöökoolitused, kus Aili Vakker õpetab ka põnevaid taaskasutusnippe. Veel oleme kokku saanud eeterlike õlide nuusutamiseks ja sushi valmistamiseks. Ideid jätkub kindlasti ka tulevikuks.

Et kõik naised, kes on Naiskodukaitse ridadesse astunud, teevad vabatahtlikku tööd, mille eest ka tunnustust soovivad, paneme aeg-ajalt oma kaunid vormid selga ja näitame end teistele. Nii osaleme iga-aastaselt traditsioonilisel Maakaitsepäeval, kus marsime koos kaitseliitlaste, noorkotkaste ja kodutütardega. Tähistame Viru Maleva ja Naiskodukaitse Viru ringkonna aastapäeva ja ka Lääne-Viru maavanem Marko Torm on meie naise Naiskodukaitse aastapäeval võõrustanud ja kiitnud panuse andmise eest riigikaitse ja ühiskonna arengusse.

Aastal 2016 omistati Rakveres toimunud Lääne-Virumaa kodanikuühenduste konverentsil "Teen, sest hoolin!" „Sädeinimine 2016" nimetus Naiskodukaitse Väike-Maarja jaoskonna esinaisele Anneli Mikiverile innustunult kogukonda panustamise ja järjepideva kodanikukasvatuse edendamise eest maakonnas.

Koostöö ja heategevus

Meil on alati olnud hea koostöö noorkotkaste ja kodutütardega, sest eks nad ju meie endi lapsed olegi. Käime laagrites tagamas nii toitlustust kui ka meditsiini. KEAT laagrist on aga lausa saanud traditsiooniline toitlustuspunkt, kuhu Viru ringkonna naised ikka ja jälle tagasi oodatakse. Samuti oleme abiks kontrollpunktides, kus lapsed lahendavad varemõpitu kohta ülesandeid.

2016. aasta 4. mail korraldas Väike-Maarja jaoskond koos vallavalitsusega Ebavere tervisekeskuses heategevusmatka. Meie eesmärk oli koguda raha kolme koduvalla lapse muusikakooli aastamaksu tasumiseks. Lisaks kahele Simuna muusikakoolis õppivale noorukile soovisime abistada ka ühte Väike-Maarja muusikakoolis õppivat õpilast. Loomulikult suutsime eesmärgi saavutada!

Meie tiiva all on Porkuni kooli lapsed, kes on mõõduka ja raske intellektipuudega. Käime igal aastal koos noorkotkaste ja kodutütardega korraldamas neile laagrit, kus lapsed saavad uudistada nii varustust kui ka relvi. Selline läbikäimine annab ka meie noorteorganisatsioonide liikmetele võimaluse näha ja mõista, et maailmas ei ole kõik inimesed ühesugused ja et on ka teistsuguse mõtlemise ning käitumisega lapsi. Ka kogume mänguasju ja riideid Porkuni kooli heategevuslikuks jõululaadaks.

Osaleme ka iga-aastaselt „Sinilillekampanial“.

Üllar Saaremäe ja Anneli Mikiver maakaitsepäeval. Pilt: Kristel Kitsing

Laskevõistluseks valmis. Pilt. Piret Rehe

„Vigased pruudid“

Maire Laht

Kiirusega läheneb Naiskodukaitse spordivõistlus ja siis ühel hetkel hüppavad liikmed alt ja asemele tuleb otsida uued, sest registreerimine tehtud. Lõpuks võistkond koos.

On spordivõistluse hommik, naistele teatatud väljasõidu ajad ja kust kedagi peale võetakse. Ühe hetkega buss täis ja üle 200 kilomeetri sõitu ees.

Bussis käib äge ülesannete jagamine, kes mingit ala on võimeline sooritama. Vaidlused vaieldud, tekib pikk-pikk vaikus. Ühel hetkel teatab üks naistest: „Kõik ots ringi ja tagasi, me pole ju üldse endid treeninud.“ Lohutan: „Tähtis pole võit, vaid osalemine. Saate veidigi auru välja lasta.“ Vaikus ning jätkame sõitu.

Meie teekonnast on läbitud pool ja tehes kiired arvutused, jääb aega väikeseks kohvipausiks. Jätkame teekonda. Juba eemalt paistab Valga linnasilt. Natuke veel ja kohal. Leitud magamiskohad, asjad sisse tassitud, spordiriided selga ning jääme avamist ootama. Vaatavad, mis meil mutikestel siin teha!!!! Aga kui kohal, siis teeme ära.

Natuke veel ja esimene stardipauk antud. Siblime joosta, kuidas jaksame, hüppame ja arvestame kõikide ringkondade hüppajate kaugust oma laste või enda pikkusega. Kõigile elatakse kaasa. Nii läbitud mitu võistlusülesannet, lõuna läbi, kõht täis ja võistlus võib alata. Lõpuks on päev läbi ning ikka enam ja enam tunnevad naised, kuidas kondid valusaks jäävad.

Käes hommik, mõned võistlusülesanded veel ja...

Üha enam märkan, kuidas naised kangemalt liiguvad, lohutan: „Pole midagi, küll varsti kepsutate taas ringi.“

Ootame rivistust, et teada saada, kuidas läks. Võidurõõmus hüüatus: „Neljandad!“ Astume bussi poole, kui keegi keerab uuesti ringi, et veenduda, on see unes või ilmsi, et hästi läks.

Seda rõõmu ei suudetud varjata. Unustati isegi oma kanged kondid.

Kodukorstnad paistavad. Kodus.

Naist mehele üle andes ei osanud öelda muud: „Ära saatsid terve naise, tagasi saad vigase pruudi...“

Lahke naeratus vastu, naistele kallistused ja jätkame koduteed Rakvere poole.

VÕRUMAA RINGKOND

Merlit Aldošin

Naiskodukaitse Võrumaa ringkonnas oli 2015. aasta algul 131 liiget ning 4 jaoskonda (Võru, Antsla, Vastseliina ja Urvaste). Aasta jooksul liitus ringkonnaga 16 uut liiget ning lahkus või läks üle teise ringkonda ja Kaitseliitu 11 liiget. 2016. aasta alguses oli ringkonnas 136 liiget. Aasta jooksul liitus 10 uut liiget, lahkus või läks üle teise ringkonda 2 liiget.

2015/2016. aastal on peamiselt liitunud 25-40.eluaastates naised. Lahkutud on peamiselt välismaale või teise linna kolimise tõttu. Meile on juurde tulnud 2 meessoost toetajaliiget. 2016. aasta lõpus on Võrumaa ringkonnas 7 meessoost toetajaliiget, kes ka enamuses aktiivselt meid meie tegevuses toetavad.

Võrumaa ringkonna väljaõpe läbiviimine paraneb iga aastaga. Väljaõpet viivad läbi oma ala spetsialistid ning tagasiside on alati enamasti positiivne. Sõjalist väljaõpet viivad läbi meie toetajaliikmed, kes on tegevteenistuses Kaitseväes. Samuti on oluliselt suurenenud maleva ürituste tagalatoetus. Kui 2013/2014 käisime veel üpris vähe maleva üritustel toitlustamas, siis nii 2015. kui ka 2016. aastal oli see arv märkimisväärselt suurem. Naised toitlustasid nii Võrumaal toimunud üritusi kui käisid kaasas ka lahinglaskmistel Sirgalas mõlemal aastal. Suures osas võtavad meie naised osa ka formeerimismeeskonna tegevusest. 2015. aastal toimunud õppusel SIIL osales formeerijana 27 meie liiget. Samuti on tunduvalt paranenud esmaabi väljaõppe läbiviimine. Meie ringkonnas on juba neli esmaabi instruktorit, kes ka aktiivselt tegutsevad. 2016. aastal korraldati lisaks esmaabi BVÕ-le ka täiendõpe, kus terve päeva jooksul lahendati erinevaid situatsioonülesandeid. Tagasiside õppele oli ülimalt positiivne ning osalejatele see õppepäev väga meeldis. Edaspidi plaanitakse selliste õppepäevadega edasi minna ning korraldada neid rohkem kui vaid korra aastas.

Naiskodukaitse Võrumaa ringkonna võistkond 2016.aasta NKK Koormusmatkal Ida-Virumaal. Pildil vasakult Annika Rikas, Karme Hain, Ede Pähn ja Ruth Maadla

6.-24. aprillil 2015. aastal toimus Rootsi Kuningriigis Combined Joint Staff Exercise ehk multifunktsionaalne ja rahvusvaheline staabiharjutus, millest võttis osa umbes 1200 inimest. Selle rahvamassi sees oli ka Võrumaa ringkonna esinaine Kaisa Peedosaar, kes osales õppusel staabiassistendina. Kaisa meenutab õppust: „Õppus CJSE 15 oli üles ehitatud eeltreeninguna ja õppusenädaladena. Staape oli erinevaid ja erinevates asukohtades. Meie staabiks oli 4.MNMB. Teisel õppusenädalal tuli eestlasi juurde ning kümnekond Kõrgema Sõjakooli keskastme kursustlast olid meiega koos brigaadis tööd tegemas. Tööpöld oli staabiassistentidel suur – STEX/RCD (infolaud); TOC (lahingukeskus) ja FCP (eesmine juhtimispunkt). FCP harjutamine toimus lahingumasin CV-90-del. Lahingukeskuse (TOC´i) üks tööpäev tõi endaga kaasa näiteks üle 500 erineva infokillu laialipaiskamise meie brigaadi liikmetele. See oli raske õppus, kuid suurepärase kogemuse inimestele, kes tunnevad ennast staabi keskkonnas hästi. See on võimetus panna ennast proovile väga mitmel moel tundes nii kaasmaalaste kui ka välismaalaste tuge. Sellest õppusest osavõtmine oli privileeg ja loodetavasti saavad ka teised eesti staabiassistendid sellisest õppusest osa võtta.“

Aastal 2015 otsustasime, et võiksime ise Võru linnas lastekaitsepäeva üritust eest vedada. Lastekaitsepäeva 2015 „Kasvame koos“ korraldajateks said Naiskodukaitse Võrumaa ringkond ja koostööpartneriteks Võrumaa Lastekaitse Ühing, Lastekaitseliit, Võru Linnavalitsus, Politsei- ja Piirivalveamet, Maanteeamet, Päästeamet, Kaitseliidu Võrumaa malev. Sündmus leidis aset Võru Kesklinna pargis, kestis kolm tundi ning viimase minutini oli lapsi, kes veel ei tahtnud ära minna. Tegevusteks pakkusime välja meisterdamise, erinevaid viktoriine, mängu ja patsipunumist. Toimus kontsert ja moeshow, mille teemaks oli taaskasutus, esinejateks lasteaialapsed. Moeshow idee valmis Inge Järvpõllu projekti raames. Inge Järvpõld on Naiskodukaitse liige ning Võrumaa Lastekaitse Ühingu eestvedaja. Maavalitsuse esindajad rääkisid

2016.aastal võitis NKK Võrumaa ringkonna võistkond koosseisus (vasakult) Merlit Aldošin, Tanel Aldošin, Inga Niit Võru struktuuridevahelise laskevõistluse.

lastele hammaste tervisest, Võrumaa Päästeameti töötajad tegid suurepärase esitluse veeohutuse teemal. Kohal olid Lõvi Leo ja muidugi meie tublid naised, kes küpsetasid maitsvaid pannkooke. Ürituse raames jagati erinevaid infobuklette, kleepse, pastakaid, komme, jäätist. Eeldatav küllastajate arv oli 100 last, enamus neist tahtsid saada näomaalingut. Näomaalinguid tegi meie liige Marina Kõva oma lastega. Lastekaitsepäev möödus plaanipäraselt, vahejuhtumiteta. Tänu meie kaitseliitlastele, naiskodukaitsjatele ja politseiametnikele tundsim end turvaliselt, ka liiklus sellel ajavahemikul, kui toimus üritus, oli reguleeritud. Küllastajate rahulolu korraldatud sündmusega mõõtsime nende naeratuste ja paljude osalejate järgi tegevusnurkades. Marina Kõva sai lastekaitsepäeva korraldamisel hea kogemuse, uusi koostööpartnereid, positiivseid emotsioone, oma lastega ühist kvaliteetaega. Üksi ei ole keegi eriline tegija, parimad ettevõtmised sünnivad ikka koostöös teistega.

Aastal 2016 jätkus lastekaitsepäeva traditsioon, kuid seekord osalesime Võru linna lastekaitsepäeval projekti „Tunnen. Tean. Oskan.“ raames. Seekord oli meie ülesandeks vaid pannkookide küpsetamine lastele ning ühe ohutusosalase töötoa läbiviimine. Selleks valisime käepärastest vahenditest peakatte valmistamise, mis kaitseb suvel päikese eest.

24.07.2015 toimus Vastseliina jaoskonna eestvedamisel Vastseliina Noortekeskuses enesekaitse õppepäev. Õppepäeva viisid läbi Anti Pensa ja Dimitri Kulaga Politsei- ja piirivalveametist. Samade koolitajatega on õppepäeva ka varem korraldatud. Sellest õppepäevast võtsid osa ka Haanja rühma kodutütred ning Vastseliina üksikkompanii liikmed. Ühe korraga enesekaitset ei õpi, kuid ülevaade asjalikest nippidest ikka saadi.

2015. a detsembris oli Võru neljal julgel naiskodukaitsjal võimalus olla Kuperjanovi jalaväepataljoni ajateenijate NAK-i lõpurännakul testtiimiks. Rännaku toimumise aeg sobis vähestele ning oli minimaalne liikmete arv, keda rajale lasti. Rajale läksid Kaisa Peedosaar, Maie Vumba, Enely Jaani ja Heret Siidra. Pooltel neist puudus igasugune ettevalmistus rännakuks ning see kogemus oli neile esmakordne.

Meenutab Enely Jaani: *Kolmapäeva hommikul saime staabis kokku, et võtta välja relvad ning kohustuslik meeskondlik varustus ja pakkida söök rakmetesse. Suund võeti alguspunkti. Enne kui sinna kohale jõudsime tuli juba esimene takistus läbida, saada autoga mööda teele murdunud puust. Rajale saime mõned tunnid enne ajateenijaid. Meie liikumiskiirus ei olnud sõdurpoistega samaväärne, seega olime koos juba kolmandas punktis. Kontrollpunktides saime oma oskusi proovile panna. Meil tuli ületada jõge, visata granaati, ronida puu otsa, jätta meelde asju ning need diskosaalis kirja panna, toimetada varustus rindejoonele, relvi kokku panna. Kuues kontrollpunkt jäi meile viimaseks, milleni jõudsime üle soo minnes. Kuid rajal oli peale meie veel üks Võrumaa naiskodukaitsja, kes oli sel ajal ajateenistuses ning tegi rännaku lõpuni. Rajal kohtusime just kuuendas punktis. Saatsime ta heade soovidega teele järgmisesse punkti ning asusime ise koduteele.*

23. juunil 2016 toimus **üle-eestiline** maakaitsepäeva paraad Võru linnas. Nagu traditsiooniks on saanud juba kohalikel maakaitsepäevadel, nii ka seekord korraldas Võrumaa ringkond heategevusliku loterii, millega koguti raha Carolin Illenzeeri Fondile. Fond toetab teenistuses hukkunud või raskelt vigastada saanud kaitseväelaste lapsi. Loterii auhinnafondi panustas sadakond ettevõtet ja eraisikut, lisaks korraldas ringkond Teeme Ära 2016 talgupäeval käsitööalgud, kus valmistati loteriisse auhindu. Õnneloosil võitsid kõik pileti ostjad ja seega kujunes loterii Maakaitsepäeval ülimerituskaks. Heategevusliku loteriiga koguti 2028 eurot. Loteriisse auhindade kogumisega alustati juba aasta alguses ning sellega tegeles ringkonna tegevliige Mari-Liis Teppo.

Aastal 2015 maakaitsepäeva loteriid korraldades mõeldi Tilsi lastekodu lastele. Nimelt koguti raha, et nendega ühiselt toredalt aega veeta. Nüüdseks on saanud sellest ilus traditsioon. Esimene ühine üritus toimus 2015. aasta septembri lõpus, kui viisime lastekodu lapsed Võrumaal asuvasse Liikluslinna ja Nõiariiki. Koos veedeti terve pikk päev, mis oli täis naeru, seiklusi ning avastamist. Edasi jäid lapsed meile ikka südamesse ning juba detsembris kohtusime nendega uuesti. Nimelt valmistasime koos Võru noortekeskuses piparkooke ning ka kaunistasime need isetehtud glasuuriga. Piparkookide valmistamisest on saamas armas traditsioon, kas 2016. aastal käisime lastega piparkooke valmistamas. Sedakorda küll läksime Tilssi kohale, kus olid vastvalminud uued perekodud.

Naiskodukaitse Võrumaa ringkond on kirjutanud juba mitmendat aastat projekte Võru maavalitsusele. Südamenädala raames oleme korraldanud Võru linnas linna-orienteerumist. Puu- ja köögiviljakampaania raames oleme läbi viinud mitmeid õpitubasid. Ning 2015. aasta sügisel korraldasime ka alkoholibavade kokteilide õhtud nii Võrus kui ka Antslas. Kõigi nende ürituste jaoks oleme raha taotlenud Võru maavalitsuse projektidest ning läbi ürituste korraldamise tutvustanud ka Naiskodukaitse tegevust.

2016. aastal osales Naiskodukaitse Võrumaa ringkond ka Võrumaa spordiliidu korraldatavatel Võrumaa mängudel, kus erinevatel päevadel maakonna erinevates kohtades saab harrastuspordiga tegeleda ning osaleda erinevatel võistlustel ja ühtlasi ka koguda osaluskordi. Kümnekond sportlikult aktiivset naiskodukaitsjat moodustasid oma võistkonna, kes osalesid nii ratta-, kui ka orienteerumispäevakutel, erinevatel jooksuvõistlustel ja käisid ka lihtsalt terviseradadel. Aasta kokkuvõttes saavutas Naiskodukaitse Võrumaa Mängudel auhinnalise II koha.

2015.aastal korraldas NKK Võrumaa ringkond Võru kesklinnas lastekaitsepäeva. Pildil üks korraldajatest Marina Kõva tegemas näomaalingut.

Ringkondade juhatused ja revisjonikomisjonid 2015-2016

Alutaguse ringkond

Esinaine: Iive Rohtla

Aseesinaine: Kadre Maalma

Juhatus: Tiina Raudmäe, Pille Pihelgas, Maire Aul (2015), Katrin Hannov (2016)

Revisjonikomisjon: Merle Kodu, Küllike Kullerkupp, Ene Leitud (2015), Kristi Goldberg (2016), asendusliige Kairit Tops (2016)

Harju ringkond

Esinaine: Helen Allas

Aseesinaine: Järvi Kirs

Juhatus: Anu Püümets, Kaia-Triin Pääsuke, Eda Põldma (2015), Veronika Isberg (2016)

Revisjonikomisjon:

2015: Eve-Merin Aas, Sirje Ankur, Evely Sagor

2016: Eve-Merin Aas, Tiina Mäe, Siiri Orman

Jõgeva ringkond

Esinaine: Heli Palgi

Aseesinaine: Merit Viitman

Juhatus:

2015: Triin Pärsim, Margit Maanre, Kirsti Kadaja-Prodanets

2016: Triin Pärsim, Kairi Sumero, Triinu Küünal

Revisjonikomisjon: Aive Kivioja, Maris Allik, Riina Kink (2015), Merle Plovits (2016)

Järva ringkond

Esinaine: Kirsika Ilmjärv

Aseesinaine: Reinika Tatter

Juhatus: Maire Arro, Kerli Sirila, Vivika Barbabas (2015), Gerly Leit (2016)

Revisjonikomisjon: Tiia Mettus, Merje Mihkeslaar, Margit Merisalu (2015), Eve Kivistik (2016)

Lääne ringkond

Esinaine: Mare Laide

Aseesinaine: Karin Rünkorg (2015), Ivika Raudsepp (2016)

Juhatus: Küllike Tammeveski, Ave Larionova, Helviija Kajalainen (2015), Tiina Leesik (2016)

Revisjonikomisjon: Vaima Valk, Maire Kruus, Malle Karm (2015), Reelika Saard (2016)

Põlva ringkond

Esinaine: Esti Taal

Aseesinaine: Kristi Randla

Juhatus:

2015: Marika Rehemets, Sille Kingla, Küllike Neissaar

2016: Marika Rehemets, Ulla Preedén, Kristel Pehk

Revisjonikomisjon: Karmen Kukk, Kristi Johanson, Kristel Pehk (2015), Jaanika Mihelson (2016)

Pärnumaa ringkond

Esinaine: Jana Ots

Aseesinaine: Anneli Rabbi

Juhatus: Maie Pitsal, Monika Leosk, Maarja Jalasto (2015), Malve Marjak (2016)

Revisjonikomisjon: Liis Kasekänd, Liivi Reinhold, Maret Kommer (2015), Lea Pikker (2016)

Rapla ringkond

Esinaine: Kaie Kensap-Kukk

Aseesinaine: Eli Sukles

Juhatus: Nele Pernits, Kätlin Kiis, Liis Tiigirand (2015), Reelika Rohuste (kuni 12.06.2016), Evelyn Gold (alates 13.06.2016)

Revisjonikomisjon: Triin Tõitoja, Kaja Heinsaar, Aime Tuhkanen (2015), Meidi Tiimus (2016)

Saaremaa ringkond

Esinaine: Mare Kirr

Aseesinaine: Eve Tuisk

Juhatus: Ellen Kask, Taimi Kiissa, Kaile Koppel (2015), Reena Ley (2016)

Revisjonikomisjon: Evely Aavik, Anneli Juudas, Tamara Müür (2015), Maiu Välbe (2016)

Sakala ringkond

Esinaine: Eda Kivisild

Aseesinaine: Egle Reinup

Juhatus: Tiina Ott, Margit Rei, Aili Mägi

Revisjonikomisjon: Malle Lohk, Ülle Riiner, Annika Tagaküla (2015), Krista Lillemäe (2016)

Tallinna ringkond

Esinaine: Berit Cavegn

Aseesinaine: Heidi Tormet

Juhatus: Triin Kravets, Jette Karmin (Aus), Velli Ehasalu (2015), Esti Meier (2016)

Revisjonikomisjon: Evi Kirsimägi, Tiina Kallasmaa, Margot Mars (2015), Helle Jürna (2016)

Tartu ringkond

Esinaine: Triin Viltrop

Aseesinaine: Katrin Kolk (2015), Eda Leola (2016)

Juhatus:

2015: Merilin Saksing, Inge Leitu, Anna Jänes, Nele Rajasaar

2016: Merilin Saksing, Liisa Pedoksaar, Piia Kuslap, Regina Kullamaa

Revisjonikomisjon: Helen Saal, Signe Viggor, Piia Kuslap (2015), Karin Koitla (2016)

Valga ringkond

Esinaine: Olesja Kaart (2015), Mari Mõttus (2016)

Aseesinaine: Piret Vahtra (2015), Raili Pöder (2016)

Juhatus:

2015: Sigrít Säinas, Ene Prants, Tatjana Laadi

2016: Sigrít Säinas, Inga Kotkamäe, Jaanika Niklus

Revisjonikomisjon: Jana Nurmetu, Urve Tiimann (2015), Geiri Sperling (2015), Ülle Säinas (2016), Mahta Palumets (2016)

Viru ringkond

Esinaine: Urve Rosenberg (2015), Inna Läll (2016)

Aseesinaine: Inna Läll (2015), Liina Lepik (2016)

Juhatus: Aili Vakker, Vaike Porval, Urve Ehasalu (2015), Tiia Jalakas (2016)

Revisjonikomisjon: Lea Matusorg, Ene Ehrenpreis, Mare Ervin (2015), Mare Ploompuu (2016)

Võrumaa ringkond

Esinaine: Kaisa Peedosaar

Aseesinaine: Anna Mõttus

Juhatus: Enely Jaani, Marina Kõva, Ludmilla Kordemets

Revisjonikomisjon: Jaanika Sild, Kerly Oras, Kristi Vanatalo

Jaoskondade esinaised ja juhatused 2015-2016

Alutaguse ringkond

Avinurme jaoskond

Esinaine: Liisi Bäärt

Aseesinaine: Jaana Tiganik

Juhatus:

2015: Anna Niinepuu, Küllike Kullerkupp, Tiina Raudmäe, Kairit Kaldma (asendusliige)

2016: Anna Niinepuu, Küllike Kullerkupp, Iive Rohtla, Virve Kaldma (asendusliige)

Lüganuse jaoskond

Esinaine: Inga Kütt

Aseesinaine: Siiri Sepp

Juhatus: Evelin Krekker, Laine Tops, Ave Paavo

Narva jaoskond

Esinaine: Pille Pihelgas

Aseesinaine: Ene Lättemaa (2015), Mari-Liis Palginõmm (2016)

Juhatus: Larissa Peeters, Jekaterina Tihhomirowa, Irina Vassiljeva, Irina Niibek (asendusliige 2016)

Jõhvi jaoskond

Esinaine: Kristi Goldberg (2015), Heli Lebedeva (2016)

Aseesinaine: Merle Krüüts (2015), Katrin Hannov (2016)

Juhatus:

2015: Maarika Raja, Ester Melnikova, Katrin Hannov

2016: Eve Jürgenson, Moonika Tarassova, Heli Kool, Eha Heilu (asendusliige)

Harju ringkond

Harku jaoskond (loodi 20. juulil 2016)

Esinaine: Tiia Tombak

Aseesinaine: Moonika Ots

Juhatus: Marje Verbo, Juta Kase, Kristi Mets

Keila jaoskond

Esinaine: Pille-Riin Moilanen (2015), Marina Rajevskaja (Suhhovolskaja) (2016)

Aseesinaine: Heidi Toomse (2015), Merit Siniroht (2016)

Juhatus:

2015: Marina Rajevskaja (Suhhovolskaja), Kertu Veske, Diana Sopova

2016: Pille-Riin Moilanen, Aita Viigi, Kertu Veske

Kose jaoskond

Esinaine: Kaja-Marit Mander (2015), Tähti Marjamäe (2016)

Aseesinaine: Diana Mihkelsoo (2015), Liis Viigipuu (2016)

Juhatus:

2015: Anneli Urke, Marge Ulm, Eda Reinik

2016: Külli Jõgeda, Kadri Põlm, Maila Savi

Kuusalu jaoskond

Esinaine: Maris Lilleväli

Aseesinaine: Krista Allik (2015), Anu Püümets (2016)

Juhatus: Margit Karmen Reinvelt, Lana Toomvap, Iivi Rool (2015), Marju Orumaa (2016)

Männiku jaoskond

Esinaine: Eve-Merin Aas

Aseesinaine: Ene Ahas (2015), Teele Raja (2016)

Juhatus: Jane Suu, Birgit Vaarandi, Eda Põldma (2015), Kristina Kahr (2016)

Paldiski jaoskond

Esinaine: Katrin Lanina

Aseesinaine: Järvi Kirs (2015), Aeri Salme (2016)

Juhatus:

2015: Helve Sooääre, Angelina Oblikas, Liisi Printsman

2016: Helve Sooääre, Kāti Teär-Riisaar, Järvi Kirs

Rae jaoskond

Esinaine: Anu Tolsa

Aseesinaine: Veronika Isberg

Juhatus: Riina Laherand, Kadri Soe, Laura Vaan (2015), Koidu Kask (2016)

Saue jaoskond

Esinaine: Aet Kala (2015), Ruth Pääsuke (2016)

Aseesinaine: Ruth Pääsuke (2015), Janika Siniorg (2016)

Juhatus:

2015: Kaia-Triin Pääsuke, Gerda Arr, Külliki Trepp

2016: Kaia-Triin Pääsuke, Aet Kala, Kaiu Melesk-Kast

Viimsi jaoskond

Esinaine: Helen Ottep (2015), Kai Yallop (2016)

Aseesinaine: Anu Piht

Juhatus: Triin Krahv, Triin Pajusalu, Ulvi Klaar (2015), Elle-Mai Velling (2016)

Jõgeva ringkond

Jõgeva jaoskond

Esinaine: Triinu Küünal (2015), Heili Miku (2016)

Aseesinaine: Kairit Kriis (2015), Kristiina Kuus (2016)

Juhatus:

2015: Heili Miku, Kristiina Kuus, Inge Kiisler

2016: Kadri Mannas, Anu Koitsaar, Inge Kiisler

Revisjonikomisjon: Urmi Lall, Heili Saage, Anu Koitsaar (2015), Marika Kallemaa (2016)

Maarja jaoskond

Esinaine: Kristi Jaanus

Aseesinaine: Ariana Rooba

Juhatus: Kirsti Kadaja- Prodanets, Merike Olgo, Marianne Kase

Torma jaoskond

Esinaine: Käty Kakko (2015), Katrin Luhamäe (2016)

Aseesinaine: Kätlin Ridal

Juhatus:

2015: Ene Kriel, Heli Keiv, Liisa Katt

2016: Käty Kakko, Ene Kriel

Revisjonikomisjon: Jaana Sepper, Triin Pärsim, Katrin Luhamäe (2015)

Põltsamaa jaoskond

Esinaine: Küllike Saar (2015), Hanali Kõorna (2016)

Aseesinaine: Kaie Rohtla

Juhatus: Ave Cakmak, Kirly Kadastik, Piret Pärnasalu (2015), Dea Laugmaa (2016)

Revisjonikomisjon (2016): Terje Trei, Vilja Sinimets, Karine Siil

Vaiga jaoskond

Esinaine: Kersti Kruus

Aseesinaine: Tiina Arras

Juhatus: Kaisa- Mai Hütt, Kersti Juhanson, Marika Hütt

Pedja jaoskond (loodud 2016)

Esinaine: Triinu Küünal

Aseesinaine: Marge Tasur

Juhatus: Merlin Naudre, Kadri Järv, Margit Truus

Järvemäe jaoskond (loodi 2016. a lõpus, juhatus valiti 2017 jaanuaris)

Järva ringkond

Koeru jaoskond

Esinaine: Kerli Sirila

Aseesinaine: Kaili Kaju

Juhatus: Kadri Ilmjärv, Kersti Lõoke, Tene Metsma, asendusliige Liana Kullasepp

Paide jaoskond

Esinaine: Vivika Barnabas

Aseesinaine: Siiri Sitska (2015), Merje Mihkelsaar (2016)

Juhatus:

2015: Margit Merisalu, Piret Saul, Merle Rüütel, Margit Piibeleht (asendusliige)

2016: Margit Merisalu, Piret Saul, Siiri Sitska, Merike Sild (asendusliige)

Türi jaoskond

Esinaine: Reinika Tatter (2015), Eve Kivistik (2016)

Aseesinaine: Gerly Leit

Juhatus: Terje Kespre, Sirje Kips, Mirell Reinson (2015), Reinika Tatter (2016)

Roosna-Alliku jaoskond (loodud 22.03.2016)

Esinaine: Kristlin Kõrgesaar

Aseesinaine: Siret Niinepuu

Juhatus: Maili Antons, Maie Mäe, Kerlin Tealane, Tiiu Väli (asendusliige)

Lääne ringkond

Haapsalu jaoskond

Esinaine: Eda Tamme (2015), Vaima Valk (2016)

Aseesinaine: Reeli Rae (2015), Maire Kruus (2016)

Juhatus: Kaja Mander, Terje Raudkivi, Ivika Raudsepp (2015), Merle Soone (2016)

Hiumaa jaoskond

Esinaine: Marge Vähter (2015), Anne Kaasik (2016)

Juhatus:

2015: Jane Sinijärv, Anne Kaasik, Heli Tuisk, Anneli Teller

2016: Karin Rünkorg, Anneli Teller, Helja Kaptein, Ande Suuster

Lõuna-Läänemaa jaoskond

Esinaine: Kaja Lotman

Aseesinaine: Kersti Täht

Juhatus: Triin Leever, Imbi Esko, Varje Ojala-Toos

Risti jaoskond

Esinaine: Kati Ojaver (-Heidemann)

Aseesinaine: Tiina Leesik

Juhatus: Anne Rehkalt, Marika Pukk, Maie Neštšadim (2015), Rita Lai (2016)

Lääne-Nigula jaoskond (loodud 11.11.2015)

Esinaine: Eda Tamme

Aseesinaine: Reeli Rae

Juhatus: Anne Kull, Malle Karm, Kaja Puusepp

Põlva ringkond

Põlva jaoskond

Esinaine: Liivia Lints, Lisete Vals

Aseesinaine: Lisete Vals, Reilika Mägi

Juhatus: Karin Kopli, Aile Vals, Reilika Mägi (2015), Kristi Johanson (2016)

Kanepi jaoskond

Esinaine: Tuulike Mölder

Aseesinaine: Kaili Mertsina

Juhatus:

2015: Merike Klemmer, Küllike Neissaar, Elen Kõrge

2016: Merike Klemmer, Anne Hüdsi, Kersti Kõrge

Räpina jaoskond

Esinaine: Tuuli Kotov (2015), Sille Rebane (2016)

Aseesinaine: Tiina Sisko (2015), Ulla Preeden (2016)

Juhatus: Tiia Saarestik, Irina Vegner, Sille Kingla (Rebane) (2015), Tiina Piho (2016)

Pärnumaa ringkond

Pärnu jaoskond

Esinaine: Karmen Vesselov

Aseesinaine: Maie Pitsal

Juhatus:

2015: Eve Kõök, Kaire Nõmm, Margit Veltson

2016: Eve Kõök (astus tagasi, asemele Li Soome), Maret Kommer, Margit Veltson

Revisjonikomisjon (2016): Ello Jaaniste, Kaire Nõmm, Õie Leigri

Saarde jaoskond

Esinaine: Maarja Jalasto

Aseesinaine: Airiki Talts

Juhatus:

2015: Margit Nõmtak, Veronika Liiva, Kristin Mei (astus tagasi, asemele Reine Klettenberg)

2016: Margit Nõmtak, Karme Tammist, Reine Klettenberg (astus tagasi, asemele Andra Künnap)

Ülejõe jaoskond (loodud 2016)

Esinaine: Kristiina Sireli

Aseesinaine: Janeli Ots

Juhatus: Gerli Laagus, Marje Arumäe, Piret Saarts

Rapla ringkond

Rapla jaoskond

Esinaine: Merike Tüür

Aseesinaine: Liis Tiigirand

Juhatus: Eli Sukles, Liidi Kallaste, Külli Vain (2015), Riin-Pallon Tammepuu (2016)

Kaarepere jaoskond

Esinaine: Kristel Teets

Aseesinaine: Reelika Rohuste, Triin Tähtla (alates juuni 2016)

Juhatus: Liilia Kesküla, Triin Tähtla (alates juuni 2016 Veronika Ruut, asendusliige), Suivi Vaga (2015), Mervi Kreem (2016)

Kaiu jaoskond

Esinaine: Kaja Heinsaar

Aseesinaine: Kristel Kaasiku

Juhatus: 2015: Miidi Pindus, Kaire Kuuselaas, Ingrid Stahl

2016: Miidi Pindus, Ülle Joonas, Eda Toomet

Hiie jaoskond

Esinaine: Kaie Kensap-Kukk

Aseesinaine: Talvi Tuhkanen (2015), Lemmi Võrahamso (2016)

Juhatus: Aime Tuhkanen, Maire-Anu-Liis Oidsalu, Kaidi Kauffeldt

Märjamaa jaoskond

Esinaine: Nele Pernits

Aseesinaine: Ave Kusmin

Juhatus: Evelyn Gold, Merle Niinemets, Merle Mets (2015), Kaire Arnover (2016)

Revisjonikomisjon: Triin Tõitoja, Kaja Heinsaar, Aime Tuhkanen (2015), Meidi Tiimus (2016)

Saaremaa ringkond

Akadeemiline jaoskond

Esinaine: Ellen Kask

Aseesinaine: Mare Kirr

Juhatus: Maili Rasva, Pille Aavik, Kaja Puck (2015), Sirje Mehik (2016)

Kuressaare jaoskond

Esinaine: Agnes Heinla

Aseesinaine: Merle Aulik

Juhatus: Taimi Kiissa, Katrina Allikmaa, Piret Pruul

Kuressaare I jaoskond

Esinaine: Tamara Mür

Aseesinaine: Piret Sepp

Juhatus:

2015: Liina Kesküla, Anneli Õige, Mari Kasemets

2016: Liina Kesküla, Merike Saar-Ruumet, Keidi Õispuu

Revisjonikomisjon:

2015: Merike Saar-Rumet, Raili Kuusk, Teele Viil

2016: Margit Tätte, Kristi Hints, Liselle Lehtsalu

Leisi jaoskond (taasasutati 16.11.16)

Esinaine: Aire Kurs

Aseesinaine: Jana Šukis-Rand

Juhatus: Erge Õnnis, Ülle Võlma, Tiina Mägi

Orissaare jaoskond

Esinaine: Anneli Pitk

Aseesinaine: Ülle Sülla

Juhatus: Maidi Tilk, Kairi Troska, Liivi Pajunurm (2015), Raili Nõgu (2016)

Revisjonikomisjon: Helina Eist, Marit Ots, Tatjana Palomets

Pihlta jaoskond

Esinaine: Kadri Paomees

Aseesinaine: Kaile Koppel

Juhatus: Maiu Välbe, Elve Rozenkron, Ann Saks (kuni 16.11.16), Kaia Latkin (al 16.11.16)

Revisjonikomisjon: Urvi Kask, Anni Murd, Jaanika Laende (2015), Maiu Välbe (2016)

Vajjala jaoskond

Esinaine: Helina Turja

Aseesinaine: Anneli Juudas

Juhatus: Angela Au, Sille Lapp, Karin Varipuu

Sakala ringkond

Viljandi jaoskond

Esinaine: Margit Rei

Aseesinaine: Angelika Tõnissoo (2015), Kristiina Susi (2016)

Juhatus: Ele Lehes, Janne Suigusaar, Anne-Liis Taim

Revisjonikomisjon:

2015: Tiina Taim, Annika Tagaküla, Signe Sõkkal (kuni 15.09.2015), Lembe Lahtmaa (alates 15.09.2015)

2016: Tiina Taim, Kaire Toobal, Maire Lillemets

Suure-Jaani jaoskond

Esinaine: Egle Reinup

Aseesinaine: Aili Mägi

Juhatus: Tairi Lappalainen, Jana Soitu, Kerstin Käärrik

Lõuna-Viljandi jaoskond

Esinaine: Sirli Rull (2015), Mirjam Trallmann (2016)

Aseesinaine: Ülle Riiner

Juhatus:

2015: Eda Kivisild, Ene Sügav, Mirjam Trallmann

2016: Tiina Ott, Piret Taim, Ene Sügav

Revisjonikomisjon: Anne Kutser, Pia-Eve Teder, Mai Muttika (2015), Eva Rohtla (2016)

Karksi jaoskond

Esinaine: Tiina Türk (kuni mai 2015), Lea Murumäe (alates mai 2015)

Aseesinaine: Elerin Öövel

Juhatus: Mailis Saa, Helina Eelmaa, Lea Murumäe (kuni mai 2015), Kai Kannistu (2016)

Tarvastu jaoskond (taasasutati 01.12.2015)

Esinaine: Vika Zieds

Aseesinaine: Reet Järveküla

Juhatus: Kairi Kärner, Jane Schults, Helja Ütsik

Tallinna ringkond

Akadeemiline jaoskond

Esinaine: Kristiine Kallaste (2015)

Aseesinaine: Esti Meier (esinaine ülesannetes 2016)

Juhatus: Kristel Veerus, Liis Ots, Evi Gulbis

Lääne jaoskond

Esinaine: Katri Lindau

Aseesinaine: Tiina Kallasmaa

Juhatus: Maarja Purik, Mari Koks, Katre Nüüd (2015), Janely Buht (2016)

Muusika jaoskond

Esinaine: Margit Hani

Aseesinaine: Maris Amon

Juhatus: Leida Käbi, Geniira Helde, Vive Pandis

Nõmme jaoskond

Esinaine: Jette Aus (Karmin)

Aseesinaine: Silja Hallik

Juhatus: Eike Pilt, Jane Keel, Pille Part (2015), Lea Överus (2016)

Põhja jaoskond

Esinaine: Helen Heinmaa (2015, juhatuse liikmena esinaine ülesannetes 2016)

Aseesinaine: Airika Tammar (2015), Karmen Rooste (2016)

Juhatus: Evelyn Lill, Irina Degtjar (Lehtla), Karmen Rooste (2015)

Sadama jaoskond

Esinaine: Kaisa Albert

Aseesinaine: Anneli Looken

Juhatus: Gertrud Väravas, Anne Likold, Krista Kiil

Toompea jaoskond

Esinaine: Marje-Anne Hendrikson

Aseesinaine: Marju Mändmets

Juhatus: Ruth Kulbas, Karen Kanniste, Annely Koolmann (2015), Anu Sommer (2016)

Tartu ringkond

Akadeemiline jaoskond

Esinaine: Liisa Pedoksaar (2015), Anna-Liisa Viltrop (2016)

Aseesinaine: Liina Pärnamäe (2015), Miina Voltri (2016)

Juhatus: Triin Kukk, Kadri Green, Anna-Liisa Viltrop (2015), Kristine Kreitsman (2016)

Revisjonikomisjon: Tiiu Tõrra, Silja Mikli, Sirle Poikalainen

Tartu jaoskond

Esinaine: Karin Vahtre

Aseesinaine: Monika Ristisaar

Juhatus: Reeli Hansen, Kristi Roosalu, Lagle Lõhmus

Revisjon: Kai Visnapuu, Kirke Pilvik, Aimi Tedresalu

Põhja-Tartumaa jaoskond

Esinaine: Mirje Põld

Aseesinaine: Margit Soieva

Juhatus: Maire Kasvandik, Katrin Varuson, Keity Siimann

Revisjon: Agnes Kivirand, Ave Kuslap, Sirje Pärn-Jõgi

Tamme jaoskond

Esinaine: Silvi Tenjes (2015), Piret Konsin (2016)

Aseesinaine: Piret Valge

Juhatus: Kristiina Männik, Piret Konsin (2015), Pille Tammelan (2016), Kadri Vider (2016)

Revisjon: Berit Kroon, Piia Kuslap, Malle Järve

Lõuna-Tartumaa jaoskond

Esinaine: Kertu Rünkorg

Aseesinaine: Viivika Kook

Juhatus: Kersti Rüütli, Tiiu Kupper (2015), Külli Paju (2015), Evelin Avi (2016), Birgit

Kivimurd (2016)

Elva jaoskond (tegevus taastatud 16.02.2016)

Esinaine: Marina Liinar

Aseesinaine: Inge Leitu

Juhatus: Krista Loog, Krista Soosaar, Kersti Justus

Valga ringkond

Tõrva jaoskond

Esinaine: Eha Older

Aseesinaine: Asta Tsiirp

Juhatus: Mahta Palumets, Tiina Purga

Valga jaoskond

Esinaine: Merje Nielson

Aseesinaine: Tiina Lall

Juhatus: Aet Arula, Janeli Nielson, Riina Rääk

Tölliste jaoskond

Esinaine: Ülle Säinas

Aseesinaine: Sigrit Säinas

Juhatus: Margit Fuchs

Otepää jaoskond

Esinaine: Mari Möttus (2015), Rita Pärnik (2016)

Aseesinaine: Inga Kotkamäe

Juhatus:

2015: Riina Kukk, Ene Prants, Rita Pärnik

2016: Nadežda Alliksaar, Riina Kukk, Tuuli Merimaa, Ene Prants (asendusliige)

Viru ringkond

Rakvere jaoskond

Esinaine: Tiina Samra

Aseesinaine: Anneli Leht

Juhatus: Kristi Raudsepp, Marju Kees (2015), Raina Vangonen (2016), Aili Vakker (2015), Urve Rosenberg (2016), asendusliige Ülle Lauri (2016)

Revisjonikomisjon: Luule Lillbok, Liivika Ivanov, Mare Ervin (2016)

Väike- Maarja jaoskond

Esinaine: Anneli Mikiver

Aseesinaine: Kaja Teder

Juhatus: Ursula Aal, Sirje Tiimus, Ave Pool, asendusliige Taisi Tiimus

Revisjonikomisjon: Margit Merilo, Anet Veia, Gälyn Aas

Viru- Nigula jaoskond

Esinaine: Marit Laast

Aseesinaine: Pille Kajar

Juhatus: Maire Kivimaa, Karmen Kraut, Riive Raam (2015), Marju Kees (2016), asendusliige Egle Mäitse (2016)

Revisjonikomisjon: Ene Ehrenpreis, Anu Laidinen, Kaja Sander

Kadrina jaoskond (loodud 2016 sept)

Esinaine: Seidi Lamus- Tšistotin

Aseesinaine: Liis Ambos

Juhatus: Eneli Kais, Jaanika Heidmets, Ellu Mumm, asendusliige Triinu Mumm

Tapa jaoskond

Esinaine: Pärja Õun (2015), Reeli Hakman (2016)

Aseesinaine: Vaike Porval (2015), Pärja Õun (2016)

Juhatus: Seidi Lamus-Tšistotin (2015), Kersti Pöder, Tiiu Rosenberg, asendusliige Heli Kikerpill (2016)

Simuna jaoskond

Esinaine: Laine Metus

Aseesinaine: Meelika Villers (2015), Ellen Sepp (2016)

Juhatus: Urve Ehasalu, Regina Kiisküla, Helin Sinimets, Kätlin Sinimets (2015, asendusliige 2016)

Võru ringkond

Võru jaoskond

Esinaine: Pille Blum

Aseesinaine: Marina Piirisild (2015), Maie Vumba (2016)

Juhatus: Helen Puusalu, Marelle Mölder, Maie Vumba (2015), Marina Piirisild (2016)

Antsla jaoskond

Esinaine: Inga Niit

Aseesinaine: Enely Jaani

Juhatus: Kaire Talja, Kati Harak, Eleri Siidra

Vastseliina jaoskond

Esinaine: Marina Kõva

Aseesinaine: Eve Tolmik

Juhatus: Raili Purgi, Tiiu Silm, Hele Kroon (2015), Egel Alla (2016)

Auliikmed:

Naiskodukaitse auliige: Ingrid Rüütel

Jõgeva ringkond: Imbi Paju, Renata Tammemäe (Põltsamaa jaoskond).

Põlva ringkond: Helmi Visnapuu.

Sakala ringkond: Leida Leiur, Aili Ott.

Tartu ringkond: Linda Kraft, Asta Luksepp, Heino Noor.

Võrumaa ringkond: Helju Tarikas.

Naiskodukaitse keskjuhatuse liikmed

2015

Kati Ojaver-Heidemann
Eda Kivisild
Siiri Sepp
Erle Johanson
Eda Põldma
Kaire Lõhmus

2016

Siiri Sepp
Erle Eenmaa (Johanson)
Kaire Lõhmus
Kati Ojaver
Eda Kivisild
Küllike Tammeveski kuni 2018 (Eda Põldma asemel)

Naiskodukaitse keskrevisjonikomisjoni liikmed:

2015

Ene Leitud
Sigrid Laanemets
Liivi Turk

2016

Ene Leitud
Sigrid Laanemets
Maris Lilleväli

Naiskodukaitse sümboolika- ja ajalookomisjoni liikmed

Sümboolikakomisjoni liikmed

2015

Triin Tõnsing
Esti Meier
Taive Saar
Kadri Green
Eveli Nõgu
Leane Morits

2016

Triin Tõnsing
Esti Meier
Taive Saar
Kadri Green
Jane Koitlepp
Veronika Isberg
Kersti Kruus

Ajalookomisjoni liikmed

2015

Kadi Kass
Angela Mettus
Sigrid Laanemets
Erle Johanson
Maarja-Liisa Laanetu
Leane Morits

2016

Kadi Kass
Sigrid Laanemets
Virge Prank-Vijard
Egge Edussaar-Harak
Erle Eenmaa (Johanson)
Maarja-Liisa Laanetu

Naiskodukaitse autasud 2015-2016

LILIIARISTI III KLASS

2015

Malle Lohk, Sakala ringkond, 28.08.2015

Tiia Mettus, Järva ringkond, 28.08.2015

Maire Arro, Järva ringkond, 28.08.2015

Liisa Pedoksaar, Tartu ringkond, 28.08.2015

2016

Airi Tooming, Tallinna ringkond, 25.08.2016

LILIIARISTI IV KLASS

Järva

Piret Saul, 28.08.2015

Tiiu Väli, 28.08.2015

Merje Mihkelsaar, 06.11.2015

Põlva

Maive Tõemäe, 06.11.2015

Kristi Randla, 06.11.2015

Aile Vals, 11.02.2016

Sille Rebane, 11.02.2016

Sakala

Vika Zieds, 01.10.2015

Aili Mägi, 01.10.2015

Tallinn

Vive Pandis, 26.11.2015

Sigrid Laanemets, 25.08.2016

Tartu

Virge Prank-Vijard, 28.08.2015

Inge Leitu, 25.08.2016

Katrin Kolk, 25.08.2016

LIILIARISTI V KLASS**Alutaguse**

Irina Vassiljeva, 06.11.2015

Jõgeva

Kätlin Ridal, 31.10.2016

Järva

Reinika Tatter, 06.11.2015

Kaili Kaju, 31.10.2016

Kristlin Kõrgesaar, 31.10.2016

Lääne

Helika Alemaa, 01.10.2015

Küllike Tammeveski, 01.10.2015

Eda Tamme, 07.10.2016

Helja Kaptein, 07.10.2016

Reeli Rae, 07.10.2016

Põlva

Tuuli Kotov, 06.11.2015

Lisete Vals, 06.11.2015

Marika Rehemets, 31.10.2016

Pärnumaa

Tiina Kadak, 01.10.2015

Lea Pikker, 01.10.2015

Liivi Reinhold, 01.10.2015

Rapla

Pirko Peterson, 28.08.2015

Kaja Heinsaar, 28.08.2015

Eli Sukles, 9.08.2016

Triin Tähtla, 9.08.2016

Kristel Teets, 9.08.2016

Sakala

Tairi Lappalainen, 01.10.2015

Margit Rei, 31.10.2016

Janne Suigusaar, 31.10.2016

Tallinn

Esti Meier, 28.08.2015

Maret Valner, 26.11.2015

Marju Mändmets, 26.11.2015

Margit Hani, 31.10.2016

Maris Soonsein, 23.11.2016

Tiina Kallasmaa, 23.11.2016

Katri Lindau, 23.11.2016

Tartu

Margit Soieva, 04.02.2015

Maire Kasvandik, 11.02.2016

Triin Viltrop, 25.08.2016

Valga

Mari Mõttus, 26.11.2015

Asta Tsirp, 31.10.2016

Viru

Inna Läll, 28.08.2015

Ene Ehrenspreis, 06.11.2015

Liina Lepik, 06.11.2015

Anneli Mikiver, 06.11.2015

Anu Laidinen, 31.10.2016

Kaja Alasoo, 31.10.2016

Marit Laast, 31.10.2016

Võrumaa

Anu Jõgeva, 19.02.2015

Enely Jaani, 31.10.2016

HÖBERIST

Kalle Tiits, Saaremaa, 04.02.2015

Tarmo Pihlik, Tartu, 27.08.2015

Kaido Õim, Jõgeva, 01.10.2015

Villu Jõemets, Viru, 06.11.2015

Andrus Tiitus, Sakala, 06.11.2015

Ants Kronberg, Valga, 26.11.2015

Aleksander Mõttus, Valga, 11.02.2016

Ando Lavrits, Rapla, 23.03.2016

Ain Runin, 03.06.2016

Meelis Pernits, Rapla, 09.08.2016

Argo Bachfeldt, 25.08.2016

Andreas Kangur, Jõgeva, 25.08.2016

Aleksandr Makarov, Alutaguse, 31.10.2016

Tanel Aldošin, Võrumaa, 31.10.2016

Ahto Alas, Sakala, 31.10.2016

Rainer Lapsanit, Viru, 31.10.2016

Valjo Tooming, Tallinn, 23.11.2016

Naiskodukaitse võistluste tulemused 2015-2016

Koormusmatk

2015, korraldaja Põlva ringkond

- I Valga I (Sigrit Säinas, Marilyn Kahr, Lisette Tohus, Geiri Sperling)
- II Valga II (Liis Hulkko, Siiri Raamets, Kristina Svirskaja, Krista Roio)
- III Alutaguse (Laine Tops, Aivi Puhilas, Kadre Maalma, Jekateriina Tihhomirova)

2016, korraldaja Alutaguse ringkond

- I Rapla I (Reelika Rohuste, Mervi Kreem, Triin Tähtla, Evelyn Gold)
- II Põlva (Kristi Randla, Daisy Kudre, Kristi Johanson, Tuuli Kotov)
- III Võru I (Ruth Maadla, Karme Hain, Ede Pähn, Annika Rikas)

Laskevõistlus

2013, korraldaja Rapla ringkond

- I koht - Alutaguse ringkond (Anžela Voronova, Jelena Potaševa, Alla Milogradskaja, Veera Rumjantseva)
- II koht – Järva ringkond (Marie Maarend, Piret Laanepere, Maire Arro, Pille Saar)
- III koht – Tallinna ringkond (Margit Gerndorf, Katre Noor, Karin Muru, Sirle Baldesport-Märss)

2014, korraldaja Pärnumaa ringkond

- I koht - Alutaguse ringkond (Julia Soboleva, Valeria Koljuhina, Veera Rumjantseva, Alla Milogradskaja)
- II koht – Rapla ringkond (Kristel Kaasiku, Aivi Tarvis, Mervi Kreem, Triin Tähtla)
- III koht – Valga ringkond (Oksana Leesik, Annika Pang, Janne Salumäe, Viia Kaldam)

2015, korraldaja Tallinna ringkond

- I koht – Alutaguse ringkond (Kristiina Zahharova, Alla Milogradskaja, Valeria Koljuhina, Julia Soboleva)
- II koht – Tallinna ringkond (Margit Gerndorf, Aija Klinduhhova, Anna Kulešova, Sirle Baldesport-Märss)
- III koht – Rapla ringkond (Teele Smirnov, Triin Tähtla, Aivi Tarvis, Mervi Kreem)

2016, korraldaja Sakala ringkond

- I koht – Alutaguse ringkond (Veera Rumjantseva, Valeria Koljuhin, Irina Vassiljeva, Kristiina Zahharova)
- II koht – Rapla ringkond (Triin Tähtla, Kristel Kaasiku, Aivi Tarvis, Mervi Kreem)
- III koht – Tallinna ringkond (Margit Gerndorf, Berit Cavegn, Karin Muru, Sirle Baldesport-Märss)

Spordivõistlus 2016, korraldaja Valga ringkond

- I koht – Järva ringkond
- II koht – Valga ringkond
- III koht – Põlva ringkond

Erialavõistlused

2015

Avalike suhete ja ajaloo erialavõistlus, korraldaja Lääne ringkond

I koht – Pärnumaa ringkond (Anneli Rabbi, Karmen Vesselov, Maie Pitsal)

II koht – Sakala ringkond (Lembe Lahtmaa, Tiina Ott, Ene Sügav)

III koht – Järva ringkond (Kaire Lõhmus, Siiri Sitska, Merli Kaas)

Side ja staabi erialavõistlus, korraldaja Võrumaa ringkond

I koht – Sakala ringkond (Jane Särg, Leili Särg, Tairi Lappalainen, Evelin Lappalainen)

II koht – Jõgeva ringkond (Heli Palgi, Kaisa-Mai Hütt, Kersti Vahtre, Ede Pähn)

III koht – Valga ringkond (Geiri Sperling, Liisa Tiit, Merylyn Kahr, Krista Roio)

2016

Esmaabi erialavõistlus, korraldaja Viru ringkond

I koht – Võrumaa ringkond (Jaanika Sild, Maie Vumba, Laura Vill)

II koht – Viru ringkond (Piret Rehe, Anet Veia, Margit Merilo)

III koht – Tartu ringkond (Baiba Pastak, Regina Kullamaa, Piret Kolk)

Välitoitlustamise erialavõistlus, korraldaja Tallinna ringkond

I koht – Pärnumaa ringkond (Ave Rallmann, Kaire Nõmm, Margit Veltson, Karmen Vesselov)

II koht – Jõgeva ringkond (Ariana Rooba, Riina Kink, Marianne Kase, Anu Raasik)

III koht – Põlva ringkond (Maarika Rehemets, Leili Miisna, Esti Taal, Tuuli Kotov)

